Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

English

Listen to the passage and answer questions 1 – 6.

John Hetrick, a retired engineer, received an official right in 1953 for a set of safety airbags for automotive vehicles.

An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick to design modern airbags, one of the most important advances in automobile safety.

The idea of airbags came to him immediately after he and his family had a car accident. As they were trying to avoid both rocks and fences on the road, Hetrick and his wife were trying to protect their three-year-old daughter from getting injured. After the accident he was afraid of losing his daughter. Hetrick decided to create something that can protect people from injuries during a car accident. When Hetrick returned home, he started making designs for his "safety airbags". His early airbag designs inspired others in the automotive industry to work on this safety feature of cars. Today his company, Key Safety Systems, designs and produces airbags, seatbelts, and other safety systems.

1) The passage is mainly about ... .
A) various safety system products
B) the creation of safety airbags
C) Key Safety Systems Company
D) the countryside of Pennsylvania
E) the ways of drawing designs

2) Complete the sentence according to the passage.
An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick … .

A) to buy safety airbags
B) to retire from his job
C) to design modern airbags
D) to clear rocks on the road
E) to repair his damaged car

3) Which statement is true according to the passage?
A) The idea of airbags came to J. Hetrick before the accident.
B) John Hetrick decided to help the engineers.
C) John Hetrick was a retired engineer.
D) During the accident Hetrick was alone in the car.
E) John tried to rescue his wife in the accident.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

Fulfil the tasks number 4 – 6 in the "Answer sheets".

4) Write the correct answer to the question according to the passage.
What does the company Key Safety Systems design and produce today?

5) Complete the sentence according to the passage.
After the accident Hetrick was afraid of … .

6) Write one adjective from the passage that describes the word "*advances*".

7) Choose the correct variant.
Kate … to a new house three years ago, but she … the roads yet.
A) was moving, didn't learn
B) is moving, hadn't learned
C) has moved, hasn't learned
D) moved, hasn't learned
E) moved, doesn't learn

8) Choose the correct pair of synonyms.
A) easy – difficult
B) right – left
C) weak – strong
D) various – different
E) sweet – bitter

9) Choose the correct variant.
The manager wants us … the work quickly.
A) to do
B) do
C) did
D) does
E) have done

Buraxilış-Blok Team @buraxilisteam

10) Choose the correct variant.
This is ... movie than we saw the day before yesterday.
A) most interesting
B) the most interesting
C) an interesting
D) a more interesting
E) interesting

11) Choose the correct Passive Voice version of the sentence.
The villagers had sold all the apples by this time last autumn.
A) By this time last autumn all the apples have been sold.
B) All the apples are sold by this time last autumn.
C) The villagers have sold all the apples by this time last autumn.
D) The villagers were sold all the apples by this time last autumn.
E) All the apples had been sold by this time last autumn.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

12) Choose the correct exclamatory sentences.
1. What an interesting questions are they!
2. What an interesting question it is!
3. How interesting the question is!
4. How interesting questions are they!
A) 1, 2 B) 3, 4 C) 2, 3
D) 1, 3 E) 2, 4

13) Choose the correct variant.
It is very noisy, I … hear what you are talking about.
A) can't B) have
C) had to D) am not able
E) should to

14) Make up a sentence.
1. interact
2. more quickly
3. with each other
4. people
5. can
6. using the internet
A) 4, 5, 1, 3, 2, 6
B) 4, 5, 3, 1, 6, 2
C) 6, 4, 3, 5, 2, 1
D) 6, 3, 4, 2, 5, 1
E) 1, 5, 2, 3, 4, 6

15) Choose the line of nouns in the singular.

A) eye, chair, building
B) children, candy, paper
C) ears, grape, iron
D) scissors, brush, pasta
E) notebook, wind, shoes

16) Choose the correct variant.
– *Pete plays tennis like a professional.*
– …
1. Neither does Carol.
2. So does Carol.
3. Carol doesn't either.
4. Carol does, too.
A) 1, 3 B) 2, 3 C) 1, 2
D) 1, 4 E) 2, 4

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

17) Choose the correct variant.
... was the printer invented by?
A) When B) Where
C) How long
D) Who E) Why

18) Choose the correct variant.
... Zambezi River is ... fourth-longest river in Africa.
A) A, – B) –, the
C) The, the D) The, –
E) A, the

19) Choose the correct variant.
The Whites arrived in London ... plane yesterday.
A) with B) on C) by
D) – E) in

20) Choose the correct conjunction.
Tom is English ... he lives in France.
A) because B) but C) if
D) as E) so

21) Choose the correct variant.
The salt and the sugar ... on the table.
A) is B) are
C) wasn't D) was
E) hasn't been

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

22) Choose the correct variant.
… has been there.
1. Both of them
2. All of them
3. Each of them
4. One of them

A) 2, 4 B) 1, 4 C) 1, 3
D) 1, 2 E) 3, 4

Read the passage and answer questions 23 – 30.

1. The blues is a type of music developed in the USA in the early 20th century. It has got lots of influences of African music. In the early 20th century a lot of people from Europe and other continents began to move to North America. Many African workers were also brought from the southern states to work in North America. African workers kept their musical traditions and while working they would sing work-related songs. So African music was combined with the folk music of the Europeans and new styles of music were produced. Blues music originated from these musical styles.

2. Blues music was created by African Americans as a form of self-expression and protest against racism and discrimination. It became well-known in northern cities of America such as Chicago and Detroit. Then Blues music quickly spread to other parts of the United States and it became popular worldwide.

3. The most famous blues musicians Ray Charles, B.B. King, Muddy Waters and Robert Johnson had an important influence on the development of blues music. They helped to shape its sound and style. Now blues music is considered to be one of the most popular genres of music in the world.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

23) Choose the correct answer to the question according to the passage.
How were new styles of music created?

A) by supporting discrimination
B) by singing American folk songs
C) by moving to northern cities of Africa
D) by changing style of American music
E) by mixing African and European music

24) The passage is mainly about … .

A) music genres in the world
B) the life of the workers in the USA
C) the southern states of the USA
D) the history of a kind of music
E) famous American singers

25) Which statement is true according to the passage?

A) The blues appeared in the USA at the beginning of the 19th century.
B) African music greatly influenced the blues music.
C) Many people moved from North America to Europe.
D) Detroit was the city where the blues was first created.
E) Muddy Waters was the founder of the blues.

26) Choose the correct variant to complete the sentence according to the passage.
African workers … .
1. preserved their musical traditions
2. composed songs for the Europeans
3. were singing songs while working
4. were brought to southern states

A) 2, 3 B) 1, 3 C) 1, 2
D) 1, 4 E) 2, 4

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

Fulfil the tasks number 27 – 30 in the "Answer sheets".

27) Write the close meaning of the word "*a noise*" from paragraph 3.

28) Which word from paragraph 1 best fits the following definition "*to gradually grow or become bigger, more advanced, stronger, etc.*"?

29) Complete the sentence by changing at least 2 words according to the passage.
The most popular blues musicians had … .

30) Answer the question by expressing your opinion. Write at least three sentences.
What kind of music is popular in your country and why?

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

Azərbaycan dili

31) *"Səhər oyananda bu günün dünəndən yaxşı olacağını düşünürdü"* cümləsi ilə bağlı ***yanlış*** fikirləri müəyyən edin.

1. Xəbəri keçmiş zamanda qayıdış növdə olan feillə ifadə olunub.
2. Sintaktik təhlilini müxtəlif cür düşünmək mümkündür.
3. Bütün cümlə üzvlərinin işləndiyini əminliklə söyləmək olar.
4. Müəyyən şəxsli sadə cümlədir.
5. Tərzi-hərəkət zərfliyi zərflə ifadə olunub.

A) 1, 3, 5 B) 2, 3, 5 C) 1, 3, 4
D) 2, 4, 5 E) 1, 2, 4

32) Hansı nümunədə zərfliyin iki məna növü işlənmişdir?

A) Uşaqlar aşağıda Turqut baba ilə qarşılaşdılar.
B) Əmim babamın yeni əkdiyi ağaclara baxa-baxa sözünə davam etdi.
C) Mən Qarabağ Universitetində təhsil almaq arzusundayam.
D) Nurani qoca ayağa qalxaraq gələnləri salamladı.
E) Qonaqlar bir neçə gün bundan əvvəl kəndə gəlmişdilər.

33) Cümlələrin birində feil *"idi"* köməkçi sözü (hissəciyi) ilə işlənmişdir:

A) Babam bizə kənddən sovqat göndərdi.
B) O bu xəbəri eşidəndə hamıdan çox sevindi.
C) Nurəddinin çoxdan gözlədiyi gün gəlib çatdı. (S.S. Axundov)
D) O, nadinc olduğundan müəllimləri təngə gətirmişdi. (S.S. Axundov)
E) Əmiraslan doqquz yaşına çatdıqda atası onu molla yanına oxumağa apardı (S.S. Axundov)

Buraxılış-Blok Team@buraxilisteam

34) Eyler-Venn diaqramının tələblərini nəzərə alaraq, cümlələrlə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

I *Təzəcə bulaq başına çatıb süfrə açmışdıq ki, yağış başladı.*

II *Kim sənin səhvlərini göstərirsə, o sənin ən yaxın dostundur.*

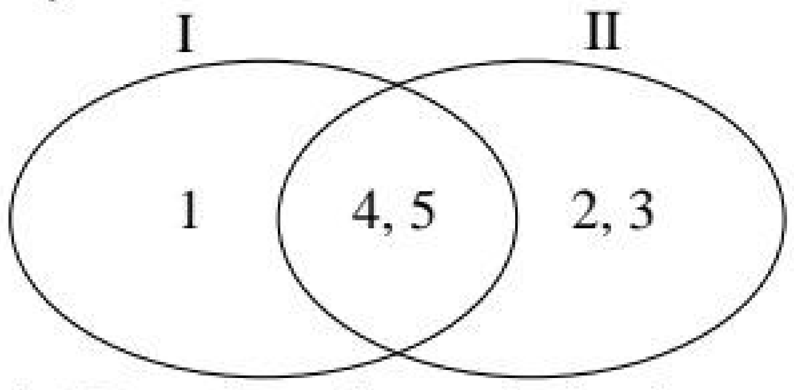

1. Həm baş, həm də budaq cümlə feili xəbərlidir.
2. Budaq cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir.
3. ○⟶□ sxeminə uyğundur.
4. Tərkibindəki sadə cümlələrdən biri qrammatik cəhətdən digərinə tabedir.
5. Baş cümlədə söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş cümlə üzvü işlənmişdir.

A) 1, 4 B) 2, 4 C) 1, 2, 3 D) 1, 5 E) 3, 4, 5

35) Yazılışı ilə tələffüzü ***fərqlənməyən*** sözlərin sırasını müəyyən edin.

A) hətta, qəssab, yeddi
B) asudə, qrafin, pauza
C) palıd, hiddətlə, istəkli
D) diqqət, qastrol, montaj
E) səkkiz, rəqqasə, qabaq

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

36) Əvəzliklərdən biri məna növünə görə digərlərindən fərqlənir:

A) biri B) hər kəs C) hərə D) filan E) hamı

37) Hansı nümunədə söz birləşməsi ilə yanaşı, köməkçi nitq hissəsi də işlənmişdir?

A) Qardaşım Gəncədə bir il oxudu.
B) Hamı iclasdan sonra zalı tərk etdi.
C) Gecələr bu mənzərə daha gözəl olurdu.
D) Əsgər sanki olanları sezmişdi.
E) Təbiətin gözəlliyi onu valeh etmişdi.

38) Nümunə ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

Saldı xalısını səhraya min gül,
Bəzədi torpağı süsənlə sünbül.
Ağacda qönçələr baxdı göz-gözə,
Bənzədi qayğısız gülər bir üzə.

(N. Gəncəvi)

1. Birinci misrada müxtəlif nitq hissələrinə aid omonim sözlər işlənib.
2. İkinci misrada omonimliyi olan köməkçi nitq hissəsi işlənib.
3. “Gülər” sözü sifət və feil kimi işlənən omonimdir.
4. “Üz” sözü omonimlik xüsusiyyətinə malikdir.
5. Bütün nitq hissələrinin həm leksik, həm də qrammatik mənası var.

A) 1, 2, 5 B) 1, 3 C) 1, 2, 4
D) 3, 5 E) 2, 4, 5

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

39) Cümlələrdə fərqləndirilmiş sözləri nəzərə alaraq, uyğunluğu müəyyən edin.

1. **Elə** bu vaxt uzaqdan bir avtobus göründü.
2. Oğru **elə** bağırdı, doğrunun bağrı yarıldı.

a. İşarə məqsədilə işlənib.
b. Ədatdır.
c. Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirir.
d. Yalnız qrammatik mənası var.
e. Leksik mənası var.

A) 1 – b, e; 2 – a, d
B) 1 – a, b; 2 – c, e
C) 1 – a, e; 2 – b, d
D) 1 – b, d; 2 – a, e
E) 1 – c, d; 2 – a, e

40) Hansı cümlələrdə güman, şübhə bildirən ara söz işlənmişdir?

1. Dünənki fırtına, həqiqətən, çox dəhşətli idi.
2. Bəlkə, hər şeyi zamanın öhdəsinə buraxaq.
3. Doğrusu, uşaqlıq dostumu tanıya bilmədim.
4. Bu, ola bilsin, sonuncu oyundur.
5. Ehtimal ki, sən qalib gələcəksən.

A) 2, 4, 5
B) 1, 4, 5
C) 1, 2
D) 3, 5
E) 2, 3, 4

41 – 50 saylı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.

Papaq

Dördnəfərlik dəstə dördnala çapırdı. Kazaklar az qalırdı, onları haqlasın. Birdən qarşıda dərin bir uçurum göründü. Atlılar ehtiyatlandılar, lakin kazakların sayca onlardan çox olduğunu güman etdikləri üçün dayanmağın ölümə bərabər olduğunu düşündülər. [1] İrəli getmək də təhlükəli idi: uçurum onları uda bilərdi. Yaxşı təlim görmüş atlar uçurumun üstündən atlanıb o biri taya keçdilər.

Kazaklar isə son anda atlarının başını çəkib dayandılar, bələd olmadıqları bu yerdə özlərini təhlükəyə atmaq mənasız idi.

Dəstə bir həftə öncə məcburən tərk etdiyi Kəsəmən kəndinə yaxınlaşmışdı. Onlar böyük xatadan qurtulmuşdular. Ancaq Oruc ağanın ürəyi qan ağlayır, dərd [illegible]ni yandırırdı. Desinmi, deməsinmi? La[illegible] qürurundan dillənmirdi.

İsrafil birdən atasını yeni görmüş kimi təəccüblə ona baxdı. Həyəcanla soruşdu:

– Ağam, papağın hanı? [2]

Oruc ağa kədərli halda:

– Ağ yalda güllə yerə saldı, – dedi.

Araya soyuq sükut *çökdü*[1]. Kərəmin fikirli-fikirli gəldiyi yollara boylanması atası İskəndərin gözündən yayınmadı. Sükutun soyuq buzlarını İsrafil *parçaladı*[2]:

– Mən gedib gətirərəm. Amma sabah. İndi ora getmək təhlükəlidir.

Oruc ağanı elə bil ildırım vurdu. [3] Bu da onun öyündüyü, güvəndiyi oğlu! Bir xeyli heç kəs dinmədi. Nəhayət, Oruc ağa dilləndi:

– Yaxşı, siz gedin!

– Bəs sən? – İsrafil soruşdu.

– Elimizin adətidir, oğul. Kişinin papağı başında olar. Demirsən, sabah gətirərəm? Mən də sabah evə gedərəm.

Buraxilis-Blok Team @buraxilisteam

Dəstədəkilər Oruc ağanın inadından dönmədiyinin dəfələrlə şahidi olduqları üçün susdular.

Qəfildən at *ayaqlarının*[3] tappıltısı eşidildi. Dərəni toz-duman bürüdü. Baxışlar Kərəmin getdiyi səmtə – Ağ yala dikildi. 4

Kərəmin papağın dalınca getdiyini anlayan İsrafil sanki qəflət yuxusundan ayıldı. Çevik bir hərəkətlə atının belinə sıçrayıb Kərəmin arxasınca çapdı.

İsrafil Ağ yala çatanda gördü ki, Kərəm güllə kimi gəlir, papaq da əlində. Kazaklar da onu ▲ *təqib edirlər*. O özünü itirmədən yaxınlıqdakı kolluqda *gizləndi*[4] və kazakların diqqətini yayındırmaq üçün dalbadal atəş açdı. Kərəmə də elə bu, lazım idi. Atını çapıb *uzaqlaşdı*[5]. 5

Gənclər kişilərin yanına qoşa gəldilər. Kərəm yəhərdən yerə sıçrayıb papağı Oruc ağaya verdi. Kişi dilucu ■ *dil-ağız elədi*.

İsrafil tez dilləndi:

– Bilirsiniz, nə elədi? Kazakların onu tutmaq üçün atdıqları kəməndi xəncərlə göydə doğradı.

Oğlunun hünərindən xəbərsiz olan Oruc ağa onu tərs-tərs süzdü. İskəndərin isə ●*ürəyi böyüdü*, fəxrlə oğlu Kərəmə baxdı.

41) Mətnə əsasən Oruc ağa ilə bağlı doğru fikri müəyyən edin.

A) Papağı Ağ yalda düşüb qaldığı üçün iztirab keçirir.
B) Papaqla geri qayıdan Kərəmi böyük şadyanalıqla qarşılayır.
C) Oğlunun özünü təhlükəyə atmasına razı olmur.
D) Oğlunun son hərəkəti ilə qürur duyur.
E) Dəstənin təqibdən xilas olunmasının səbəbkarıdır.

42) Mətndə üzərində rəqəm yazılmış sözlər əsasında cədvəldəki doğru fikirləri müəyyən edin.

	Həqiqi mənadadır	*Məcazi mənadadır*	*İfadənin mətndəkindən fərqli mənada (həqiqidirsə, məcazi; məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi*
1.		√	Suyun dibinə çökmüş lil təbəqəsi onun içməli olmadığını göstərirdi.
2.		√	İncə bir riqqət Rübabənin könlünü parçaladı. (Mir Cəlal)
3.	√		Futbol oynadığı üçün ayaqları sızıldayırdı.
4.	√		Dahilərin qüdrəti sözlərinin ruhunda gizlənir.
5.	√		O getdikcə yazı-pozudan uzaqlaşır, məişət problemlərinin içində itib-batırdı.

A) 1, 2, 4 B) 2, 3, 5 C) 1, 4, 5
D) 1, 2, 3 E) 3, 4, 5

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

43) Mətnə əsasən səbəbini müəyyən etmək mümkündür:
1. Dəstənin təqib edilməsinin
2. İsrafilin atasına təəccüblə baxmasının
3. Təqibin sona yetməsinin
4. Dəstənin kəndi məcburən tərk etməsinin
5. Kərəmin Ağ yala getməsinin

A) 2, 3, 5 B) 1, 2, 4 C) 3, 4, 5
D) 1, 4, 5 E) 1, 2, 3

44) Mətnə əsasən cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

Doğrudur	***Yanlışdır***	***Ehtimaldır***
1. Kazaklar uçurum olan ərazini yaxşı tanımırdılar. 2. Kazaklar dəstədəkilərin papağa görə qayıdacaqlarını bilirdilər.	3. Dəstədəkilər uçuruma düşməkdən xilas oldular. 4. Oruc ağa papağının başında olmadığının fərqində deyildi.	5. Kazaklar dəstənin üzvlərindən sayca çox idi. 6. Kazaklar dəstədəkiləri ələ keçirə bilmədilər.

A) 1, 2, 3 B) 1, 4, 5 C) 1, 2, 4, 6
D) 3, 4, 5, 6 E) 2, 3, 5

45) *“Onun gedişi acı bir faciə kimi Oruc ağanın sümüyünə, iliyinə işləyib onu çox sarsıtdı”* cümləsi mətndəki nömrələnmiş hansı çərçivənin yerinə artırıla bilər?

A) 2 B) 1 C) 3 D) 5 E) 4

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

46 – 50 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

46) Mətndə əvvəlində işarə qoyulmuş ifadələrin kontekstə görə qarşılığını (ifadə etdiyi mənanı) müəyyən edib yazın.

47) Mətnə əsasən cədvəli tamamlayın.

Obrazların xarakterik xüsusiyyəti	
Oruc ağa	
Kərəm	

48) Mətnə əsasən doğru fikri seçin (√) və seçiminizi əsaslandırın.

☐ Papağın Oruc ağaya gətirilməsində yalnız Kərəmin rolu var.

☐ Papağın Oruc ağaya gətirilməsində İsrafilin də rolu var.

49) Altından xətt çəkilmiş cümləni mətnin səciyyəvi üslubi xüsusiyyətlərinə uyğun zənginləşdirməklə yenidən yazın.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

50) *“Cəsarət təhlükəli vəziyyətdə üzə çıxır”* fikrini mətnlə əlaqələndirib fikrinizi yazın.

51 – 60 saylı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.

Qeyri-adi imperatorluq

Dünyada mövcud olan ölkələrin ▲ *sayı* digər ölkələr tərəfindən tanınıb-tanınmamasından asılı olaraq artıb-azalır. Cırtdan dövlətlərin də çoxu bu qəbildəndir. Onların əsas hissəsi çox qədimdən Avropa qitəsində yerləşdiyi halda, bəziləri sonralar dünyanın müxtəlif qitələrində meydana çıxmışdır.

Atlantium imperatorluğu Avstraliyanın Sidney şəhərindəki bir mənzildə Corc Kuinkşank tərəfindən qurulan mikrodövlətdir. Bəs bu dövlət necə yarandı?

Corc Kuinkşank 1981-ci ildə Sidneydə yaşayan üç əmisi oğlu ilə müştərək bir dövlət yaratmağa qərar verir. **1.** Yeniyetmələr ilk olaraq Sidneydə 10 kvadratmetrlik bir mənzil aldılar. Bu, ölkənin ilk paytaxtı idi. Corc dövlət başçısı seçilərək imperator oldu. Bir əmisi oğlu isə ölkənin ilk baş naziri vəzifəsinə gətirildi. Daha sonra liseydən iki dostu da yüksək dövlət postlarını tutdu. 1990-cı ildə universiteti bitirdikdən sonra dostlar arasında anlaşılmazlıq meydana gəldi.

Atlantiumun digər qurucularının ölkəyə maraqları getdikcə azaldığı halda, Corc Kuinkşank tutduğu yoldan .... O, bayraq və gerb yaratdı, pul vahidini dövriyyəyə buraxdı. **2.** İli on aydan ibarət olan təqvim tərtib etdi.

3. Atlantiumun dünyanın dörd bir tərəfindən olan üç mindən artıq vətəndaşı var. **4.** Bu vətəndaşların əksəriyyəti heç bircə dəfə də Atlantiumda olmayıb. Atlantium vətəndaşı olmaq üçün internet vasitəsilə müraciət kifayətdir və burada yaşamaq məcburi deyil. Ölkənin vətəndaşı ola bilmək üçün sadəcə 25 dollar ödəmək lazımdır. Buradan və ölkənin pullarının internet vasitəsilə satışından əldə edilən gəlir Atlantiumun ehtiyaclarına sərf olunur.

Dövlətin siyasi həyatında mühüm şəxs olan Corc Kuinkşank 2008-ci ildə Sidneydən 350 km uzaq çöldə 80 hektarlıq ərazi satın almış və buranı ölkəsinin paytaxtı elan etmişdir. Paytaxt Konkordiyada hal-hazırda poçt və müxtəlif tikililər var.

5. İmperator şənbə və bazar günləri paytaxta gəlir, siyasi bəyanatlar hazırlayır. Başqa mikrodövlətlərin liderləri ilə məktublaşır. Atlantiumun ABŞ, Sinqapur və İsveçrədəki təmsilçiləri ilə ölkədaxili məsələləri müzakirə edir. Bir sıra ölkələrin nümayəndələri ilə mütəmadi olaraq diplomatik görüşlərdə iştirak edir. Hər ilin oktyabr ayında Atlantiumun tərəfdarları, vətəndaşları və təmsilçiləri ilə görüşür.

Ölkə hələ də rəsmi olaraq tanınmasa da, həftəsonları Atlantiumda insan ■ *dalğasını* müşahidə etmək olar. Əsl Avstraliya faunası ilə tanış olmaq istəyən digər ölkə vətəndaşları Konkordiyaya axın edirlər. Onların bələdçisi də elə imperatorun özüdür.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

51) Mətnin hissələrini genişləndirə bilən fikirlərə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Giriş 2. Əsas hissə 3. Nəticə

a. Turistlər mənzil kirayələyib bir neçə gün burada qala da bilərlər.
b. Corc ölkəsini genişləndirmək üçün bir veb-sayt da yaratdı.
c. O, heyvanat aləmi ilə maraqlanan qonaqlara səmimi və sadə insan təsiri bağışlayır.
d. Yüksək vəzifələrin bölgüsü həyata keçirildi.
e. Bu kiçik ölkələrin adı çox eşidilməsə də, xəritədə qeyd olunmasa da, dünya iqtisadiyyatında müəyyən rol oynayır.

A) 1 – a, b; 2 – d; 3 – c, e
B) 1 – e; 2 – b, d; 3 – a, c
C) 1 – a, e; 2 – b, c; 3 – d
D) 1 – b, c; 2 – d; 3 – a, e
E) 1 – e; 2 – a, b; 3 – c, d

52) Cədvələ əsasən müəyyən edin.

Mətndə məlumat var	***Mətndə məlumat yoxdur***
1. Atlantiumun ilk paytaxtının sahəsi on kvadratmetr idi. 2. Corc Kuinkşank universitetin hüquq fakültəsinin məzunudur.	3. Atlantiumda vətəndaşlar xüsusi vəsiqə ilə təmin olunurlar. 4. Atlantiumun vətəndaşlığını almaq üçün pul ödəmək lazımdır. 5. Konkordiya əhalisi sənətkarlıqla məşğul olur.

A) 2, 4, 5 B) 1, 3, 5 C) 1, 2, 3
D) 2, 3, 4 E) 1, 4, 5

53) Mətndə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin şərhinə uyğun *deyil*:

A) çoxluq, ən böyük hissə
B) birini əvəz edən, onun adından danışan
C) bir-birini başa düşməmə, yanlış anlama
D) yol göstərən
E) ümumi, ortaqlı, birgə

Buraxılış-Blok Team@buraxilisteam

54) Mətnə əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Cırtdan dövlətlərin hamısı Avropa qitəsində yerləşmir.
2. Corc Kuinkşank həftənin bütün günlərini Konkordiyada keçirir.
3. Atlantiumun paytaxtında üç mindən artıq insan məskunlaşmışdır.
4. Konkordiya başqa ölkələrin vətəndaşlarının diqqətini cəlb edir.
5. Ölkənin ehtiyacları turizm hesabına ödənilir.

A) 2, 4 B) 1, 2, 3 C) 1, 4
D) 3, 4, 5 E) 1, 5

55) Əvvəlində rəqəm yazılmış hansı cümlələr mətndən çıxarılsa, məzmuna ***xələl gəlməz***?

A) 2, 5 B) 3, 4, 5 C) 1, 4
D) 1, 2, 3 E) 2, 4

56 – 60 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

56) Mətndə nöqtələrin yerinə uyğun gələn ifadə yazmaqla cümləni tamamlayın.

57) Mətnə əsasən cədvəli doldurun.

Müddəa	***Faktlar***
	İmperator siyasi bəyanatlar hazırlayır.
	İmperator bir sıra ölkələrin nümayəndələri ilə tez-tez diplomatik görüşlərdə iştirak edir.

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

58) "Atlantium vətəndaşı olmaq asandır" fikrini təsdiq edən iki fakt yazın.

59) Mətndə əvvəlində işarələr qoyulmuş ifadələr əsasında cədvəli doldurun.

	İnformativ funksiyadadır (√)	*Poetik funksiyadadır (√)*	*Terminoloji funksiyadadır (√)*	*İfadənin mətndəkindən fərqli funksiyada cümlədə işlədilməsi*
▲				
■				

60) Əsas və çərçivədəki mətnlər əsasında Eyler-Venn diaqramını doldurun.

Amerikada yaşayan 13 yaşlı Robert Medison öz otağını ayrı bir dövlət elan etməklə Talossa krallığını yaratmışdır. İlk illər onun dövlətinin vətəndaşları yalnız bir neçə dostu olmuş, sonralar sayları artmışdır. Bu ölkə özünəməxsus talos dilini yaratmağa və hətta bir neçə dövlət quruluşunu: monarxiya, demokratiya, kommunizmi sınaqdan keçirməyə də imkan tapmışdır. Talossa rəsmi olaraq tanınmamışdır.

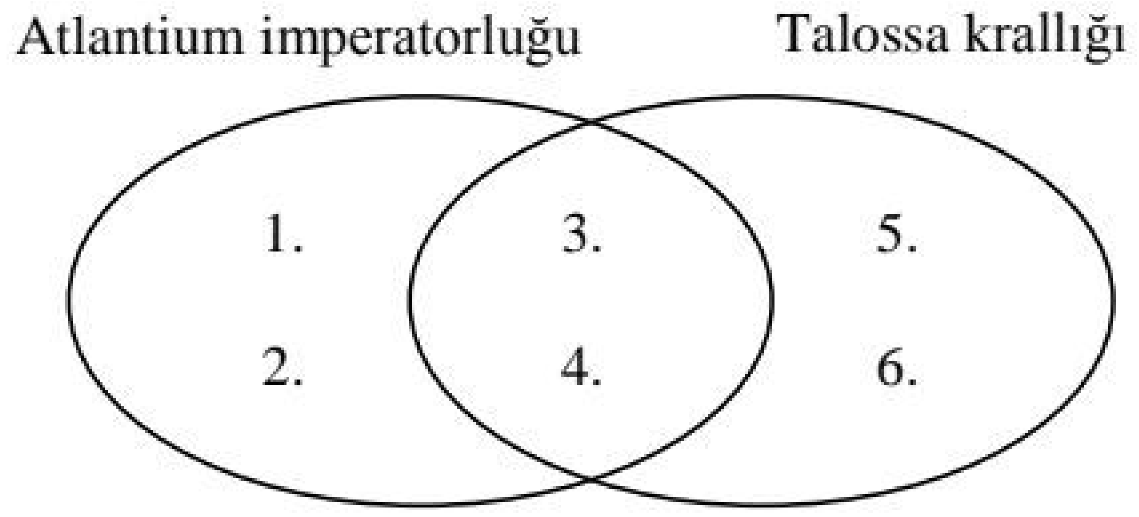

Buraxilis-Blok Team @buraxilisteam

Riyaziyyat

61) Mərkəzi *O* (3; 10) nöqtəsində olan və *B* (3; 8) nöqtəsindən keçən çevrənin tənliyini göstərin.

A) $(x+8)+(y+3)^2=11$

B) $(x+3)^2+(y+10)^2=4$

C) $(x-3)^2+(y-8)^2=16$

D) $(x-3)^2+(y-9)^2=53$

E) $(x-3)^2+(y-10)^2=4$

62) $y=3x-7$ və $y=5x-13$ düz xətlərinin kəsişmə nöqtəsinin koordinatları hasilini tapın.

A) 9 B) 3 C) 5 D) 1 E) 6

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

63) $5^{x^2-2x}=125$ tənliyinin kiçik kökünü tapın.

A) –1 B) 0 C) –3 D) –2 E) 1

64) $\log_3\frac{9}{5}+\log_3 5$ ifadəsinin qiymətini tapın.

A) 0 B) 9 C) 5 D) 3 E) 2

65) Kürənin radiusunu necə dəyişmək lazımdır ki, həcmi 8 dəfə artsın?

A) 4 dəfə artırmaq
B) 2 dəfə azaltmaq
C) $\sqrt[3]{2}$ dəfə artırmaq
D) 2 dəfə artırmaq
E) $\sqrt[3]{2}$ dəfə azaltmaq

66) {3; 4; 5} çoxluğunun elementlərindən rəqəmləri ***təkrarlanmayan*** neçə müxtəlif ikirəqəmli ədəd düzəltmək olar?

A) 6 B) 9 C) 14 D) 12 E) 8

67) İki perpendikulyar müstəvinin birindən 5 sm, digərindən isə 12 sm məsafədə yerləşən nöqtədən bu müstəvilərin kəsişmə xəttinə qədər olan məsafəni tapın.

A) 14 sm B) 17 sm C) 13 sm
D) 10 sm E) 7 sm

Buraxılış-Blok Team@buraxilisteam

68) $x^2(a-b)-y^2(a-b)$ çoxhədlisini vuruqlara ayırın.

A) $(a-b)(x-a)(y-b)$
B) $(a+b)(x-y)(x+y)$
C) $(a-b)(x^2-a)(y^2-b)$
D) $(a-x)(b-y)(x+y)$
E) $(a-b)(x-y)(x+y)$

69) $\sin^2 x = 1$ tənliyini həll edin.

A) $\pm\frac{\pi}{12}+2\pi k,\ k\in Z$
B) $\frac{\pi}{2}+\pi k,\ k\in Z$
C) $\pm\frac{\pi}{6}+2\pi k,\ k\in Z$
D) $\frac{\pi}{3}+\pi k,\ k\in Z$
E) $\frac{\pi}{4}+2\pi k,\ k\in Z$

70)

$\frac{0,3}{0,15}-\frac{\frac{13}{20}}{0,26}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

A) 4,5 B) 2,5 C) – 0,5 D) – 1,5 E) 3,5

71)

$3+x\le 7$ bərabərsizliyinin natural həllərinin cəmini tapın.

A) 12 B) 8 C) 10 D) 15 E) 9

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

72)

300 ədədinin 40%-ni tapın.

A) 200 B) 180 C) 150 D) 120 E) 100

73)

Tam səthinin sahəsi 150 sm^2 olan kubun bir üzünün diaqonalını tapın.

A) 12 sm B) $5\sqrt{2}$ sm C) $6\sqrt{2}$ sm
D) $3\sqrt{2}$ sm E) 10 sm

74)

$a+\frac{1}{a}=3$ olduğunu bilərək $a^2+\frac{1}{a^2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

75)

$(3\sqrt{32}+4\sqrt{18})\cdot\sqrt{2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

76)

$\alpha=16°$, $\beta=20°$ və $\cup AmB=130°$ olarsa, γ bucağının dərəcə ölçüsünü tapın.

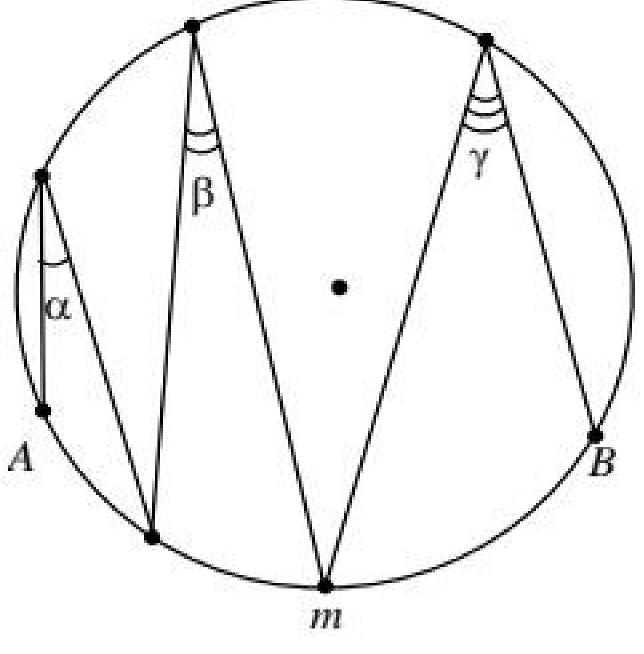

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

77) Həqiqi əmsallı $x^2-6x+m=0$ kvadrat tənliyinin köklərindən biri $x_1=3-2i$ olarsa, m parametrinin qiymətini tapın.

78) $\tan\alpha+\tan\beta=8$, $\tan(\alpha+\beta)=-\frac{8}{11}$ olarsa, $\tan\alpha\cdot\tan\beta$ hasilini tapın.

79 – 85 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

79) Sabit x km/saat sürətlə axan çayın sahilində bir düz xətt boyunca ardıcıl olaraq A, B və C məntəqələri yerləşir. Motorlu qayıq çayın axını istiqamətində A məntəqəsindən C məntəqəsinə gedib, sonra isə axının əksinə C-dən B-yə qayıdıb. AB = 44 km olarsa, cədvəldə verilənlərə görə çayın axma sürətini tapın.

	Sürət (km/ saat ilə)	Zaman (saat ilə)
Axın istiqamətində ($A \to C$)	$30+x$	4
Axının əksi istiqamətində ($C \to B$)	$30-x$	3

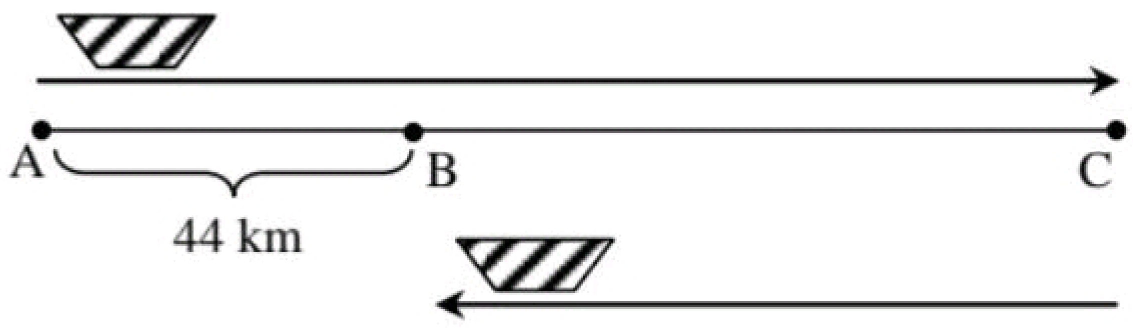

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

80) Rombun iti bucağı 60°, kiçik diaqonalı 3 sm-dir. Rombun xarici oblastında olmaqla tərəfləri üzərində qurulmuş kvadratların sahələri cəmini tapın.

81) Yeni il üçün hazırlanmış şam ağacının budaqları mərtəbələr şəklində düzülmüş və bu mərtəbələr yuxarıdan aşağıya doğru 1-dən 9-a qədər nömrələnmişdir. Mərtəbələrdəki budaqların sayı nömrələndiyi ardıcıllıqla ədədi silsilə əmələ gətirir. 2-ci və 8-ci mərtəbələrdəki budaqların sayları cəmi 18-ə, 9-cu və 5-ci mərtəbələrdəki budaqların sayları fərqi 8-ə bərabər olarsa, ən alt mərtəbədəki budaqların sayını tapın.

82) ABC üçbucağında $\angle C = 90°$, $BC = 8$ sm, M, N, E nöqtələri isə uyğun olaraq AC, CB və AB tərəflərinin orta nöqtələridir. $S_{\Delta MNE} = 10 \text{ sm}^2$ olarsa, AC-nin uzunluğunu tapın.

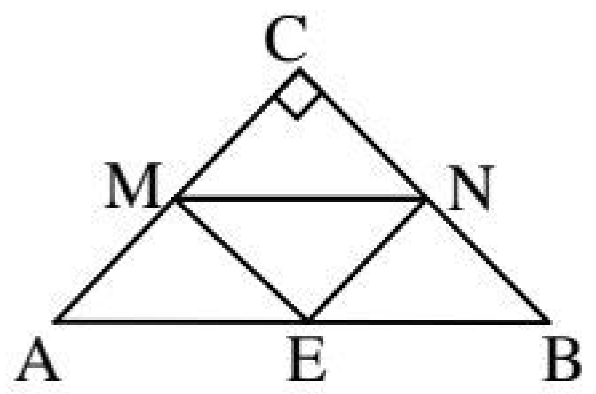

Buraxılış-Blok Team @buraxilisteam

83) Perimetrləri cəmi 34 sm olan *ABCD* və *CEFM* paraleloqramlarının diaqonalları bir düz xətt üzərindədir. $AF = 13$ sm olarsa, *ABC* və *CFM* üçbucaqlarının perimetrləri cəmini tapın.

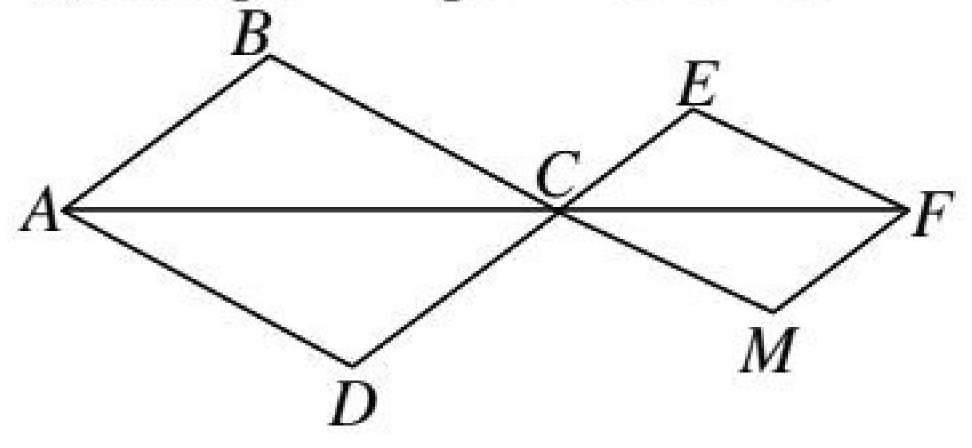

84) Şəkildə üzərində hərflər yazılmış 16 ədəd kart təsvir edilmişdir. Bu kartlar torbaya atılır və təsadüfi olaraq
3 kart torbaya qaytarılmamaq şərti ilə ardıcıl çıxarılır. Çıxarılan kartlardan birincisinin B, ikincisinin A, üçüncüsünün isə C hərfi yazılmış kart olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

A	C	B	B
B	A	B	C
C	B	A	B
B	C	B	A

85) Hovuzu doldurmaq uçun ıstıfadə edilən *A* kranından, boşaltmaq üçün isə istifadə edilən *B* kranından axan suyun miqdarının zamandan asılılıq qrafikləri verilmişdir. Hər iki kran eyni zamanda açılarsa və 8 saat açıq qalarsa, həcmi 50 m^3 olan boş hovuzun neçə faizi su ilə dolar?

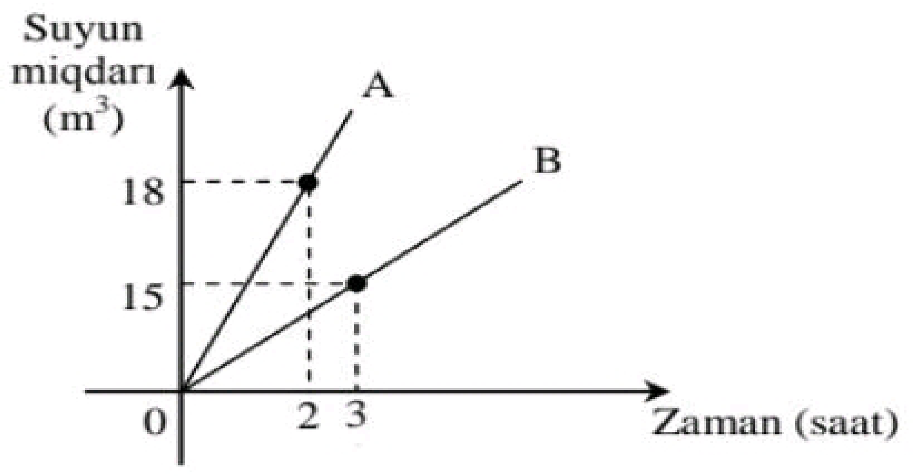

Buraxılış-Blok Team@buraxilisteam

CAVABLAR

TAM ORTA (11 İLLİK) TƏHSİL SƏVİYYƏSİ ÜZRƏ 10 MART 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ KEÇİRİLƏN BURAXILIŞ İMTAHANINDA İSTİFADƏ EDİLƏN TAPŞIRIQLARIN İZAHI

Azərbaycan dili

5

A variantı 31 saylı test tapşırığı
B variantı 35 saylı test tapşırığı
C variantı 35 saylı test tapşırığı
D variantı 40 saylı test tapşırığı

"Səhər oyananda bu günün dünəndən yaxşı olacağını düşünürdü" cümləsi ilə bağlı ***yanlış*** fikirləri müəyyən edin.

1. Xəbəri keçmiş zamanda qayıdış növdə olan feillə ifadə olunub.
2. Sintaktik təhlilini müxtəlif cür düşünmək mümkündür.
3. Bütün cümlə üzvlərinin işləndiyini əminliklə söyləmək olar.
4. Müəyyən şəxsli sadə cümlədir.
5. Tərzi-hərəkət zərfliyi zərflə ifadə olunub.

A) 1, 3, 5 B) 2, 3, 5 C) 1, 3, 4
D) 2, 4, 5 E) 1, 2, 4

Mövzu: Sintaktik təhlil
Sinif: 7, 8
Alt-standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir. 4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.
İzah: Cümlənin xəbəri indiki zamanda olan feillə ifadə olunub.
Sintaktik təhlilini həm ——﹏---═, həm də ﹏---═şəklində düşünmək mümkündür və hər iki halda müəyyən şəxsli sadə cümlədir.
Cümlədə təyin işlənməmişdir, mübtədanın işləndiyini isə əminliklə söyləmək olmaz.
Nümunədə tərzi-hərəkət zərfliyi işlənməmişdir, "yaxşı" sözü birləşmənin tərkibində işlənib.
Doğru cavab: 1, 3, 5

A variantı 32 saylı test tapşırığı
B variantı 39 saylı test tapşırığı
C variantı 33 saylı test tapşırığı
D variantı 35 saylı test tapşırığı

Hansı nümunədə zərfliyin iki məna növü işlənmişdir?

A) Uşaqlar aşağıda Turqut baba ilə qarşılaşdılar.
B) Əmim babamın yeni əkdiyi ağaclara baxa-baxa sözünə davam etdi.
C) Mən Qarabağ Universitetində təhsil almaq arzusundayam.
D) Nurani qoca ayağa qalxaraq gələnləri salamladı.
E) Qonaqlar bir neçə gün bundan əvvəl kəndə gəlmişdilər.

Mövzu: Cümlənin ikinci dərəcəli üzvləri. Zərflik
Sinif: 8
Alt-standart: 4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir.
İzah: *Qonaqlar bir neçə gün bundan əvvəl kəndə gəlmişdilər* cümləsində həm zaman zərfliyi (*bir neçə gün bundan əvvəl*), həm də yer zərfliyi (*kəndə*) işlənmişdir.
Uşaqlar aşağıda Turqut baba ilə qarşılaşdılar cümləsində zərfliyin bir məna növü – yer zərfliyi işlənmişdir.
Əmim babamın yeni əkdiyi ağaclara baxa-baxa sözünə davam etdi cümləsində zərfliyin bir məna növü – tərzi-hərəkət zərfliyi işlənmişdir.
Nurani qoca ayağa qalxaraq gələnləri salamladı cümləsində zərfliyin bir məna növü – tərzi-hərəkət zərfliyi işlənmişdir.
Mən Qarabağ Universitetində təhsil almaq arzusundayam cümləsi də tapşırığın şərtini ödəmir.
Doğru cavab: Qonaqlar bir neçə gün bundan əvvəl kəndə gəlmişdilər.

A variantı 33 saylı test tapşırığı
B variantı 31 saylı test tapşırığı
C variantı 38 saylı test tapşırığı
D variantı 37 saylı test tapşırığı

Cümlələrin birində feil *"idi"* köməkçi sözü (hissəciyi) ilə işlənmişdir:

A) Babam bizə kənddən sovqat göndərdi.
B) O bu xəbəri eşidəndə hamıdan çox sevindi.
C) Nurəddinin çoxdan gözlədiyi gün gəlib çatdı. (S.S. Axundov)
D) O, nadinc olduğundan müəllimləri təngə gətirmişdi. (S.S. Axundov)
E) Əmiraslan doqquz yaşına çatdıqda atası onu molla yanına oxumağa apardı (S.S. Axundov)

Mövzu: Feil
Sinif: 7

Alt-standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir.
İzah: *O, nadinc olduğundan müəllimləri təngə gətirmişdi* cümləsində *"idi"* köməkçi sözünün (hissəciyinin) qısaldılmış forması (-dı^4) feilin xəbər şəklindən (-mış^4) sonra işlənmişdir.
Digər nümunələrdəki feillərdə (*göndərdi, sevindi, çatdı, apardı*) isə *"idi"* köməkçi sözü (hissəciyi) işlənməmişdir. -dı^4 şəkilçisi feilin başlanğıc formasının üzərinə artırılmış keçmiş zaman şəkilçisidir.
Doğru cavab: O, nadinc olduğundan müəllimləri təngə gətirmişdi. (S.S. Axundov)

A variantı 34 saylı test tapşırığı
B variantı 37 saylı test tapşırığı
C variantı 39 saylı test tapşırığı
D variantı 36 saylı test tapşırığı

Eyler-Venn diaqramının tələblərini nəzərə alaraq, cümlələrlə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

I *Təzəcə bulaq başına çatıb süfrə açmışdıq ki, yağış başladı.*
II *Kim sənin səhvlərini göstərirsə, o sənin ən yaxın dostundur.*

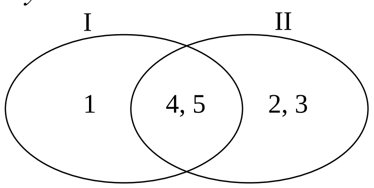

1. Həm baş, həm də budaq cümlə feili xəbərlidir.
2. Budaq cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir.
3. ○⟶□ sxeminə uyğundur.
4. Tərkibindəki sadə cümlələrdən biri qrammatik cəhətdən digərinə tabedir.
5. Baş cümlədə söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş cümlə üzvü işlənmişdir.

A) 1, 4 B) 2, 4 C) 1, 2, 3 D) 1, 5 E) 3, 4, 5

Mövzu: Tabeli mürəkkəb cümlələr
Sinif: 9
Alt-standart: 4.1.1. Mürəkkəb cümlənin növlərini fərqləndirir.
4.1.2. Sözləri və söz birləşmələrini müxtəlif sintaktik vəzifələrdə işlədir.
İzah: *Təzəcə bulaq başına çatıb süfrə açmışdıq ki, yağış başladı* və *Kim sənin səhvlərini göstərirsə, o sənin ən yaxın dostundur* cümlələri tabeli mürəkkəb cümlədir. Hər iki cümlə ○⟶□ *sxeminə uyğundur*, yəni budaq cümlə baş cümlədən əvvəl işlənib. Hər iki nümunənin *tərkibindəki sadə cümlələrdən biri qrammatik cəhətdən digərinə tabedir*. Buna görə də diaqramın kəsişməsində yazılmalıdır.
Budaq cümlədə köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir fikrini ikinci cümləyə aid edə bilmərik, çünki həmin nümunənin (*Kim sənin səhvlərini göstərirsə, o sənin ən yaxın dostundur)* budaq cümləsi – *Kim sənin səhvlərini göstərirsə* cümləsidir, burada köməkçi nitq hissəsi işlənməmişdir. *Baş cümlədə söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş cümlə üzvü işlənmişdir* fikri diaqramın kəsişməsinə yazıla bilməz, çünki birinci nümunənin baş cümləsində (*yağış başladı*) söz birləşməsi ilə ifadə olunan cümlə üzvü yoxdur.
Doğru cavab: 1, 4

A variantı 35 saylı test tapşırığı
B variantı 33 saylı test tapşırığı
C variantı 32 saylı test tapşırığı
D variantı 33 saylı test tapşırığı

Yazılışı ilə tələffüzü ***fərqlənməyən*** sözlərin sırasını müəyyən edin.

A) hətta, qəssab, yeddi
B) asudə, qrafin, pauza
C) palıd, hiddətlə, istəkli
D) diqqət, qastrol, montaj
E) səkkiz, rəqqasə, qabaq

Mövzu: Fonetika
Sinif: 5
Alt-standart: 4.1.2. Sözün səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir.
İzah: Bir çox qoşasamitli sözlərin yazılışı ilə tələffüzü fərqlənir. Yanaşı gələn "tt" [td], "kk" [kg], qq [k'q] kimi tələffüz edilir. Məsələn, [hətda], [səkgiz], [rək'qasə], [dik'qət]
Sözlərin sonunda gələn bəzi cingiltili samitlər tələffüz zamanı öz kar qarşılığı ilə əvəz olunur. Məsələn, qəssab [qəssap], qabaq [qabax], palıd [palıt]
Bəzi sözlərin tərkibindəki k hərfi [x'] kimi tələffüz olunur. Məsələn, istəkli [isdəx' li]
-la^2 zərf düzəldən şəkilçi [nan], [nən] kimi tələffüz olunur. Məsələn, hiddətlə [hiddətnən]
Bəzi sözlərin tərkibində "o" saiti [a] kimi tələffüz olunur. Məsələn, montaj [mantaj]
Asudə, qrafin, pauza, yeddi, qastrol sözlərinin yazılışı ilə tələffüzü fərqlənmir.
Asudə sözünün tələffüzündə uzanan sait var: [a:sudə] Lakin bu, fərqli məqam hesab olunmur.
Doğru cavab: asudə, qrafin, pauza

A variantı 36 saylı test tapşırığı
B variantı 34 saylı test tapşırığı
C variantı 37 saylı test tapşırığı
D variantı 39 saylı test tapşırığı

Əvəzliklərdən biri məna növünə görə digərlərindən fərqlənir:

A) biri B) hər kəs C) hərə D) filan E) hamı

Mövzu: Əvəzlik
Sinif: 6
Alt-standart: 4.1.2. Sözün qrammatik mənasını kontekstə uyğun izah edir.
İzah: *Hərə, biri, hamı, hər kəs* qeyri-müəyyən, *filan* isə təyini əvəzlikdir.
Doğru cavab: filan

A variantı 37 saylı test tapşırığı
B variantı 36 saylı test tapşırığı
C variantı 40 saylı test tapşırığı
D variantı 31 saylı test tapşırığı

Hansı nümunədə söz birləşməsi ilə yanaşı, köməkçi nitq hissəsi də işlənmişdir?

A) Qardaşım Gəncədə bir il oxudu.
B) Hamı iclasdan sonra zalı tərk etdi.
C) Gecələr bu mənzərə daha gözəl olurdu.
D) Əsgər sanki olanları sezmişdi.
E) Təbiətin gözəlliyi onu valeh etmişdi.

Mövzu: Mövzulararası əlaqə
Sinif: 7, 8
Alt-standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir.
4.1.2. Söz və söz birləşmələrinin sintaktik vəzifəsini müəyyən edir;
İzah: *Qardaşım Gəncədə bir il oxudu, Təbiətin gözəlliyi onu valeh etmişdi* nümunələrində söz birləşməsi işlənsə də, köməkçi nitq hissəsi işlənməmişdir.
Hamı iclasdan sonra zalı tərk etdi, Əsgər sanki olanları sezmişdi nümunələrində köməkçi nitq hissəsi işlənsə də, söz birləşməsi işlənməyib.
Gecələr bu mənzərə daha gözəl olurdu nümunəsində həm söz birləşməsi *(bu mənzərə)*, həm də köməkçi nitq hissəsi *(daha)* işlənmişdir.
Doğru cavab: Gecələr bu mənzərə daha gözəl olurdu.

A variantı 38 saylı test tapşırığı
B variantı 38 saylı test tapşırığı
C variantı 31 saylı test tapşırığı
D variantı 34 saylı test tapşırığı

Nümunə ilə bağlı doğru fikirləri müəyyən edin.

Saldı xalısını səhraya min gül,
Bəzədi torpağı süsənlə sünbül.
Ağacda qönçələr baxdı göz-gözə,
Bənzədi qayğısız gülər bir üzə.
(N. Gəncəvi)

1. Birinci misrada müxtəlif nitq hissələrinə aid omonim sözlər işlənib.
2. İkinci misrada omonimliyi olan köməkçi nitq hissəsi işlənib.
3. “Gülər” sözü sifət və feil kimi işlənən omonimdir.
4. “Üz” sözü omonimlik xüsusiyyətinə malikdir.
5. Bütün nitq hissələrinin həm leksik, həm də qrammatik mənası var.

A) 1, 2, 5 B) 1, 3 C) 1, 2, 4
D) 3, 5 E) 2, 4, 5

Mövzu: Leksika
Sinif: 5, 7
Alt-standart: 4.1.2. Sözün səs tərkibini, semantik xüsusiyyətlərini, tərkibini, yaranma üsullarını və qrammatik mənasını (ad, əlamət, hərəkət bildirməsini) izah edir;
4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir.
İzah: Birinci misrada işlənən “sal”, “min”, “gül” sözləri müxtəlif nitq hissələrinə aid omonim sözlərdir. “Sal” sözü feil-isim, “min” sözü say-isim, “gül” sözü isim-feil kimi omonimlik xüsusiyyətinə malikdir.
İkinci misrada ilə (-la^2) bağlayıcısı – köməkçi nitq hissəsi işlənib. Bu bağlayıcı qoşma ilə omonimlik xüsusiyyətinə malikdir.
“Gülər” sözü omonim deyil. Nümunədə sifət kimi işlənmişdir, başlanğıc formadadır. Həmin söz feil kimi işləndikdə başlanğıc forması “gül” sözüdür. Həmin sözü feil və sifət kimi işlənən omonim hesab etmək olmaz.
“Üz” sözü isim və feil kimi işlənə bilən omonim sözdür.
Doğru cavab: 1, 2, 4

A variantı 39 saylı test tapşırığı
B variantı 32 saylı test tapşırığı
C variantı 36 saylı test tapşırığı
D variantı 38 saylı test tapşırığı

Cümlələrdə fərqləndirilmiş sözləri nəzərə alaraq, uyğunluğu müəyyən edin.

1. **Elə** bu vaxt uzaqdan bir avtobus göründü.
2. Oğru **elə** bağırdı, doğrunun bağrı yarıldı.

a. İşarə məqsədilə işlənib.
b. Ədatdır.
c. Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirir.
d. Yalnız qrammatik mənası var.
e. Leksik mənası var.

A) 1 – b, e; 2 – a, d B) 1 – a, b; 2 – c, e
C) 1 – a, e; 2 – b, d D) 1 – b, d; 2 – a, e
E) 1 – c, d; 2 – a, e

Mövzu: Mövzulararası əlaqə
Sinif: 7
Alt-standart: 4.1.2. Sözləri ümumi qrammatik mənalarına görə fərqləndirir.
İzah: *Elə bu vaxt uzaqdan bir avtobus göründü* cümləsində ***elə*** sözü ədatdır, yalnız qrammatik mənası var.
Oğru ***elə*** *bağırdı, doğrunun bağrı yarıldı* cümləsində ***elə*** işarə məqsədilə işlədilən əvəzlikdir, leksik mənası var.
Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirmək isə modal sözlərə məxsus xüsusiyyətdir.
Doğru cavab: 1 – b, d; 2 – a, e

A variantı 40 saylı test tapşırığı
B variantı 40 saylı test tapşırığı
C variantı 34 saylı test tapşırığı
D variantı 32 saylı test tapşırığı

Hansı cümlələrdə güman, şübhə bildirən ara söz işlənmişdir?

1. Dünənki fırtına, həqiqətən, çox dəhşətli idi.
2. Bəlkə, hər şeyi zamanın öhdəsinə buraxaq.
3. Doğrusu, uşaqlıq dostumu tanıya bilmədim.
4. Bu, ola bilsin, sonuncu oyundur.
5. Ehtimal ki, sən qalib gələcəksən.

A) 2, 4, 5 B) 1, 4, 5 C) 1, 2
D) 3, 5 E) 2, 3, 4

Mövzu: Ara sözlər
Sinif: 8
Alt-standart: 4.1.3. Həmcins üzvlər, əlavələr, xitab və ara sözlərlə bağlı durğu işarələrindən istifadə edir.
İzah: *Dünənki fırtına, həqiqətən, çox dəhşətli idi* və *Doğrusu, uşaqlıq dostumu tanıya bilmədim* nümunələrində təsdiq bildirən ara sözlər (*həqiqətən, doğrusu*) işlənmişdir. *Bəlkə, hər şeyi zamanın öhdəsinə buraxaq, Bu, ola bilsin, sonuncu oyundur, Ehtimal ki, sən qalib gələcəksən* nümunələrində güman, şübhə bildirən ara sözlər (*bəlkə, ola bilsin, ehtimal ki*) işlənmişdir.
Doğru cavab: 2, 4, 5

41 – 50 saylı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.

Papaq

Dördnəfərlik dəstə dördnala çapırdı. Kazaklar az qalırdı, onları haqlasın. Birdən qarşıda dərin bir uçurum göründü. Atlılar ehtiyatlandılar, lakin kazakların sayca onlardan çox olduğunu güman etdikləri üçün dayanmağın ölümə bərabər olduğunu düşündülər. [1] İrəli getmək də təhlükəli idi: uçurum onları uda bilərdi. <u>Yaxşı təlim görmüş atlar uçurumun üstündən atlanıb o biri taya keçdilər</u>.

Kazaklar isə son anda atlarının başını çəkib dayandılar, bələd olmadıqları bu yerdə özlərini təhlükəyə atmaq mənasız idi.

Dəstə bir həftə öncə məcburən tərk etdiyi Kəsəmən kəndinə yaxınlaşmışdı. Onlar böyük xatadan qurtulmuşdular. Ancaq Oruc ağanın ürəyi qan ağlayır, dərd içini yandırırdı. Desinmi, deməsinmi? Lakin qürurundan dillənmirdi.

İsrafil birdən atasını yeni görmüş kimi təəccüblə ona baxdı. Həyəcanla soruşdu:

– Ağam, papağın hanı? [2]

Oruc ağa kədərli halda:

– Ağ yalda güllə yerə saldı, – dedi.

Araya soyuq sükut *çökdü*[1]. Kəramin fikirli-fikirli gəldiyi yollara boylanması atası İskəndərin gözündən yayınmadı. Sükutun soyuq buzlarını İsrafil *parçaladı*[2]:

– Mən gedib gətirərəm. Amma sabah. İndi ora getmək təhlükəlidir.

Oruc ağanı elə bil ildırım vurdu. [3] Bu da onun öyündüyü, güvəndiyi oğlu! Bir xeyli heç kəs dinmədi. Nəhayət, Oruc ağa dilləndi:

– Yaxşı, siz gedin!

– Bəs sən? – İsrafil soruşdu.

– Elimizin adətidir, oğul. Kişinin papağı başında olar. Demirsən, sabah gətirərəm? Mən də sabah evə gedərəm.

Dəstədəkilər Oruc ağanın inadından dönmədiyinin dəfələrlə şahidi olduqları üçün susdular.

Qəfildən at *ayaqlarının*[3] tappıltısı eşidildi. Dərəni toz-duman bürüdü. Baxışlar Kəramin getdiyi səmtə – Ağ yala dikildi. [4]

Kərəmin papağın dalınca getdiyini anlayan İsrafil sanki qəflət yuxusundan ayıldı. Çevik bir hərəkətlə atının belinə sıçrayıb Kərəmin arxasınca çapdı.

İsrafil Ağ yala çatanda gördü ki, Kərəm güllə kimi gəlir, papaq da əlində. Kazaklar da onu ▲ *təqib edirlər.* O özünü itirmədən yaxınlıqdakı kolluqda *gizləndi*[4] və kazakların diqqətini yayındırmaq üçün dalbadal atəş açdı. Kərəmə də elə bu, lazım idi. Atını çapıb *uzaqlaşdı*[5]. [5]

Gənclər kişilərin yanına qoşa gəldilər. Kərəm yəhərdən yerə sıçrayıb papağı Oruc ağaya verdi. Kişi dilucu ■ *dil-ağız elədi.*

İsrafil tez dilləndi:

– Bilirsiniz, nə elədi? Kazakların onu tutmaq üçün atdıqları kəməndi xəncərlə göydə doğradı.

Oğlunun hünərindən xəbərsiz olan Oruc ağa onu tərs-tərs süzdü. İskəndərin isə ●*ürəyi böyüdü*, fəxrlə oğlu Kərəmə baxdı.

A variantı 41 saylı test tapşırığı
B variantı 45 saylı test tapşırığı
C variantı 43 saylı test tapşırığı
D variantı 44 saylı test tapşırığı

Mətnə əsasən Oruc ağa ilə bağlı doğru fikri müəyyən edin.

A) Papağı Ağ yalda düşüb qaldığı üçün iztirab keçirir.
B) Papaqla geri qayıdan Kərəmi böyük şadyanalıqla qarşılayır.
C) Oğlunun özünü təhlükəyə atmasına razı olmur.
D) Oğlunun son hərəkəti ilə qürur duyur.
E) Dəstənin təqibdən xilas olunmasının səbəbkarıdır.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6
Alt-standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədi ilə mühüm məqamları vurğulayır.
İzah: Oruc ağa papağı Ağ yalda düşüb qaldığı üçün iztirab keçirir.
Oğlunun Kərəmin arxasınca getməsi və Kərəmlə birgə geri qayıtması onun ürəyincə olmadı və o, oğlu ilə qürur duymadı.
Papaqla geri qayıdan Kərəmə dilucu dil-ağız etməklə kifayətləndi.
Təhlükəli olduğu üçün oğlunun həmin gün Ağ yala getmək istəmədiyini eşidəndə çox sarsıldı.
Dəstənin təqibdən xilas olunmasının səbəbi yaxşı təlim görmüş atlar və kazakların bu ərazilərə yaxşı bələd olmamaları idi.
Doğru cavab: Papağı Ağ yalda düşüb qaldığı üçün iztirab keçirir.

A variantı 42 saylı test tapşırığı
B variantı 41 saylı test tapşırığı
C variantı 45 saylı test tapşırığı
D variantı 42 saylı test tapşırığı

Mətndə üzərində rəqəm yazılmış sözlər əsasında cədvəldəki doğru fikirləri müəyyən edin.

	Həqiqi mənadadır	***Məcazi mənadadır***	***İfadənin mətndəkindən fərqli mənada (həqiqidirsə, məcazi; məcazidirsə, həqiqi) cümlədə işlədilməsi***
1.		√	Suyun dibinə çökmüş lil təbəqəsi onun içməli olmadığını göstərirdi.
2.		√	İncə bir riqqət Rübabənin könlünü parçaladı. (Mir Cəlal)
3.	√		Futbol oynadığı üçün ayaqları sızıldayırdı.
4.	√		Dahilərin qüdrəti sözlərinin ruhunda gizlənir.
5.	√		O getdikcə yazı-pozudan uzaqlaşır, məişət problemlərinin içində itib-batırdı.

A) 1, 2, 4 B) 2, 3, 5 C) 1, 4, 5
D) 1, 2, 3 E) 3, 4, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6
Alt-standart: 2.1.2. Sözləri həqiqi və məcazi mənada işlənməsinə görə fərqləndirir.
İzah: *Çökmək* sözü mətndə məcazi *(Araya soyuq sükut çökdü)*, nümunədə isə həqiqi (*Suyun dibinə çökmüş lil təbəqəsi onun içməli olmadığını göstərirdi)* mənada işlənib. *Gizləndi* sözü mətndə həqiqi *(kolluqda gizləndi)*, nümunədə isə məcazi (*Dahilərin qüdrəti sözlərinin ruhunda gizlənir)* mənada işlənib. *Uzaqlaşdı* sözü mətndə həqiqi (*Atını çapıb uzaqlaşdı),* nümunədə isə məcazi (*O*

getdikcə yazı-pozudan uzaqlaşır, məişət problemlərinin içində itib-batırdı) mənada işlənib.
Parçalamaq sözü mətndə məcazi (*Sükutun soyuq buzlarını İsrafil parçaladı)* mənada işlənsə də, nümunədə də məcazi (*İncə bir riqqət Rübabənin könlünü parçaladı*) mənada işlənib.
Ayaq sözü mətndə həqiqi mənada işlənsə də, nümunədə də həqiqi *(Futbol oynadığı üçün ayaqları sızıldayırdı)* mənada işlənib.
Doğru cavab: 1, 4, 5

A variantı 43 saylı test tapşırığı
B variantı 44 saylı test tapşırığı
C variantı 42 saylı test tapşırığı
D variantı 41 saylı test tapşırığı

Mətnə əsasən səbəbini müəyyən etmək mümkündür:

1. Dəstənin təqib edilməsinin
2. İsrafilin atasına təəccüblə baxmasının
3. Təqibin sona yetməsinin
4. Dəstənin kəndi məcburən tərk etməsinin
5. Kərəmin Ağ yala getməsinin

A) 2, 3, 5 B) 1, 2, 4 C) 3, 4, 5
D) 1, 4, 5 E) 1, 2, 3

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.3. Mətndə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.
İzah: Dəstənin təqib edilməsinin və dəstədəkilərin kəndi məcburən tərk etmələrinin səbəbini müəyyən etmək mümkün deyil.
İsrafilin atasına təəccüblə baxmasının səbəbi Oruc ağanın papağının başında olmaması idi.
Təqibin sona yetməsinin səbəbi kazakların uçurum olan əraziyə bələd olmamaları və yaxud İsrafilin güllə ataraq kazakların diqqətini yayındırması idi.
Kərəmin Ağ yala getməsinin səbəbi Oruc ağanın papağının orada düşüb qalması idi.
Doğru cavab: 2, 3, 5

A variantı 44 saylı test tapşırığı
B variantı 42 saylı test tapşırığı
C variantı 44 saylı test tapşırığı
D variantı 43 saylı test tapşırığı

Mətnə əsasən cədvəldəki uyğun fikirləri müəyyən edin.

Doğrudur	*Yanlışdır*	*Ehtimaldır*
1. Kazaklar uçurum olan ərazini yaxşı tanımırdılar. 2. Kazaklar dəstədəkilərin papağa görə qayıdacaqlarını bilirdilər.	3. Dəstədəkilər uçuruma düşməkdən xilas oldular. 4. Oruc ağa papağının başında olmadığının fərqində deyildi.	5. Kazaklar dəstənin üzvlərindən sayca çox idi. 6. Kazaklar dəstədəkiləri ələ keçirə bilmədilər.

A) 1, 2, 3 B) 1, 4, 5 C) 1, 2, 4, 6
D) 3, 4, 5, 6 E) 2, 3, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.3. Mətndə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.
İzah: Kazaklar uçurum olan ərazini yaxşı tanımırdılar. Dəstədəkilər uçuruma düşməkdən yaxşı təlim görmüş atlar vasitəsilə xilas oldular. Kazaklar dəstədəkiləri ələ keçirə bilmədilər.
Oruc ağa papağının başında olmadığının fərqində idi, hətta buna görə ürəyi qan ağlayır, dərd içini yandırırdı.
Kazaklar dəstədəkilərin papağa görə qayıdacaqlarını bilirdilər və *Kazaklar dəstənin üzvlərindən sayca çox idi* fikirləri ehtimaldır.
Doğru cavab: 1, 4, 5

A variantı 45 saylı test tapşırığı
B variantı 43 saylı test tapşırığı
C variantı 41 saylı test tapşırığı
D variantı 45 saylı test tapşırığı

"Onun gedişi acı bir faciə kimi Oruc ağanın sümüyünə, iliyinə işləyib onu çox sarsıtdı" cümləsi mətndəki nömrələnmiş hansı çərçivənin yerinə artırıla bilər?

A) 2 B) 1 C) 3 D) 5 E) 4

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.2. Tərkib hissələri arasında əlaqəni gözləməklə mətni genişləndirir.
İzah: *"Onun gedişi acı bir faciə kimi Oruc ağanın sümüyünə, iliyinə işləyib onu çox sarsıtdı"* cümləsi mətndəki 4-cü boşluğun yerinə uyğun gəlir. Mətnin məzmunundan anlaşılır ki, "Onun gedişi" dedikdə Kərəmin Ağ yala getməsi nəzərdə tutulur.
Doğru cavab: 4

46 – 50 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

A variantı 46 saylı test tapşırığı
B variantı 46 saylı test tapşırığı
C variantı 46 saylı test tapşırığı
D variantı 46 saylı test tapşırığı
Mətndə əvvəlində işarə qoyulmuş ifadələrin kontekstə görə qarşılığını (ifadə etdiyi mənanı) müəyyən edib yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.1.1. Tanış olmayan söz və ifadələrin kontekstə uyğun mənasını şərh edir.
Ehtimal olunan cavablar:
▲ təqib etmək – birinin izini tutub dalınca getmək, izləmək, ardınca getmək, dalınca getmək və s.
■ dil-ağız etmək – kiməsə razılıq bildirmək üçün xoş sözlər demək, minnətdarlıq etmək, öz təşəkkürünü bildirmək, öz razılığını bildirmək, təşəkkür etmək, razılıq etmək və s.
● ürəyi böyümək – fərəhlənmək, sevinmək, ürəyi dağa dönmək, ürəyi dağ boyda olmaq, hədsiz sevinmək və s.

A variantı 47 saylı test tapşırığı
B variantı 47 saylı test tapşırığı
C variantı 47 saylı test tapşırığı
D variantı 47 saylı test tapşırığı
Mətnə əsasən cədvəli tamamlayın.

Obrazların xarakterik xüsusiyyəti	
Oruc ağa	
Kərəm	

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6
Alt-standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədilə mühüm məqamları vurğulayır.
Ehtimal olunan cavablar:

Obrazların xarakterik xüsusiyyəti	
Oruc ağa	qürurlu, inadkar (inad edən), tərs, məğrur, el adətinə sadiq, dediyindən dönməyən, və s.
Kərəm	cəsarətli, cəsur, cürətli, igid, ürəkli, qoçaq, qorxmaz, düşüncəli, fədakar, mərd və s.

A variantı 48 saylı test tapşırığı
B variantı 48 saylı test tapşırığı
C variantı 48 saylı test tapşırığı
D variantı 48 saylı test tapşırığı
Mətnə əsasən doğru fikri seçin (√) və seçiminizi əsaslandırın.

☐ Papağın Oruc ağaya gətirilməsində yalnız Kərəmin rolu var.

☐ Papağın Oruc ağaya gətirilməsində İsrafilin də rolu var.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.3. Mətndə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.
Ehtimal olunan cavablar:
[√] Papağın Oruc ağaya gətirilməsində İsrafilin də rolu var.
Fikrin əsaslandırılması:
Papağı Oruc ağaya Kərəm versə də, onu kazakların təqibindən İsrafilin dalbadal açdığı atəş xilas edir;
Kazakların təqib etdiyi Kərəmi təhlükədən İsrafilin açdığı atəş qurtarır. Kazaklardan qurtulan Kərəm papağı Oruc ağaya gətirib verir və s. məzmunlu cümlələr

A variantı 49 saylı test tapşırığı
B variantı 49 saylı test tapşırığı
C variantı 49 saylı test tapşırığı
D variantı 49 saylı test tapşırığı
Altından xətt çəkilmiş cümləni mətnin səciyyəvi üslubi xüsusiyyətlərinə uyğun zənginləşdirməklə yenidən yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 11
Alt-standart: 3.1.3. Mətni üslubi və struktur cəhətdən təkmilləşdirir.
Ehtimal olunan cavablar:
- Yaxşı təlim görmüş atlar uçurumun üstündən *quş kimi süzüb* o biri taya keçdilər.
- Yaxşı təlim görmüş atlar uçurumun üstündən *ildırım sürətilə* atlanıb o biri taya keçdilər.
- Yaxşı *dərs almış* atlar uçurumun üstündən atlanıb o biri taya keçdilər.
- Yaxşı təlim görmüş atlar *öz qurbanını gözləyən* uçurumun üstündən atlanıb o biri taya keçdilər və s.

- Yaxşı təlim görmüş atlar *əjdaha kimi ağzını açmış* uçurumun üstündən atlanıb o biri taya keçdilər.

A variantı 50 saylı test tapşırığı
B variantı 50 saylı test tapşırığı
C variantı 50 saylı test tapşırığı
D variantı 50 saylı test tapşırığı
“Cəsarət təhlükəli vəziyyətdə üzə çıxır” fikrini mətnlə əlaqələndirib fikrinizi yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 8
Alt-standart: 3.1.2. Sitatlardan istifadə etməklə fikir və mülahizələrini qüvvətləndirir.
Ehtimal olunan cavablar: *Oruc ağa üçün namus məsələsi olan papağı gətirmək həmin an çox təhlükəli idi. Lakin Kərəm cəsarət nümayiş etdirərək özünü təhlükəyə atıb, papağı gətirməyə nail olur;*
Kərəm Ağ yala getməyin təhlükəli olduğunu bildiyi halda, papağın arxasınca ora gedir, papağı Oruc ağa gətirir məzmunlu və s. fikirlər;
Və ya
İsrafil Ağ yala getməyin təhlükəli olduğunu bildiyi halda, Kərəmin arxasınca ora gedir və Kərəmi təhlükədən xilas edir;
İsrafil də cəsarət nümayiş etdirdi. O, Kərəmin papağın arxasınca getdiyini anlayan kimi çevik hərəkətlə Ağ yala üz tutur. Kərəmi kazakların təqibindən xilas edir məzmunlu və s. fikirlər

51 – 60 saylı tapşırıqları aşağıdakı mətnə əsasən cavablandırın.

Qeyri-adi imperatorluq

Dünyada mövcud olan ölkələrin ▲ *sayı* digər ölkələr tərəfindən tanınıb-tanınmamasından asılı olaraq artıb-azalır. Cırtdan dövlətlərin də çoxu bu qəbildəndir. Onların əsas hissəsi çox qədimdən Avropa qitəsində yerləşdiyi halda, bəziləri sonralar dünyanın müxtəlif qitələrində meydana çıxmışdır.

Atlantium imperatorluğu Avstraliyanın Sidney şəhərindəki bir mənzildə Corc Kuinkşank tərəfindən qurulan mikrodövlətdir. Bəs bu dövlət necə yarandı?

Corc Kuinkşank 1981-ci ildə Sidneydə yaşayan üç əmisi oğlu ilə <u>müştərək</u> bir dövlət yaratmağa qərar verir. **1.** Yeniyetmələr ilk olaraq Sidneydə 10 kvadratmetrlik bir mənzil aldılar. Bu, ölkənin ilk paytaxtı idi. Corc dövlət başçısı seçilərək imperator oldu. Bir əmisi oğlu isə ölkənin ilk baş naziri vəzifəsinə gətirildi. Daha sonra liseydən iki dostu da yüksək dövlət postlarını tutdu. 1990-cı ildə universiteti bitirdikdən sonra dostlar arasında <u>anlaşılmazlıq</u> meydana gəldi.

Atlantiumun digər qurucularının ölkəyə maraqları getdikcə azaldığı halda, Corc Kuinkşank tutduğu yoldan .... O, bayraq və gerb yaratdı, pul vahidini dövriyyəyə buraxdı. **2.** İli on aydan ibarət olan təqvim tərtib etdi.

3. Atlantiumun dünyanın dörd bir tərəfindən olan üç mindən artıq vətəndaşı var. **4.** Bu vətəndaşların <u>əksəriyyəti</u> heç bircə dəfə də Atlantiumda olmayıb. Atlantium vətəndaşı olmaq üçün internet vasitəsilə müraciət kifayətdir və burada yaşamaq məcburi deyil. Ölkənin vətəndaşı ola bilmək üçün sadəcə 25 dollar ödəmək lazımdır. Buradan və ölkənin pullarının internet vasitəsilə satışından əldə edilən gəlir Atlantiumun ehtiyaclarına sərf olunur.

Dövlətin siyasi həyatında mühüm şəxs olan Corc Kuinkşank 2008-ci ildə Sidneydən 350 km uzaq çöldə 80 hektarlıq ərazi satın almış və buranı ölkəsinin paytaxtı elan etmişdir. Paytaxt Konkordiyada hal-hazırda poçt və müxtəlif tikililər var.

5. İmperator şənbə və bazar günləri paytaxta gəlir, siyasi bəyanatlar hazırlayır. Başqa mikrodövlətlərin liderləri ilə məktublaşır. Atlantiumun ABŞ, Sinqapur və İsveçrədəki təmsilçiləri ilə ölkədaxili məsələləri müzakirə edir. Bir sıra ölkələrin nümayəndələri ilə mütəmadi olaraq diplomatik görüşlərdə iştirak edir. Hər ilin oktyabr ayında Atlantiumun tərəfdarları, vətəndaşları və təmsilçiləri ilə görüşür.

Ölkə hələ də rəsmi olaraq tanınmasa da, həftəsonları Atlantiumda insan ■ *dalğasını* müşahidə etmək olar. Əsl Avstraliya faunası ilə tanış olmaq istəyən digər ölkə vətəndaşları Konkordiyaya axın edirlər. Onların <u>bələdçisi</u> də elə imperatorun özüdür.

A variantı 51 saylı test tapşırığı
B variantı 53 saylı test tapşırığı
C variantı 53 saylı test tapşırığı
D variantı 52 saylı test tapşırığı

Mətnin hissələrini genişləndirə bilən fikirlərə əsasən uyğunluğu müəyyən edin.

1. Giriş 2. Əsas hissə 3. Nəticə

a. Turistlər mənzil kirayələyib bir neçə gün burada qala da bilərlər.
b. Corc ölkəsini genişləndirmək üçün bir veb-sayt da yaratdı.
c. O, heyvanat aləmi ilə maraqlanan qonaqlara səmimi və sadə insan təsiri bağışlayır.
d. Yüksək vəzifələrin bölgüsü həyata keçirildi.
e. Bu kiçik ölkələrin adı çox eşidilməsə də, xəritədə qeyd olunmasa da, dünya iqtisadiyyatında müəyyən rol oynayır.

A) 1 – a, b; 2 – d; 3 – c, e
B) 1 – e; 2 – b, d; 3 – a, c
C) 1 – a, e; 2 – b, c; 3 – d
D) 1 – b, c; 2 – d; 3 – a, e
E) 1 – e; 2 – a, b; 3 – c, d

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.2. Tərkib hissələri arasında əlaqəni gözləməklə mətni genişləndirir.
İzah: *Bu kiçik ölkələrin adı çox eşidilməsə də, xəritədə qeyd olunmasa da, dünya iqtisadiyyatında müəyyən rol oynayır* nümunəsi ilə mətnin giriş hissəsini; *Corc ölkəsini genişləndirmək üçün bir veb-sayt da yaratdı* və *Yüksək vəzifələrin bölgüsü həyata keçirildi* nümunələri ilə əsas hissəsini; *Turistlər mənzil kirayələyib bir neçə gün burada qala da bilərlər* və *O, heyvanat aləmi ilə maraqlanan qonaqlara səmimi və sadə insan təsiri bağışlayır* nümunələri ilə nəticəni genişləndirmək olar.
Doğru cavab: 1 – e; 2 – b, d; 3 – a, c

A variantı 52 saylı test tapşırığı
B variantı 55 saylı test tapşırığı
C variantı 55 saylı test tapşırığı
D variantı 55 saylı test tapşırığı

Cədvələ əsasən müəyyən edin.

Mətndə məlumat var	***Mətndə məlumat yoxdur***
1. Atlantiumun ilk paytaxtının sahəsi on kvadratmetr idi. 2. Corc Kuinkşank universitetin hüquq fakültəsinin məzunudur.	3. Atlantiumda vətəndaşlar xüsusi vəsiqə ilə təmin olunurlar. 4. Atlantiumun vətəndaşlığını almaq üçün pul ödəmək lazımdır. 5. Konkordiya əhalisi sənətkarlıqla məşğul olur.

A) 2, 4, 5 B) 1, 3, 5 C) 1, 2, 3
D) 2, 3, 4 E) 1, 4, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.3. Mətndə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.
İzah: *Atlantiumun ilk paytaxtının sahəsi 10 kvadratmetr idi* və *Atlantiumun vətəndaşlığını almaq üçün pul ödəmək lazımdır* fikirləri mətndə öz əksini tapmışdır.
Corc Kuinkşank universitetin hüquq fakültəsinin məzunudur, Atlantiumda vətəndaşlar xüsusi vəsiqə ilə təmin olunurlar; Konkordiya əhalisi sənətkarlıqla məşğul olur fikirlərinə isə mətndə rast gəlinmir.
Doğru cavab: 1, 3, 5

A variantı 53 saylı test tapşırığı
B variantı 52 saylı test tapşırığı
C variantı 52 saylı test tapşırığı
D variantı 51 saylı test tapşırığı

Mətndə altından xətt çəkilmiş sözlərdən heç birinin şərhinə uyğun ***deyil***:

A) çoxluq, ən böyük hissə
B) birini əvəz edən, onun adından danışan
C) bir-birini başa düşməmə, yanlış anlama
D) yol göstərən
E) ümumi, ortaqlı, birgə

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 8
Alt-standart: 2.1.1. Tanış olmadığı söz və ifadələrin mənasını müvafiq qarşılığını tapmaqla şərh edir.
İzah: *Bir-birini başa düşməmə, yanlış anlama* – anlaşılmazlıq; *ümumi, ortaqlı, birgə* – müştərək; *çoxluq, ən böyük hissə* – əksəriyyət; *yol göstərən* – bələdçi sözünün şərhinə uyğundur. *Birini əvəz edən, onun adından danışan* ifadəsi mətndə altından xətt çəkilmiş heç bir sözün şərhinə uyğun deyil.
Doğru cavab: birini əvəz edən, onun adından danışan

A variantı 54 saylı test tapşırığı
B variantı 51 saylı test tapşırığı
C variantı 54 saylı test tapşırığı
D variantı 54 saylı test tapşırığı

Mətnə əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Cırtdan dövlətlərin hamısı Avropa qitəsində yerləşmir.
2. Corc Kuinkşank həftənin bütün günlərini Konkordiyada keçirir.
3. Atlantiumun paytaxtında üç mindən artıq insan məskunlaşmışdır.
4. Konkordiya başqa ölkələrin vətəndaşlarının diqqətini cəlb edir.
5. Ölkənin ehtiyacları turizm hesabına ödənilir.

A) 2, 4 B) 1, 2, 3 C) 1, 4
D) 3, 4, 5 E) 1, 5

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 9
Alt-standart: 2.2.3. Mətndə irəli sürülmüş fikirləri dəyərləndirir.
İzah: Cırtdan dövlətlərin hamısı Avropa qitəsində yerləşmir. Onların əsas hissəsi çox qədimdən Avropa qitəsində yerləşdiyi halda, bəziləri sonralar dünyanın müxtəlif qitələrində meydana çıxmışdır.
Corc Kuinkşank bütün vaxtını Konkordiyada keçirmir, yalnız həftəsonları paytaxta gəlir.
Atlantiumun üç mindən artıq vətəndaşı olsa da, onların əksəriyyəti heç bir dəfə də Atlantiumda olmayıb.
Atlantium başqa ölkələrin vətəndaşlarının diqqətini cəlb edir. Həftəsonları Atlantiumda insan dalğasını müşahidə etmək olar.
Ölkənin ehtiyacları turizm hesabına ödənilmir. Ölkənin vətəndaşı ola bilmək üçün ödənilən 25 dollar və ölkənin pullarının internet vasitəsilə satışından qazanılan gəlir Atlantiumun ehtiyaclarına sərf olunur.
Doğru cavab: 1, 4

A variantı 55 saylı test tapşırığı
B variantı 54 saylı test tapşırığı
C variantı 51 saylı test tapşırığı
D variantı 53 saylı test tapşırığı

Əvvəlində rəqəm yazılmış hansı cümlələr mətndən çıxarılsa, məzmuna ***xələl gəlməz***?

A) 2, 5 B) 3, 4, 5 C) 1, 4
D) 1, 2, 3 E) 2, 4

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6
Alt-standart: 3.1.3. Mətnin hissələrini, abzaslarını əlaqələndirir.
İzah: *İli on aydan ibarət olan təqvim tərtib etdi, Bu vətəndaşların əksəriyyəti heç bircə dəfə də Atlantiumda olmayıblar* cümlələrini mətndən çıxarsaq, məzmuna xələl gəlməz.
Digər nömrələnmiş cümlələr mətndən çıxarılsa, məzmuna xələl gələr.
Doğru cavab: 2, 4

56 – 60 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

A variantı 56 saylı test tapşırığı
B variantı 56 saylı test tapşırığı
C variantı 56 saylı test tapşırığı
D variantı 56 saylı test tapşırığı

Mətndə nöqtələrin yerinə uyğun gələn ifadə yazmaqla cümləni tamamlayın.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 11
Alt-standart: 3.1.3. Mətni üslubi və struktur cəhətdən təkmilləşdirir.
Ehtimal olunan cavablar: *geri çəkilmədi, geri dönmədi, vaz keçmədi, dönmədi, qayıtmadı, əl çəkmədi, geri addım atmadı* və s.

A variantı 57 saylı test tapşırığı
B variantı 57 saylı test tapşırığı
C variantı 57 saylı test tapşırığı
D variantı 57 saylı test tapşırığı

Mətnə əsasən cədvəli doldurun.

Müddəa	***Faktlar***
	İmperator siyasi bəyanatlar hazırlayır.
	İmperator bir sıra ölkələrin nümayəndələri ilə tez-tez diplomatik görüşlərdə iştirak edir.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 10
Alt-standart: 2.2.2. Mətnin hissələrini tezislər şəklində ifadə edir.
Ehtimal olunan cavablar:

Müddəa	*Faktlar*
● İmperator dövlətin siyasi həyatında yaxından iştirak edir; ● İmperator dövlətdə mühüm şəxsdir; ● İmperator mühüm səlahiyyətləri olan şəxsdir; ● İmperator dövlətində mühüm rol oynayır və s.	İmperator siyasi bəyanatlar hazırlayır.
	İmperator bir sıra ölkələrin nümayəndələri ilə tez-tez diplomatik görüşlərdə iştirak edir.
	Mikrodövlətlərin liderləri ilə məktublaşır.
	Atlantiumun ABŞ, Sinqapur və İsveçrədəki təmsilçiləri ilə ölkədaxili məsələləri müzakirə edir və s.

A variantı 58 saylı test tapşırığı
B variantı 58 saylı test tapşırığı
C variantı 58 saylı test tapşırığı
D variantı 58 saylı test tapşırığı

"Atlantium vətəndaşı olmaq asandır" fikrini təsdiq edən iki fakt yazın.

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6
Alt-standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədilə mühüm məqamları vurğulayır.

1. Atlantiumun vətəndaşı olmaq üçün internet vasitəsilə müraciət kifayətdir.
2. Ölkənin vətəndaşı olmaq üçün sadəcə 25 dollar ödəmək lazımdır.
3. Atlantiumun vətəndaşı olmaq üçün orada yaşamaq mühüm deyil.

A variantı 59 saylı test tapşırığı
B variantı 59 saylı test tapşırığı
C variantı 59 saylı test tapşırığı
D variantı 59 saylı test tapşırığı

Mətndə əvvəlində işarələr qoyulmuş ifadələr əsasında cədvəli doldurun.

	İnformativ funksiyadadır (√)	*Poetik funksiyadadır (√)*	*Terminoloji funksiyadadır (√)*	*İfadənin mətndəkindən fərqli funksiyada cümlədə işlədilməsi*
▲				
■				

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 10
Alt-standart: 2.1.1. Mətndəki söz və ifadələri üslubi xüsusiyyətinə görə fərqləndirir.

Ehtimal olunan cavablar:

	İnformativ funksiyadadır (√)	*Poetik funksiyadadır (√)*	*Terminoloji funksiyadadır (√)*	*İfadənin mətndəkindən fərqli funksiyada cümlədə işlədilməsi*
▲	√			*Say əşyanın miqdarını bildirən əsas nitq hissəsidir; Onluq say sistemində ən kiçik sadə ədəd ikidir* *Qeyd: Say sözünün mətndəkindən fərqli funksiyada işləndiyi istənilən cümlə.*
■		√		*Dalğa sözünün mətndəkindən fərqli funksiyada (terminoloji və ya informativ) işləndiyi istənilən cümlə: lektromaqnit dalğası, işıq dalğası, səs dalğası, dəniz dalğası* və s.

A variantı 60 saylı test tapşırığı
B variantı 60 saylı test tapşırığı
C variantı 60 saylı test tapşırığı
D variantı 60 saylı test tapşırığı

Əsas və çərçivədəki mətnlər əsasında Eyler-Venn diaqramını doldurun.

> Amerikada yaşayan 13 yaşlı Robert Medison öz otağını ayrı bir dövlət elan etməklə Talossa krallığını yaratmışdır. İlk illər onun dövlətinin vətəndaşları yalnız bir neçə dostu olmuş, sonralar sayları artmışdır. Bu ölkə özünəməxsus talos dilini yaratmağa və hətta bir neçə dövlət quruluşunu: monarxiya, demokratiya, kommunizmi sınaqdan keçirməyə də imkan tapmışdır. Talossa rəsmi olaraq tanınmamışdır.

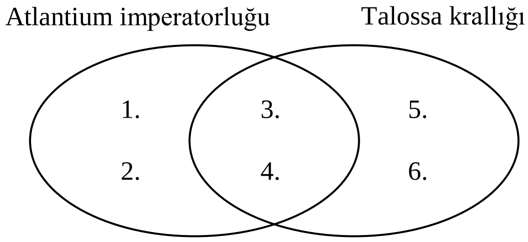

Mövzu: Mətn üzərində iş
Sinif: 6

Alt-standart: 2.2.1. Mətndəki əsas fikri nəzərə çarpdırmaq məqsədi ilə mühüm məqamları vurğulayır.

Ehtimal olunan cavablar:

Atlantium imperatorluğu:

- *Yaradıcısı Corc Kuinkşankdır;*
- *Avstraliyada yaranıb;*
- *Torpağı var;*
- *Ölkənin paytxatının sahəsi 80 hektardır;*
- *Digər ölkə vətəndaşlarının diqqətini cəlb edir;*
- *Təqvimi var;*
- *Pulu var;*
- *Vətəndaşlığını qəbul etmək mümkündür;*
- *İmperator ölkədə mühüm şəxsdir;*
- *Paytaxtı var və s.*

Ortaq cəhətlər:

- *Yeniyetmə tərəfindən yaradılıb.*
- *Dövlətin vətəndaşlarının sayı əvvəlcə bir neçə nəfər olmuş, sonralar sayları artmışdır.*
- *Dostlar ölkənin vətəndaşları olublar.*
- *Rəsmi olaraq tanınmır.*

Talossa krallığı:

- *Yaradıcısı Robert Medisondur;*
- *Amerikada yaranıb;*
- *Bir neçə dövlət quruluşunu sınaqdan keçirib;*
- *Monarxiya (demokratiya; kommunizm) quruluşunu sınaqdan keçirib;*
- *Öz dili var və s.*

Riyaziyyat

A variantı 61 saylı test tapşırığı
B variantı 72 saylı test tapşırığı
C variantı 70 saylı test tapşırığı
D variantı 63 saylı test tapşırığı

Mərkəzi O (3; 10) nöqtəsində olan və B (3; 8) nöqtəsindən keçən çevrənin tənliyini göstərin.

A) $(x+8)+(y+3)^2=11$

B) $(x+3)^2+(y+10)^2=4$

C) $(x-3)^2+(y-8)^2=16$

D) $(x-3)^2+(y-9)^2=53$

E) $(x-3)^2+(y-10)^2=4$

Mövzu: Vektorlar. Koordinatlar metodu

Sinif: 9

Alt-standart: 3.2.3. Verilmiş iki nöqtə arasındakı məsafə düsturunu bilir, mərkəzinin koordinatlarına və radiusuna görə çevrənin tənliyini yazır.

İzah: Məlumdur ki, çevrənin tənliyi $(x-a)^2+(y-b)^2=r^2$ şəklində yazılır. Burada $(a;b)$ - çevrənin mərkəzi, r isə radiusdur. Onda mərkəzi O(3; 10) olan çevrənin tənliyi $(x-3)^2+(y-10)^2=r^2$ olar. B (3; 8) nöqtəsi çevrənin üzərində yerləşdiyinə görə çevrənin tənliyini ödəyir. Onda

$(3-3)^2+(8-10)^2=r^2$

$r^2=4$

Beləliklə, çevrənin tənliyi $(x-3)^2+(y-10)^2=4$ olar.

Doğru cavab: $(x-3)^2+(y-10)^2=4$

A variantı 62 saylı test tapşırığı
B variantı 70 saylı test tapşırığı
C variantı 73 saylı test tapşırığı
D variantı 68 saylı test tapşırığı

$y=3x-7$ və $y=5x-13$ düz xətlərinin kəsişmə nöqtəsinin koordinatları hasilini tapın.

A) 9 B) 3 C) 5 D) 1 E) 6

Mövzu: Funksiyalar və qrafiklər

Sinif: 7

Alt-standart: 2.2.2. Birdəyişənli xətti tənliyi, modul işarəsi daxilində dəyişəni olan tənliyi və ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini həll edir.

İzah: Xətti funksiyaların kəsişmə nöqtəsi onların ortaq nöqtəsi olduğundan hər iki düz xəttin tənliyini ödəyir. Kəsişmə nöqtəsinin koordinatlarını tapmaq üçün verilən tənlikləri birgə həll etmək lazımdır:

$$\begin{cases} y=3x-7 \\ y=5x-13 \end{cases} \Rightarrow 3x-7=5x-13 \Rightarrow 2x=6 \Rightarrow x=3 \Rightarrow y=2$$

Onda funksiyaların kəsişmə nöqtəsi $(3;2)$ olar.

Kəsişmə nöqtəsinin koordinatları hasili $3\cdot 2=6$ olar.

Doğru cavab: 6

A variantı 63 saylı test tapşırığı
B variantı 67 saylı test tapşırığı
C variantı 67 saylı test tapşırığı
D variantı 66 saylı test tapşırığı

$5^{x^2-2x}=125$ tənliyinin kiçik kökünü tapın.
A) –1 B) 0 C) –3 D) –2 E) 1

Mövzu: Üstlü, loqarifmik tənlikləri və bərabərsizliklər
Sinif: 10
Alt-standart: 2.3.2. Üstlü, loqarifmik tənlikləri və bərabərsizlikləri həll edir.
İzah:
$5^{x^2-2x}=125$
$5^{x^2-2x}=5^3$
$x^2-2x=3$
$x^2-2x-3=0$
$x_1=-1;\ \ x_2=3$
Tənliyin kiçik kökü $x_1=-1$ olar.
Doğru cavab: –1

A variantı 64 saylı test tapşırığı
B variantı 66 saylı test tapşırığı
C variantı 69 saylı test tapşırığı
D variantı 70 saylı test tapşırığı

$\log_3\frac{9}{5}+\log_3 5$ ifadəsinin qiymətini tapın.
A) 0 B) 9 C) 5 D) 3 E) 2

Mövzu: Üstlü və loqarifmik funksiyalar
Sinif: 10
Alt-standart: 2.2.7. Ədədin loqarifminin tərifini, loqarifmləmə qaydalarını bilir və onları tətbiq edir.
İzah: $\log_3\frac{9}{5}+\log_3 5=\log_3\left(\frac{9}{5}\cdot 5\right)=\log_3 9=2$
Doğru cavab: 2

A variantı 65 saylı test tapşırığı
B variantı 61 saylı test tapşırığı
C variantı 72 saylı test tapşırığı
D variantı 62 saylı test tapşırığı

Kürənin radiusunu necə dəyişmək lazımdır ki, həcmi
8 dəfə artsın?
A) 4 dəfə artırmaq B) 2 dəfə azaltmaq
C) $\sqrt[3]{2}$ dəfə artırmaq D) 2 dəfə artırmaq
E) $\sqrt[3]{2}$ dəfə azaltmaq

Mövzu: Fırlanma cisimləri
Sinif: 11
Alt-standart: 3.2.5. Kürənin səthinin sahəsinin və həcminin tapılmasına aid məsələlər həll edir.
İzah: Kürənin həcmi $V=\frac{4}{3}\pi r^3$ düsturu ilə hesablanır. Deməli, kürənin həcmi kürənin radiusunun kubu ilə düz mütənasibdir. Həcmin 8 dəfə artması üçün radius 2 dəfə artırılmalıdır.
Doğru cavab: 2 dəfə artırmaq

A variantı 66 saylı test tapşırığı
B variantı 63 saylı test tapşırığı
C variantı 65 saylı test tapşırığı
D variantı 65 saylı test tapşırığı

{3; 4; 5} çoxluğunun elementlərindən rəqəmləri ***təkrarlanmayan*** neçə müxtəlif ikirəqəmli ədəd düzəltmək olar?
A) 6 B) 9 C) 14 D) 12 E) 8

Mövzu: Birləşmələr nəzəriyyəsi
Sinif: 9
Alt-standart: 5.2.3. Birləşmələrin köməyi ilə ehtimala aid sadə məsələləri həll edir.
İzah:
I üsul: Üçelementli çoxluğun ikielementli nizamlı alt çoxluqlarının sayının tapılması tələb olunur. Onda bu rəqəmlərin köməyi ilə yazıla bilən ikirəqəmli ədədlərin sayı ${}_3P_2=\frac{3!}{1!}=6$ olar.
II üsul: Verilmiş çoxluğun elementlərinin sayının az olduğunu nəzərə alaraq məsələnin şərtində tələb olunan ədədləri sayaraq tapaq: $\{34;35;43;45;53;54\}$
Doğru cavab: 6

A variantı 67 saylı test tapşırığı
B variantı 65 saylı test tapşırığı
C variantı 68 saylı test tapşırığı
D variantı 73 saylı test tapşırığı

İki perpendikulyar müstəvinin birindən 5 sm, digərindən isə 12 sm məsafədə yerləşən nöqtədən bu müstəvilərin kəsişmə xəttinə qədər olan məsafəni tapın.
A) 14 sm B) 17 sm C) 13 sm
D) 10 sm E) 7 sm
Mövzu: Fəzada düz xətlər və müstəvilər
Sinif: 10
Alt-standart: 3.1.2. Fəzada düz xətlər və müstəvilərin qarşılıqlı vəziyyətinə aid məsələlər həll edir.

İzah:

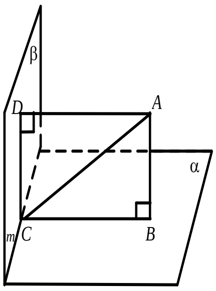

A nöqtəsindən α və β müstəvilərinə və müstəvilərin
kəsişmə xəttinə uyğun olaraq AB,
AD və AC perpendikulyarları çəkilmişdir. AC düz xətti α müstəvisinə
çəkilən mail, BC isə bu mailin müstəvi üzərindəki proyeksiyasıdır.
Üç perpendikulyar teoremina görə
$AC \perp m \Rightarrow BC \perp m$. Eyni qayda ilə
$AC \perp m \Rightarrow CD \perp m$. Deməli, $\angle BCD$ verilən ikiüzlü bucağın xətti
bucağıdır və $\angle BCD = 90^0$. $ABCD$ düzbucaqlısının tərəfləri
$AD = 12sm,\quad AB = 5sm$ olduğundan Pifaqor teoremina görə
$AC = \sqrt{12^2 + 5^2} = 13\ (sm)$ olar.

Doğru cavab: 13 sm

A variantı 68 saylı test tapşırığı
B variantı 71 saylı test tapşırığı
C variantı 66 saylı test tapşırığı
D variantı 67 saylı test tapşırığı

$x^2(a-b) - y^2(a-b)$ çoxhədlisini vuruqlara ayırın.

A) $(a-b)(x-a)(y-b)$ B) $(a+b)(x-y)(x+y)$
C) $(a-b)(x^2-a)(y^2-b)$ D) $(a-x)(b-y)(x+y)$
E) $(a-b)(x-y)(x+y)$

Mövzu: Çoxhədlinin vuruqlara ayrılması
Sinif: 7
Alt-standart: 2.2.1 Çoxhədlilər üzərində toplama, çıxma və vurma əməllərini yerinə yetirir.
İzah:
$x^2(a-b) - y^2(a-b) = (a-b)(x^2-y^2) = (a-b)(x-y)(x+y)$
Doğru cavab: $(a-b)(x-y)(x+y)$

A variantı 69 saylı test tapşırığı
B variantı 69 saylı test tapşırığı
C variantı 63 saylı test tapşırığı
D variantı 61 saylı test tapşırığı

$\sin^2 x = 1$ tənliyini həll edin.

A) $\pm\frac{\pi}{12} + 2\pi k,\ k \in Z$ B) $\frac{\pi}{2} + \pi k,\ k \in Z$
C) $\pm\frac{\pi}{6} + 2\pi k,\ k \in Z$ D) $\frac{\pi}{3} + \pi k,\ k \in Z$
E) $\frac{\pi}{4} + 2\pi k,\ k \in Z$

Mövzu: Triqonometrik tənliklər
Sinif: 10
Alt-standart: 2.3.1. Triqonometrik tənlik və bərabərsizlikləri həll edir.
***İzah:* I üsul:**

$$\sin^2 x = 1 \Rightarrow 1 - \cos^2 x = 1 \Rightarrow \cos x = 0 \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + \pi k,\ k \in Z$$

II üsul:

$$\sin^2 x = 1 \Rightarrow \frac{1-\cos 2x}{2} = 1 \Rightarrow 1 - \cos 2x = 2 \Rightarrow \cos 2x = -1 \Rightarrow$$
$$\Rightarrow 2x = \pi + 2\pi k,\ k \in Z \Rightarrow x = \frac{\pi}{2} + \pi k,\ k \in Z$$

Doğru cavab: $\frac{\pi}{2} + \pi k,\ k \in Z$

A variantı 70 saylı test tapşırığı
B variantı 68 saylı test tapşırığı
C variantı 62 saylı test tapşırığı
D variantı 64 saylı test tapşırığı

$\frac{0,3}{0,15} - \frac{\frac{13}{20}}{0,26}$ ifadəsinin qiymətini tapın.

A) 4,5 B) 2,5 C) – 0,5 D) – 1,5 E) 3,5

Mövzu: Adi və onluq kəsrlər
Sinif: 6
Alt-standart: 1.2.4. Adi və onluq kəsrlər üzərində hesab əməllərini yerinə yetirir.

İzah: $\frac{0,3}{0,15} - \frac{\frac{13}{20}}{0,26} = \frac{30}{15} - \frac{13}{20} : \frac{26}{100} = 2 - \frac{13}{20} \cdot \frac{100}{26} =$
$= 2 - \frac{5}{2} = 2 - 2,5 = -0,5$

Doğru cavab: $-0,5$

A variantı 71 saylı test tapşırığı
B variantı 64 saylı test tapşırığı
C variantı 64 saylı test tapşırığı
D variantı 71 saylı test tapşırığı

$3 + x \le 7$ bərabərsizliyinin natural həllərinin cəmini tapın.

A) 12 B) 8 C) 10 D) 15 E) 9

Mövzu: Bərabərsizliklər və bərabərsizliklər sistemi
Sinif: 8
Alt-standart: 2.1.2. Birdəyişənli xətti bərabərsizliyə gətirilən sadə məsələləri həll edir.
İzah:

$3+x\le 7$

$x\le 7-3$

$x\le 4 \xrightarrow{x\in N} x\in\{1;2;3;4\}$

Onda bərabərsizliyin natural həllərinin cəmi 1+2+3+4=10 olar.

Doğru cavab: 10

A variantı 72 saylı test tapşırığı
B variantı 62 saylı test tapşırığı
C variantı 61 saylı test tapşırığı
D variantı 69 saylı test tapşırığı

300 ədədinin 40%-ni tapın.

A) 200 B) 180 C) 150 D) 120 E) 100

Mövzu: Faiz. Nisbət. Tənasüb

Sinif: 5

Alt-standart: 1.2.5 Ədədin hissəsini və faizini tapır.

İzah: $\frac{300\cdot 40}{100}=120$

Doğru cavab: 120

A variantı 73 saylı test tapşırığı
B variantı 73 saylı test tapşırığı
C variantı 71 saylı test tapşırığı
D variantı 72 saylı test tapşırığı

Tam səthinin sahəsi 150 sm^2 olan kubun bir üzünün diaqonalını tapın.

A) 12 sm B) $5\sqrt{2}$ sm C) $6\sqrt{2}$ sm
D) $3\sqrt{2}$ sm E) 10 sm

Mövzu: Çoxüzlülər, onların səthi və həcmi

Sinif: 10

Alt-standart: 3.2.3. Prizmanın yan səthinin, tam səthinin və həcminin tapılmasına aid məsələlər həll edir.

İzah: $6a^2=150 \Leftrightarrow a^2=25 \Leftrightarrow a=5(sm)$

$d=a\sqrt{2} \Leftrightarrow d=5\sqrt{2}\,(sm)$

Doğru cavab: $5\sqrt{2}$ sm

A variantı 74 saylı test tapşırığı
B variantı 75 saylı test tapşırığı
C variantı 74 saylı test tapşırığı
D variantı 76 saylı test tapşırığı

$a+\frac{1}{a}=3$ olduğunu bilərək $a^2+\frac{1}{a^2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

Mövzu: Rasional kəsrlər

Sinif: 8

Alt-standart: 2.2.1. Rasional ifadələr üzərində əməlləri yerinə yetirir.

İzah:

I üsul: $a+\frac{1}{a}=3$ bərabərliyinin hər iki tərəfini kvadrata yüksəldək:

$\left(a+\frac{1}{a}\right)^2=3^2$

$a^2+2\cdot a\cdot\frac{1}{a}+\frac{1}{a^2}=9$

$a^2+\frac{1}{a^2}=9-2=7$

II üsul: $a^2+\frac{1}{a^2}=\left(a+\frac{1}{a}\right)^2-2a\cdot\frac{1}{a}=9-2=7$

Doğru cavab: 7

A variantı 75 saylı test tapşırığı
B variantı 78 saylı test tapşırığı
C variantı 78 saylı test tapşırığı
D variantı 75 saylı test tapşırığı

$\left(3\sqrt{32}+4\sqrt{18}\right)\cdot\sqrt{2}$ ifadəsinin qiymətini hesablayın.

Mövzu: Kvadrat köklər. Həqiqi üstlü qüvvət

Sinif: 8

Alt-standart: 1.2.1. Mənfi olmayan həqiqi ədədin hesabi kvadrat kökünün xassələrini tətbiq edərək ifadələrin qiymətini tapır.

İzah: $\left(3\sqrt{32}+4\sqrt{18}\right)\cdot\sqrt{2}=3\sqrt{64}+4\sqrt{36}=3\cdot 8+4\cdot 6=48$

Doğru cavab: 48

A variantı 76 saylı test tapşırığı
B variantı 76 saylı test tapşırığı
C variantı 77 saylı test tapşırığı
D variantı 78 saylı test tapşırığı

$\alpha=16°$, $\beta=20°$ və $\cup AmB=130°$ olarsa, γ bucağının dərəcə ölçüsünü tapın.

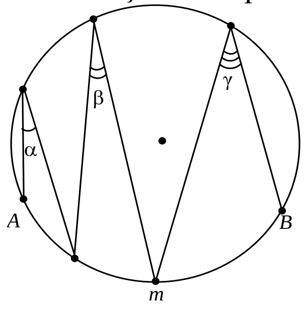

Mövzu: Çevrə və dairə

Sinif: 6, 9

Alt-standart: 3.1.4. Çevrə və dairənin elementlərini (vətər, seqment, sektor, mərkəzi bucaq) bilir, onların xassələrini tətbiq edir.
3.1.3. Çevrəyə toxunanın və kəsənin xassələrini tətbiq edir.
İzah: Çevrənin daxilinə çəkilən bucağın xassəsini tətbiq edək. Məlumdur ki, daxilə çəkilmiş bucağın dərəcə ölçüsü söykəndiyi qövsün dərəcə ölçüsünün yarısına bərabərdir. Onda

$2\alpha + 2\beta + 2\gamma = \cup AmB = 130°$

$2 \cdot 16^0 + 2 \cdot 20^0 + 2 \cdot \gamma = 130°$

$2 \cdot \gamma = 58°$

$\gamma = 29°$

Doğru cavab: 29

A variantı 77 saylı test tapşırığı
B variantı 77 saylı test tapşırığı
C variantı 76 saylı test tapşırığı
D variantı 77 saylı test tapşırığı

Həqiqi əmsallı $x^2 - 6x + m = 0$ kvadrat tənliyinin köklərindən biri $x_1 = 3 - 2i$ olarsa, m parametrinin qiymətini tapın.
Mövzu: Kompleks ədədlər
Sinif: 11
Alt-standart: 1.2.1. Cəbri şəkildə verilmiş kompleks ədədlər üzərində hesab əməllərini yerinə yetirir.
İzah:
I üsul: Məlumdur ki, həqiqi əmsallı kvadrat tənliyin həqiqi kökləri yoxdursa, onun kökləri qoşma kompleks ədədlər olacaq: $x_1 = 3 - 2i$ olarsa, onda $x_2 = 3 + 2i$. Viyet teoreminə görə

$m = x_1 \cdot x_2 = (3 + 2i) \cdot (3 - 2i) = 9 - 4i^2 = 9 + 4 = 13$

II üsul: Viyet teoremini məsələnin şərtində nəzərə alsaq,

$$\begin{cases} x_1 + x_2 = 6 \\ x_1 \cdot x_2 = m \\ x_1 = 3 - 2i \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x_2 = 6 - x_1 \\ x_1 \cdot x_2 = m \\ x_1 = 3 - 2i \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x_2 = 3 + 2i \\ x_1 \cdot x_2 = m \\ x_1 = 3 - 2i \end{cases} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x_2 = 3 + 2i \\ (3 + 2i) \cdot (3 - 2i) = m \\ x_1 = 3 - 2i \end{cases} \Rightarrow m = 13$$

olar.
III üsul: $x_1 = 3 - 2i$ tənliyin kökü olduğundan tənliyi doğru bərabərliyə çevirir:

$(3 - 2i)^2 - 6(3 - 2i) + m = 0$

$9 - 12i + 4i^2 - 18 + 12i + m = 0$

$9 - 4 - 18 + m = 0$

$m = 13$

Doğru cavab: 13

A variantı 78 saylı test tapşırığı
B variantı 74 saylı test tapşırığı
C variantı 75 saylı test tapşırığı
D variantı 74 saylı test tapşırığı

$\tan\alpha + \tan\beta = 8,\ \ \tan(\alpha + \beta) = -\frac{8}{11}$ olarsa, $\tan\alpha \cdot \tan\beta$ hasilini tapın.

Mövzu: Triqonometrik funksiyalar üçün toplama teoremi
Sinif: 10
Alt-standart: 2.1.3. Triqonometrik funksiyalar üçün toplama düsturlarını, onlardan alınan nəticələri bilir və tətbiq edir.

İzah:

$$\tan(\alpha + \beta) = \frac{\tan\alpha + \tan\beta}{1 - \tan\alpha \cdot \tan\beta} \Rightarrow$$

$$\begin{cases} \dfrac{\tan\alpha + \tan\beta}{1 - \tan\alpha \cdot \tan\beta} = -\dfrac{8}{11} \\ \tan\alpha + \tan\beta = 8 \end{cases} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow 1 - \tan\alpha \cdot \tan\beta = -11 \Rightarrow \tan\alpha \cdot \tan\beta = 12$$

Doğru cavab: 12

79 – 85 saylı tapşırıqları "Cavab vərəqləri"ndə cavablandırın.

A variantı 79 saylı test tapşırığı
B variantı 79 saylı test tapşırığı
C variantı 79 saylı test tapşırığı
D variantı 79 saylı test tapşırığı

Sabit x km/saat sürətlə axan çayın sahilində bir düz xətt boyunca ardıcıl olaraq A, B və C məntəqələri yerləşir. Motorlu qayıq çayın axını istiqamətində A məntəqəsindən C məntəqəsinə gedib, sonra isə axının əksinə C-dən B-yə qayıdıb. AB = 44 km olarsa, cədvəldə verilənlərə görə çayın axma sürətini tapın.

	Sürət (km/ saat ilə)	Zaman (saat ilə)
Axın istiqamətində ($A \to C$)	$30 + x$	4
Axının əksi istiqamətində ($C \to B$)	$30 - x$	3

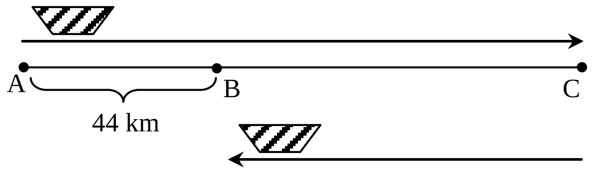

Mövzu: Birməchullu tənliklər və məsələlər
Sinif: 7
Alt-standart: 2.1.1. Həyati situasiyaya uyğun xətti və ya ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini tərtib edir.
2.2.2. Birdəyişənli xətti tənliyi, modul işarəsi daxilində dəyişəni olan tənliyi və ikidəyişənli iki xətti tənliklər sistemini həll edir.

İzah:
Şərtə görə çayın axma sürəti *x* km/saat-dır. Cədvəli təhlil etsək, qayığın durğun sudakı sürətinin 30 km/ saat olduğunu müəyyənləşdirərik. Onda motorlu qayığın getdiyi yol aşağıdakı ifadələrin köməyi ilə hesablanar:

$S_{axın.i.} = |AC| = (30+x)\cdot 4 \ (km)$

$S_{axına\,q.} = |CB| = (30-x)\cdot 3 \ (km)$

	Sürət (km/ saat ilə)	Zaman (saat ilə)	Gedilən yol (km ilə)
Axın istiqamətində ($A \to C$)	$30+x$	4	$(30+x)\cdot 4$
Axının əksi istiqamətində ($C \to B$)	$30-x$	3	$(30-x)\cdot 3$

A, B, C məntəqələri bir düz xətt boyunca yerləşdiyindən

$|AB| = |AC| - |CB|$

$(30+x)\cdot 4 - (30-x)\cdot 3 = 44$

$120 + 4x - 90 + 3x = 44$

$30 + 7x = 44$

$7x = 14$

$x = 2 \ (km/saat)$

Qeyd: Məsələni həll etmək üçün tənliyi $|AC| = |AB| + |CB|$ və ya $|CB| = |AC| - |AB|$ formasında da qurmaq olar.
Doğru cavab: 2 km/ saat

A variantı 80 saylı test tapşırığı
B variantı 80 saylı test tapşırığı
C variantı 80 saylı test tapşırığı
D variantı 80 saylı test tapşırığı

Rombun iti bucağı 60°, kiçik diaqonalı 3 sm-dir. Rombun xarici oblastında olmaqla tərəfləri üzərində qurulmuş kvadratların sahələri cəmini tapın.
Mövzu: Fiqurların sahəsi
Sinif: 8
Alt-standart: 3.1.1. Dördbucaqlının əsas elementlərini və onlar arasındakı münasibətləri bilir, həndəsi təsvir edir.
3.1.4. Üçbucağın, paraleloqramın, rombun, trapesiyanın sahəsini hesablayır.
3.1.5. Dördbucaqlının təsnifatını (paraleloqram, düzbucaqlı, romb, trapesiya) və xassələrini bilir, paraleloqramın əlamətlərini tətbiq edir.
İzah:

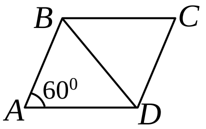

ABCD romb olduğundan *AB=BC=CD=DA* olar. Yəni *ABD*
üçbucağı oturacağı *BD* olan bərabəryanlı üçbucaqdır.
Oturacağa bitişik bucaqları tapaq:

$(180^0 - 60^0):2 = 60^0$.

Beləliklə, *ABD* üçbucağının bütün bucaqları bərabərdir,
yəni üçbucaq bərabərtərəflidir:
AB=BD=AD=3 sm.

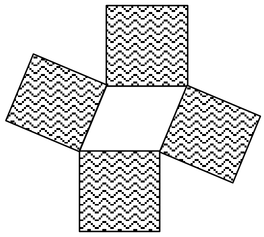

Rombun tərəfləri üzərində qurulan kvadratların tərəfləri 3 sm olduğundan

$S_{kvadrat} = 3^2 = 9 \ (sm^2)$ olar.

Beləliklə, 4 konqruyent kvadratın sahələri cəmi $9\cdot 4 = 36 \ (sm^2)$ tapılır.

Qeyd: *ABD* üçbucağının bərabərtərəfli olduğunu rombun iti bucağını və *BD* diaqonalının tənbölən

olduğunu bilərək, kor bucağının 120^0 olduğunu müəyyənləşdirib üçbucağın bucaqlarını tapmaqla da təyin etmək olar.

Doğru cavab: 36 sm^2.

A variantı 81 saylı test tapşırığı
B variantı 81 saylı test tapşırığı
C variantı 81 saylı test tapşırığı
D variantı 81 saylı test tapşırığı

Yeni il üçün hazırlanmış şam ağacının budaqları mərtəbələr şəklində düzülmüş və bu mərtəbələr yuxarıdan aşağıya doğru 1-dən 9-a qədər nömrələnmişdir. Mərtəbələrdəki budaqların sayı nömrələndiyi ardıcıllıqla ədədi silsilə əmələ gətirir. 2-ci və 8-ci mərtəbələrdəki budaqların sayları cəmi 18-ə, 9-cu və 5-ci mərtəbələrdəki budaqların sayları fərqi 8-ə bərabər olarsa, ən alt mərtəbədəki budaqların sayını tapın.

Mövzu: Ədədi ardıcıllıqlar. Silsilələr
Sinif: 9
Alt-standart: 2.1.3. Ardıcıllıqların, ədədi və həndəsi silsilələrin xassələrini məsələ həllinə tətbiq edir.
İzah: Şərtə görə şam ağacının budaqları yuxarıdan aşağıya doğru nömrələnib və nömrələndiyi ardıcıllıqla ədədi silsilə təşkil edir. 2-ci və 8-ci mərtəbələrdəki budaqların saylarını ədədi silsilənin uyğun olaraq 2-ci və 8-ci, 9-cu və 5-ci mərtəbələrdəki budaqların saylarını isə ədədi silsilənin uyğun olaraq 9-cu və 5-ci hədləri qəbul edərək məsələnin şərtinə əsasən aşağıdakı tənliklər sistemini qura bilərik:

$$\begin{cases} a_2 + a_8 = 18 \\ a_9 - a_5 = 8 \end{cases}$$

I üsul: Ədədi silsilənin hədlərinin $a_n = \dfrac{a_{n-k} + a_{n+k}}{2}$ xassəsinə əsasən $a_5 = \dfrac{a_2 + a_8}{2}$ olduğundan $a_2 + a_8 = 2a_5$. Sistemin birinci tənliyində bu nəticəni nəzərə alsaq, $2a_5 = 18 \Rightarrow a_5 = 9$ olar.

$$\begin{cases} a_5 = 9 \\ a_9 - a_5 = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_5 = 9 \\ a_9 - 9 = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_5 = 9 \\ a_9 = 17 \end{cases}$$

II üsul: Ədədi silsilənin n-ci həddinin düsturunu nəzərə alaq: $a_n = a_1 + (n-1) \cdot d$

Onda

$$\begin{cases} a_2 + a_8 = 18 \\ a_9 - a_5 = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + d + a_1 + 7d = 18 \\ a_1 + 8d - a_1 - 4d = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + 8d = 18 \\ 4d = 8 \end{cases} \Rightarrow$$

$$\begin{cases} a_1 + 4d = 9 \\ d = 2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 = 1 \\ d = 2 \end{cases}$$

$$a_9 = a_1 + 8d = 1 + 8 \cdot 2 = 17$$

III üsul: Ədədi silsilənin 9-cu həddindən asılı olaraq sistemi bu şəkildə yaza bilərik:

$$\begin{cases} a_9 - 7d + a_9 - d = 18 \\ a_9 - a_9 + 4d = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_9 - 8d = 18 \\ 4d = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_9 - 8d = 18 \\ 8d = 16 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 2a_9 = 34 \Rightarrow a_9 = 17$$

Doğru cavab: 17

A variantı 82 saylı test tapşırığı
B variantı 82 saylı test tapşırığı
C variantı 82 saylı test tapşırığı
D variantı 82 saylı test tapşırığı

ABC üçbucağında $\angle C = 90°$, *BC* = 8 sm, *M*, *N*, *E* nöqtələri isə uyğun olaraq *AC*, *CB* və *AB* tərəflərinin orta nöqtələridir. $S_{\Delta MNE} = 10$ sm^2 olarsa, *AC*-nin uzunluğunu tapın.

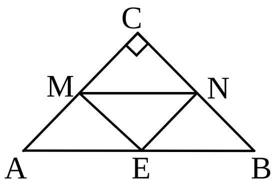

Mövzu: Fiqurların sahəsi
Sinif: 8
Alt-standart: 3.1.4. Üçbucağın, paraleloqramın, rombun, trapesiyanın sahəsini hesablayır.
1.2.5. Nisbət və tənasübün xassələrini, faizin düsturlarını müxtəlif məsələlərin həllinə tətbiq edir.
İzah: *M*, *N*, *E* nöqtələri, uyğun olaraq, *AC*, *CB* və *AB* tərəflərinin orta nöqtələridir, deməli, *MN*, *NE* və *ME* xətləri üçbucağın orta xətləridir.
I üsul: Orta xəttin xassəsinə əsasən demək olar ki, *MNE* üçbucağının bütün tərəflərinin uzunluqları *ABC* üçbucağının tərəflərinin uzunluqlarının yarısına bərabərdir. Deməli, $\Delta ABC \sim \Delta NME$ (TTT əlamətinə görə): $k = \dfrac{AB}{NM} = \dfrac{BC}{ME} = \dfrac{AC}{NE} = 2$

Onda oxşar $F_1 \sim F_2$ fiqurların sahələrinin $\dfrac{S_{F_1}}{S_{F_2}} = k^2$ xassəsini nəzərə alsaq, $\dfrac{S_{\Delta ABC}}{S_{\Delta NME}} = 2^2 = 4$.

Beləliklə, $S_{\Delta ABC} = 40 sm^2$.

ABC üçbucağının düzbucaqlı olduğunu bilərək

$$S_{\Delta ABC} = \frac{1}{2} AC \cdot CB$$

$$AC = \frac{2 \cdot S_{\Delta ABC}}{BC} = \frac{2 \cdot 40}{8} = 10(sm)$$

II üsul: $ME = \frac{BC}{2} = 4(sm)$.

$ME \parallel BC, NE \parallel AC$ olduğundan *CNEM*-paraleloqramdır, $\angle C = 90^0 \Rightarrow$ *CNEM* düzbucaqlıdır. Onda *MNE* üçbucağı katetləri *ME* və *EN* olan düzbucaqlı üçbucaqdır:

$$S_{\Delta MNE} = \frac{1}{2} ME \cdot NE$$

$$NE = \frac{2 \cdot S_{\Delta MNE}}{ME} = \frac{2 \cdot 10}{4} = 5(sm) \Rightarrow AC = 2 \cdot NE = 10(sm)$$

III üsul:

$$S_{\Delta MNE} = S_{\Delta MNC} = S_{\Delta AME} = S_{\Delta NEB} = \frac{1}{4} \cdot S_{\Delta ABC} = 10(sm^2)$$

$$\Rightarrow S_{\Delta ABC} = 40(sm^2)$$

$$S_{\Delta ABC} = \frac{1}{2} AC \cdot CB$$

$$AC = \frac{2 \cdot S_{\Delta ABC}}{BC} = \frac{2 \cdot 40}{8} = 10(sm)$$

Doğru cavab: 10 sm

A variantı 83 saylı test tapşırığı
B variantı 83 saylı test tapşırığı
C variantı 83 saylı test tapşırığı
D variantı 83 saylı test tapşırığı

Perimetrləri cəmi 34 sm olan *ABCD* və *CEFM* paraleloqramlarının diaqonalları bir düz xətt üzərindədir. *AF* = 13 sm olarsa, *ABC* və *CFM* üçbucaqlarının perimetrləri cəmini tapın.

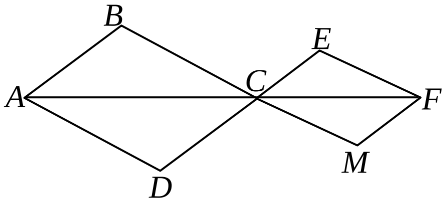

Mövzu: Çoxbucaqlılar. Dördbucaqlılar.
Sinif: 8
Alt-standart: 3.1.5. Dördbucaqlının təsnifatını (paraleloqram, düzbucaqlı, romb, trapesiya) və xassələrini bilir, paraleloqramın əlamətlərini tətbiq edir.
İzah: Paraleloqramın qarşı tərəflərinin uzunluqlarının bərabər olduğunu bilərək yaza bilərik:

$$\begin{cases} P_{ABCD} = 2 \cdot (AB + BC) \\ P_{CEFM} = 2 \cdot (CM + MF) \end{cases} \Rightarrow P_{ABCD} + P_{CEFM} = 34$$

$$\Rightarrow 2 \cdot (AB + BC + CM + MF) = 34 \Rightarrow$$

$$\Rightarrow AB + BC + CM + MF = 17$$

Üçbucaqların perimetrlərini yazaq:

$$\begin{cases} P_{\Delta ABC} = AB + BC + AC \\ P_{\Delta CFM} = CM + MF + CF \end{cases} \Rightarrow$$

$$P_{\Delta ABC} + P_{\Delta CFM} = (AB + BC + AC) + (CM + MF + CF) =$$

$$= (AB + BC + CM + MF) + (AC + CF) =$$

$$= (AB + BC + CM + MF) + AF = 17 + 13 = 30(sm)$$

Doğru cavab: 30 sm

A variantı 84 saylı test tapşırığı
B variantı 84 saylı test tapşırığı
C variantı 84 saylı test tapşırığı
D variantı 84 saylı test tapşırığı

Şəkildə üzərində hərflər yazılmış 16 ədəd kart təsvir edilmişdir. Bu kartlar torbaya atılır və təsadüfi olaraq
3 kart torbaya qaytarılmamaq şərti ilə ardıcıl çıxarılır. Çıxarılan kartlardan birincisinin B, ikincisinin A, üçüncüsünün isə C hərfi yazılmış kart olması hadisəsinin ehtimalını tapın.

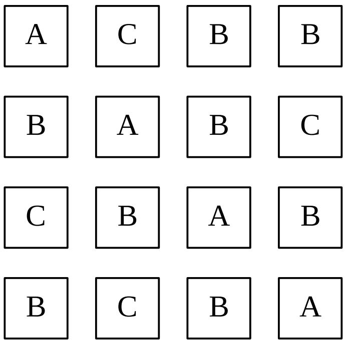

Mövzu: Ehtimal nəzəriyyəsi
Sinif: 9
Alt-standart: 5.2.3. Birləşmələrin köməyi ilə ehtimala aid sadə məsələləri həll edir.
İzah: Şərtə görə torbada 4 ədəd A, 8 ədəd B və 4 ədəd C hərfi yazılmış kart var.
I üsul: Birinci çıxarılan kartın üzərində B hərfinin olması hadisəsinin ehtimalı $p_1 = \frac{8}{16} = \frac{1}{2}$ olar.
Çıxarılan kartların torbaya qaytarılmadığını nəzərə alsaq, torbadan ikinci çıxarılan kartın A yazılmış kart olması hadisəsinin ehtimalı $p_2 = \frac{4}{15}$, üçüncü çıxarılan kartın C yazılmış kart olması hadisəsinin ehtimalı isə $p_3 = \frac{4}{14} = \frac{2}{7}$ olar. Şərti ehtimalın tapılması qaydasına görə

$$p = p_1 \cdot p_2 \cdot p_3 = \frac{1}{2} \cdot \frac{4}{15} \cdot \frac{2}{7} = \frac{4}{105}$$

II üsul: Bu kartların çıxarılma ardıcıllığını nəzərə almayıb, torbadan çıxarılan üç kartın müxtəlif hərflər yazılmış kartlar olması hadisəsinin ehtimalını hesablayaq:

$p = \frac{4\cdot4\cdot8}{{}_{16}C_3} = \frac{4\cdot4\cdot8}{\frac{16!}{3!\cdot13!}} = \frac{3!\cdot13!\cdot4\cdot4\cdot8}{16!} = \frac{24}{105}$. Məlumdur ki, hesablanmış ehtimal eyniehtimalli uyuşmayan 6 hadisənin birləşməsinin ehtimalıdır (A-B-C, B-A-C, A-C-B , B-C-A, C-A-B, C-B-A çıxarılması hadisəsinin). Deməli,

$p_{(B-A-C)} = \frac{24}{105}\cdot\frac{1}{3!} = \frac{4}{105}$

Doğru cavab: $p = \frac{4}{105}$

A variantı 85 saylı test tapşırığı
B variantı 85 saylı test tapşırığı
C variantı 85 saylı test tapşırığı
D variantı 85 saylı test tapşırığı

Hovuzu doldurmaq üçün istifadə edilən *A* kranından, boşaltmaq üçün isə istifadə edilən *B* kranından axan suyun miqdarının zamandan asılılıq qrafikləri verilmişdir. Hər iki kran eyni zamanda açılarsa və 8 saat açıq qalarsa, həcmi 50 m^3 olan boş hovuzun neçə faizi su ilə dolar?

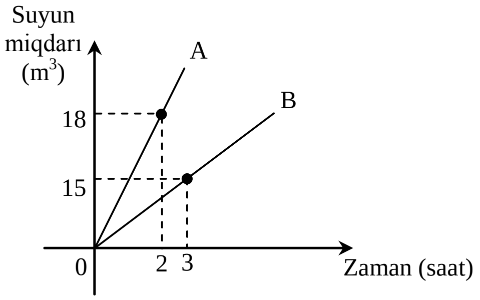

Mövzu: Funksiyalar və qrafiklər
Sinif: 7
Alt-standart: 3.2.3. $y = kx + b$ tənliyi ilə verilmiş düz xəttin qrafikini qurur, bu düz xəttin koordinat oxları ilə kəsişmə nöqtələrinin müəyyən edir.
İzah:
I üsul: Qrafiklər düz mütənasib asılılığı ifadə edir, yəni $y = kx$ düsturu ilə yazılır. *A* qrafikinin (2;18), *B* qrafikinin isə (3;15) nöqtəsindən keçdiyini nəzərə alsaq, funksiyaların analitik yazı forması aşağıdakı kimi olar:
A: $y_A = 9x$
B: $y_B = 5x$
Kranlar 8 saat açıq qaldığından
$y_A(8) = 9\cdot8 = 72(m^3)$
$y_B(8) = 5\cdot8 = 40(m^3)$
və A kranı hovuzu doldurub, B kranı boşaltdığı üçün hovuzda 72-40=32(m^3) su olar.

Onda hovuzun $\frac{32}{50}\cdot100\% = 64\%$ -i dolmuş olar.
II üsul:
Qrafiklərdən məlumdur ki, A kranından 2 saata 18 m^3, B kranından isə 3 saata 15 m^3 su axır. Onda 1 saata A kranından 9, B kranından isə 5 m^3 su axar. Hər iki kran açıq olarsa, 1 saata hovuzda 9-5=4 m^3 su olar. 8 saata isə hovuzdakı suyun miqdarı $8\cdot4 = 32(m^3)$ olacaq. Bu isə hovuzun
$\frac{32}{50} = \frac{16}{25}\cdot100\% = 64\%$ -ni təşkil edir.
Doğru cavab: 64%

Русский язык

Вариант A 31 тестовое задание
Вариант B 31 тестовое задание
Вариант C 31 тестовое задание
Вариант D 40 тестовое задание

В каком предложении первая часть – двусоставное предложение, вторая – односоставное?
A) Беседа дорогу коротает, а песня работу облегчает.
B Ночь темна, но видно всю деревню.
C) С севера тянуло ветром, но он был мягок и ласков.
D) Дождя уже не было, но ветер крепчал.
E) Уеду, и сниться мне станут далёкий лес и сосны.

Тема: Двусоставные и односоставные предложения
Класс: 8,11
Подстандарт: 8 кл. 4.1.1. Различает виды и типы простых предложений.
11 кл. 4.1.1. Целенаправленно использует предложения различных конструкций.
Объяснение: В двусоставных предложениях грамматическая основа состоит из подлежащего и сказуемого, в односоставных – только из подлежащего или только из сказуемого. В трёх предложениях 1-я часть – односоставные предложения с главным членом сказуемым.
С севера тянуло ветром, но он был мягок и ласков.
Дождя уже не было, но ветер крепчал.
Уеду, и сниться мне станут далёкий лес и сосны.

В предложении *Беседа дорогу коротает, а песня работу облегчает*. обе части двусоставные.
В предложении *Ночь темна, но видно всю деревню.* 1-я часть двусоставная, а 2-я – односоставная с главным членом сказуемым.
Верный ответ: Ночь темна, но видно всю деревню.

Вариант A 32 тестовое задание
Вариант B 33 тестовое задание
Вариант C 40 тестовое задание
Вариант D 33 тестовое задание

Выделенные существительные в предложении "***В лесу*** *раздавался топор* ***дровосека***." соответственно являются
A) сказуемым, определением
B) подлежащим, дополнением
C) определением, дополнением
D обстоятельством, определением
E) дополнением, обстоятельством

Тема: Второстепенные члены предложения
Класс: 5,8,11
Подстандарт: 8 кл. 4.1.1. Различает виды и типы простых предложений.
11 кл. 4.1.1. Целенаправленно использует предложения различных конструкций.
Объяснение: В данном предложении существительное ***в лесу*** отвечает на вопрос обстоятельства места **где?** и относится к глаголу-сказуемому *(раздавался (где?) в лесу),* а существительное ***дровосека*** отвечает на вопрос определения **чей?** и относится к существительному *(топор (чей?) дровосека).* Это несогласованное определение.
Верный ответ: обстоятельством, определением

Вариант A 33 тестовое задание
Вариант B 36 тестовое задание
Вариант C 33 тестовое задание
Вариант D 35 тестовое задание

Укажите предложение, в котором подчёркнутое существительное стоит в форме родительного падежа.
A Широко улыбнувшись, Мартин оттолкнулся от некрашеной стены и приветливо мне помахал.
B) Мы поехали в ветеринарную клинику, чтобы сделать коту прививки.
C) В корне некоторых растений находится много микроэлементов.
D) Суд вынес грабителю приговор, который обязал вернуть всё похищенное законным владельцам.
E) За окнами поднималось яркое солнце, озаряя лучами крыши домов.

Тема: Склонение имён существительных
Класс: 6,10
Подстандарт: 6 кл. 4.1.2. Объясняет грамматическое значение слова согласно контексту.
10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.
Объяснение: Падеж существительных определяется по вопросу от главного слова, к которому это существительное относится. Также определённому падежу соответствуют конкретные предлоги. Родительный падеж отвечает на вопросы ***кого? чего?.***
Оттолкнулся (от чего?) от стены – **родительный падеж.**
Поехали (куда? во что?) в клинику – **винительный падеж.**
Вернуть (кому?) владельцам – **дательный падеж.**
Находится (где? в чём?) в корне – **предложный падеж.**
Поднималось (что?) солнце – **именительный падеж.**
Предлог ***от*** употребляется только с родительным падежом.
Верный ответ: Широко улыбнувшись, Мартин оттолкнулся от некрашеной стены и приветливо мне помахал.

Вариант A 34 тестовое задание
Вариант B 34 тестовое задание
Вариант C 37 тестовое задание
Вариант D 39 тестовое задание

Последовательно происходящие явления перечисляются в предложении
A) По обе стороны улицы чернели дома, и не было видно ни одного огонька.
B) Весело бежал ручей, и жёлтые цветы раскрывались на солнцепёке.
C Ночью сильно подморозило, и к утру лёг первый снег.

D) Море дремлет, и синеватая вода блестит сталью.
E) Улыбаются навстречу заре гвоздики, и запах нарцисса распространяется в воздухе.

Тема: Сложносочинённое предложение
Класс: 9, 11
Подстандарт: 11 кл. 4.1.1. Целенаправленно использует предложения различных конструкций.

Объяснение: Смысловые отношения между частям ССП могут быть различны: соединительный союз *и* указывает на одновременность явлений (части предложения можно переставить, глагол обычно несовершенного вида) и последовательность явлений (части предложения нельзя переставить, глагол обычно совершенного вида). Из представленных вариантов только в предложении *Ночью сильно подморозило, и к утру лёг первый снег.* смысловые отношения последовательности, так как части нельзя переставить.

Верный ответ: Ночью сильно подморозило, и к утру лёг первый снег.

Вариант A 35 тестовое задание
Вариант B 35 тестовое задание
Вариант C 32 тестовое задание
Вариант D 31 тестовое задание

В каком варианте ***ь*** служит для обозначения мягкости согласного звука?

A) жь B) чь C) щь D ть E) шь

Тема: Фонетика
Класс: 5,10
Подстандарт: 5 кл. 4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности слов, способы их образования и грамматическое значение слов.
10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: ***ь*** выполняет 3 функции: разделительную *(перед буквами е,ё,ю,я,и,о)*, грамматичечскую *(после шипящих)* и смягчающую *(в остальных случаях)*. В четырёх вариантах ***ь*** стоит после шипящих *(чь, шь, щь, жь)*, т.е. выполняет грамматическую функцию. В варианте **ть *ь*** обозначает мягкость согласного ***т***.

Верный ответ: ть

Вариант A 36 тестовое задание
Вариант B 38 тестовое задание
Вариант C 35 тестовое задание
Вариант D 34 тестовое задание

Укажите наречие в форме составной сравнительной степени.

A) странно
B) более интересно
C) веселее
D) умнее всех
E) чаще всего

Тема: Наречие
Класс: 7, 10
Подстандарт: 7 кл. 4.1.2. Различает слова по их общему грамматическому значению.
10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Наречие имеет 2 степени сравнения: сравнительную (простую и составную формы) и превосходную (только составную форму). В тестовом задании нужно найти составную сравнительную степень, т.е. форма должна состоять из двух слов. Поэтому слова ***странно*** (начальная форма наречия) и ***веселее*** (простая форма сравнительной степени) правильным ответом быть не могут. Составная форма сравнительной степени образуется путём прибавления слов *более, менее* к начальной форме наречия ***(более интересно)***. Составная форма превосходной степени образуется при помощи слов *наиболее, наименее, всех, всего*. Значит ***умнее всех*** и ***чаще всего*** – составная форма превосходной степени.

Верный ответ: более интересно

Вариант A 37 тестовое задание
Вариант B 39 тестовое задание
Вариант C 34 тестовое задание
Вариант D 32 тестовое задание

Глагол обозначает

A) предмет
B) признак предмета
C) признак другого признака
D действие предмета
E) количество предметов

Тема: Глагол
Класс: 5,6,10
Подстандарт: 5 кл. 4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности

слов, способы их образования и грамматическое значение слов.
7 кл. 4.1.2. Различает слова по их общему грамматическому значению

Объяснение: Каждой части речи соответствует определённое грамматическое значение. Имя существительное обозначает предмет, имя прилагательное – признак предмета, имя числительное – количество предметов, наречие – признак другого признака, глагол обозначает действие предмета.

Верный ответ: действие предмета

Вариант A 38 тестовое задание
Вариант B 37 тестовое задание
Вариант C 36 тестовое задание
Вариант D 38 тестовое задание

Укажите слова, в которых две приставки.

1. пересдавать
2. обмануть
3. задумать
4. досмотреть
5. разуверить

A) 2, 4 B) 1, 5 C) 3, 5 D) 1, 4 E) 2, 3

Тема: Морфемика
Класс: 5, 6, 10
Подстандарт: 5 кл. 4.1.2. Объясняет звуковой состав, лексические особенности слов, способы их образования и грамматическое значение слов.
10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Чтобы выделить приставку в слове, нужно найти корень слова, подобрав однокоренные слова с другими приставками:

1. Пересдавать ***-да-;*** 2 приставки: ***пере-, с-*** *(отдавать).*
2. Обмануть ***-ман-;*** 1 приставка ***об-*** *(приманка).*
3. Задумать ***-дум-;*** 1 приставка ***за-*** *(придумать).*
4. Досмотреть ***-смотр-;*** 1 приставка ***до-*** *(пересмотреть).*
5. Разуверить ***-вер-;*** 2 приставки: ***раз-, у-*** *(поверить).*

Верный ответ: 1,5 (пересдавать, разуверить)

Вариант A 39 тестовое задание
Вариант B 40 тестовое задание
Вариант C 39 тестовое задание
Вариант D 37 тестовое задание

Укажите ряд с производными предлогами.

A насчёт, наперекор
B) вдоль, через
C) по, согласно
D) под, впереди
E) в меру, между

Тема: Служебные части речи
Класс: 7,10
Подстандарт: **7** кл. 4.1.2. Различает слова по их общему грамматическому значению
10 кл. 4.1.2. Соблюдает лексико-семантические и грамматические нормы языка.

Объяснение: Производные предлоги – это предлоги, образованные из самостоятельных частей речи. Слова ***через, по, под, между*** являются предлогами в любом контексте и не могут относиться к самостоятельным частям речи. Слово ***насчёт*** может быть и предлогом *(договориться насчёт работы)* и существительным с предлогом *(перевести деньги на счёт банка).* Слово ***наперекор*** может быть *предлогом (сделать наперекор маме)* и наречием *(сказать наперекор).*

Верный ответ: насчёт, наперекор

Вариант A 40 тестовое задание
Вариант B 32 тестовое задание
Вариант C 38 тестовое задание
Вариант D 36 тестовое задание

В каких предложениях слова пишутся с ***нн***?

1. На стройке работа шла с невида...ым размахом.
2. На столе у редактора лежал правле...ый текст.
3. Ей к лицу был яркий вяза...ый свитер.
4. Пахло только что испечё...ым хлебом.
5. В бочке хранилась кваше...ая капуста.

A) 3, 4 B) 2, 5 C) 1, 4 D) 3, 5 E) 1, 2

Тема: Н-НН
Класс: 7, 10
Подстандарт: 7 кл. 4.1.4. Следует правилам правописания частей речи.

Объяснение: В словах ***правленый (текст), вязаный (свитер) , квашеная (капуста)*** пишется одна буква Н, т.к. это отглагольные прилагательные. Они образованы от

глаголов несовершенного вида, не имеют при себе зависимых слов, приставок и суффиксов *-ова-, -ирова-, -изирова-*. Слово ***испечённым (хлебом)*** пишется с НН, т.к. является полным страдательным причастием, образованным от глагола совершенного вида **испечь** при помощи приставки. Слово ***невиданный*** пишется с НН, т.к. это слово-исключение. Его нужно запомнить.

Верный ответ: 1,4 (На стройке работа шла с невида...ым размахом. Пахло только что испечё...ым хлебом.)

Прочитайте текст и выполните задания 41 – 50.

Верность

1. Я попросил товарищей присмотреть для меня взрослого пса, который бы всё понимал. 2. Мне сказали, что есть такая собака. 3. Зовут Томка.

4. Огромный пёс понравился мне с первого взгляда. 5. Увидев меня, он чуть приподнял свою умную голову и по приказу хозяина с достоинством шагнул вперёд.

6. Я не торговался с назначившим хозяином цену, отсчитал деньги, взял поводок и сам пристегнул его к собачьему ошейнику. 7. В квартиру пёс поднялся спокойно. 8. Дома Томка весь день лежал, положив морду на низкий подоконник.

9. Когда стемнело, он встал, подошёл ко мне и неожиданно опустил мне на колени свою тяжёлую голову. 10. По лёгкому покачиванию собачьего тела я понял, что он дремлет.

11. Прошло полчаса. 12. Ноги мои затекли, становилось всё труднее сидеть, и я не выдержал.
13. Я взял собаку за ошейник и легонько тряхнул.
14. Пёс доверчиво потянулся ко мне и только потом открыл глаза. 15. Вдруг в собачьих тёмных зрачках мелькнул *ужас*. 16. Пёс оскалил зубы и злобно зарычал: ему что-то *не понравилось*.

17. На третий день я понял, что мне не удастся добиться взаимопонимания: он слишком сильно любил своего старого хозяина. 18. Три дня пёс лежал у окна, без сна, не притрагиваясь к пище. 19. … 20. Я тоже страдал. 21. Я уже успел прикипеть к Томке за верность. 22. К концу третьего дня я послал телеграмму бывшему хозяину псины.

23. Хозяин приехал за своей собакой ***в мгновение ока*** ночным поездом. 24. Пёс первым услышал его шаги на лестнице. 25. Он ещё не верил своему счастью. 26. … я открыл дверь и хозяин вошёл в комнату, Томка не бросился к нему. 27. Он только завилял хвостом, лёг на бок и закрыл глаза. 28. Может быть, он опять *боялся* проснуться.
29. Потом он повернулся и, как маленький щенок, опрокинулся на спину. 30. По-собачьи это значило: “Видишь, я не могу жить без тебя”. 31. В ту же ночь Томка уехал со своим другом.

(По Б. Емельянову)

Вариант A 41 тестовое задание
Вариант B 45 тестовое задание
Вариант C 43 тестовое задание
Вариант D 44 тестовое задание

Синонимом выделенного в тексте выражения является слово
A) медленно
B) близко
C) далеко
D сразу
E) страшно

Подстандарт: 9 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых слов и выражений в соответствии с контекстом.
Верный ответ: *сразу*

Вариант A 42 тестовое задание
Вариант B 43 тестовое задание
Вариант C 42 тестовое задание
Вариант D 41 тестовое задание

Какое предложение должно стоять в тексте под №19?
A) Томка привык к новому хозяину.
B) Хозяин продавал её не от нужды.
C) К машине мы вышли вместе с хозяевами собаки.
D) Ему было очень комфортно.
E Он тосковал и мучился, как человек.

Подстандарт: 9 кл. 2.2.2. Расширяет текст, учитывая связь между содержательными частями текста.
Верный ответ: *Он тосковал и мучился, как человек.*

Вариант A 43 тестовое задание
Вариант B 41 тестовое задание
Вариант C 45 тестовое задание
Вариант D 45 тестовое задание

Какие способы использованы для разъяснения лексического значения слов соответственно?
1. ужас – чувство сильного страха
2. бояться – опасаться
A) 1 – раскрытие значения частей слова; 2 – описание предмета, его признаков
B) 1 – подбор синонимов; 2 – подбор антонимов
C) 1 – подбор синонимов; 2 – описание предмета, его признаков
D) 1 – подбор антонимов; 2 – раскрытие значения частей слова
E 1 – описание предмета, его признаков; 2 – подбор синонимов

Подстандарт: 8 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых выражений и слов, используя способы разъяснения лексического значения.
Верный ответ: *1 – описание предмета, его признаков;*
2 – подбор синонимов

Вариант A 44 тестовое задание
Вариант B 42 тестовое задание
Вариант C 44 тестовое задание
Вариант D 42 тестовое задание

Какой пословицей может быть выражена основная мысль текста?
A) Попал в собачью стаю, хоть не лай, а хвостом виляй.
B) Не бойся собаки, которая лает, а бойся, которая молча кусает.
C) Старую собаку не волком звать.
D Приручить собаку – обрести верного друга.
E) Собака, чувствуя подмогу, и волка растерзает.

Подстандарт: : 5 кл. 2.2.3. Определяет основную мысль текста.
Верный ответ: *Приручить собаку – обрести верного друга.*

Вариант A 45 тестовое задание
Вариант B 44 тестовое задание
Вариант C 41 тестовое задание
Вариант D 43 тестовое задание

Какое слово связывает предложение №26 с предыдущим?
A Когда B) Если C) Тоже
D) Ибо E) Словно
Подстандарт: 9 кл. 3.1.3. Совершенствует собственный и чужой текст, учитывая связь между предложениями, абзацами и частями текста.
Верный ответ: *Когда*

Задания 46 – 50 выполните на «Листах ответов».
Вариант A 46 тестовое задание
Вариант B 46 тестовое задание
Вариант C 46 тестовое задание
Вариант D 46 тестовое задание

Прокомментируйте слово *не понравилось*, подобрав подходящий по смыслу фразеологизм.
Подстандарт: 8 кл. 2.1.2. Комментирует на примерах прямое и переносное значение слов.
Предполагаемый ответ: *душа не лежит, не по душе, не по нраву, не по нутру*

Вариант A 47 тестовое задание
Вариант B 47 тестовое задание
Вариант C 47 тестовое задание
Вариант D 47 тестовое задание

Используя прилагательные или причастия, заполните кластер, охарактеризовав Томку (не использовать слова из текста).

Подстандарт: 6 кл. 2.2.1. Подчёркивает важные моменты с целью выразить основную мысль текста.
Предполагаемый ответ:
большой, умный (сообразительный, понятливый), гордый, послушный, важный, доверчивый, верный (преданный, надёжный), испуганный, злобный, недовольный, тоскующий, страдающий (мучающийся), сдержанный, игривый, счастливый, любящий + оскаливающийся, дремлющий.

Вариант A 48 тестовое задание
Вариант B 48 тестовое задание
Вариант C 48 тестовое задание
Вариант D 48 тестовое задание

Какие два слова в предложениях № 20-22 относятся к разговорному стилю? Выпишите их и рядом напишите общеупотребительные синонимы.

Подстандарт: 11 кл. 2.1.2. Сравнивает и оценивает прочитанные тексты различных стилей с точки зрения соответствующей лексики.

Верный ответ: *псина – пёс, собака; прикипеть – привязаться, привыкнуть, полюбить*

Вариант A 49 тестовое задание
Вариант B 49 тестовое задание
Вариант C 49 тестовое задание
Вариант D 49 тестовое задание

Перечитайте текст и ответьте на вопрос (своими словами). *«Почему автор решил вернуть Томку старому владельцу?»*. Обоснуйте ответ 2-мя примерами из текста.

Подстандарт: 9 кл. 3.1.2. Используя цитаты, подтверждает свои мысли и рассуждения.

Предполагаемый ответ: *Автор решил вернуть Томку старому хозяину, потому что*
1. понял, что ему не удастся приручить Томку;
2. понял, что Томка очень любит своего хозяина;
3. сам мучился, видя страдания собаки;
4. боялся, что Томка погибнет.

Вариант A 50 тестовое задание
Вариант B 50 тестовое задание
Вариант C 50 тестовое задание
Вариант D 50 тестовое задание

В предложениях №5-7 найдите речевую ***ошибку*** и напишите предложение в исправленном виде.

Подстандарт: 9 кл. 2.1.2. Комментирует, уточняя прямое и переносное значение слов и выражений согласно контексту.

Верный ответ: №6:
1. Я не торговался с хозяином, назначившим цену, отсчитал деньги, взял ременной поводок и сам пристегнул его к собачьему ошейнику.
2. Я не торговался с назначившим цену хозяином, отсчитал деньги, взял ременной поводок и сам пристегнул его к собачьему ошейнику.
3. Я не торговался с хозяином, который назначил цену, отсчитал деньги, взял ременной поводок и сам пристегнул его к собачьему ошейнику.

Прочитайте текст и выполните задания 51 – 60.

Китайская мудрость

1. Когда-то один *китайский философ* сказал, что молодое деревце легко *гнётся от ветра* и не ломается во время сильной бури. 2. А вот большое дерево, более крепкое, не гнётся, но буря его может сломать. 3. И все невзгоды, все бури, каждый прожитый год бережно хранят древесные кольца.
4. Я часто сравниваю себя с таким деревом: внутри меня такие же кольца – мои прожитые годы.
5. Человек, как дерево, хранит в себе кольца прожитых лет: весёлого детства, активной юности, мудрой зрелости. 6. Эта память помогает стать намного крепче, избавляет от слабости и в то же время делает человека уязвимым. 7. Вот кольцо жутких лет войны… 8. А это кольцо долгого года несчастной любви... 9. Каждый новый круг *обнимает прошлое*, расходится вширь. 10. Кажется, и жизнь расширяется, захватывая всё новые пространства. 11. Только в отличие от дерева *отпечатки лет* не сохранились у меня с такой чёткостью, годы слились и стали неразличимы. 12. А потому жизнь дерева кажется мне завидно цельной: каждый год менялась листва, наращивалось новое кольцо ствола; корни тоже делали своё важное дело. 13. В дереве не было впустую прожитых лет.
14. Пока я все эти годы о чём-то мечтал, воевал, *ссорился с друзьями*, кому-то завидовал, ревновал, искал славы, отчаивался, ленился, писал не то, что хотел, дерево неустанно изготавливало из солнца кислород, листву, древесину. 15. Оно тоже, как человек, часто страдало (от жары, жучков, ранних морозов), но оно никогда не отчаивалось, не совершало ошибки. 16. *Кольца* моей *жизни* – это автобиография: как и кольца дерева, они свидетельствуют о важных этапах жизни. 17. И я внимательно

разглядываю этот срез ствола, словно картину, испытывая смутную тоску по своей ушедшей жизни. 18. Но возможно ли дойти и мне до такого совершенства? 19. Каждый человек должен гордиться своей жизнью! 20. Поэтому пройти этот путь нужно, сохранив себя, выстояв в невзгодах и испытаниях, оставшись порядочным человеком, не предав и вовремя протянув руку помощи. 21. …

(По Д. Гранину)

Вариант A 51 тестовое задание
Вариант B 52 тестовое задание
Вариант C 52 тестовое задание
Вариант D 51 тестовое задание

Какое утверждение ***противоречит*** содержанию текста?

A) Древесные кольца хранят каждый прожитый год.
B) Память о прошлом помогает человеку стать сильным, избавляет от слабости.
C Отпечатки лет сохранились в памяти автора чётко и ясно.
D) Автор завидует насыщенной, цельной жизни дерева.
E) При любых обстоятельствах нужно оставаться порядочным человеком.

Подстандарт: 6 кл. 2.2.3. Выражает своё отношение к суждениям и мыслям, высказанным в тексте.

Верный ответ: *Отпечатки лет сохранились в памяти автора чётко и ясно.*

Вариант A 52 тестовое задание
Вариант B 54 тестовое задание
Вариант C 51 тестовое задание
Вариант D 54 тестовое задание

Каким предложением логичнее завершить текст?

A) Поэтому нужно бережно относиться к природе.
B) Каждый человек может отчаяться в трудную минуту.
C) Жизнь дерева помогает разобраться в путанице мыслей.
D) Деревья такие же выносливые, как люди.
E Только так человек может оставить добрую память о себе.

Подстандарт: 9 кл. 2.2.2. Расширяет текст, учитывая связь между содержательными частями текста.

Верный ответ: *Только так человек может оставить добрую память о себе.*

Вариант A 53 тестовое задание
Вариант B 53 тестовое задание
Вариант C 55 тестовое задание
Вариант D 55 тестовое задание

В прямом и переносном значении соответственно употреблены в тексте выражения:

1. ссорился с друзьями
2. отпечатки лет
3. обнимает прошлое
4. китайский философ
5. гнётся от ветра
6. кольца жизни

A 1, 4, 5; 2, 3, 6
B) 1, 2, 5; 3, 4, 6
C) 2, 4, 5; 1, 3, 6
D) 2, 4, 6; 1, 3, 5
E) 1, 3, 6; 2, 4, 5

Подстандарт: 8 кл. 2.1.2. Комментирует на примерах прямое и переносное значение слов и выражений.

Верный ответ: 1, 4, 5; 2, 3, 6

Вариант A 54 тестовое задание
Вариант B 51 тестовое задание
Вариант C 53 тестовое задание
Вариант D 52 тестовое задание

Характеристики “*высшая степень какого-нибудь положительного качества, полнота всех достоинств*” и “*мало защищённый, слабый*” соответственно относятся в тексте к словам

A) слава и мудрый
B) зрелость и цельный
C) юность и важный
D) испытание и смутный
E) совершенство и уязвимый

Подстандарт: 7 кл. 2.1.1. Уточняет значение незнакомых слов по контексту.

***Верный ответ**: совершенство и уязвимый*

Вариант A 55 тестовое задание
Вариант B 55 тестовое задание
Вариант C 54 тестовое задание
Вариант D 53 тестовое задание

С какого предложения начинается заключительная часть текста?

A) 20 B) 18 C) 15 D) 17 E) 19

Подстандарт: 5 кл. 2.2.2. Различает содержательные части текста.

Верный ответ: 19

Задания 56 – 60 выполните на «Листах ответов».

Вариант A 56 тестовое задание
Вариант B 56 тестовое задание
Вариант C 56 тестовое задание
Вариант D 56 тестовое задание

Согласны ли вы, что в тексте присутствуют элементы публицистического стиля? Укажите отличительные признаки публицистического стиля (не менее 2-х) и подтвердите их 2-мя примерами из текста. (Примеры должны относиться к разным признакам.)

Подстандарт: 10 кл. 2.1.2. Определяет стиль читаемого текста, основываясь на словах и выражениях.

Предполагаемый ответ: Да, согласен (согласна). Воздействие на сознание с целью передачи общественно важной информации, агитация *(В любой ситуации человек должен «сохранить себя, выстоять в невзгодах и испытаниях, остаться порядочным человеком, не предать, вовремя протянуть руку помощи ближнему» (№20))***Признаки:**
1. Риторический вопрос: №18;
2. Восклицательное предложение: №19;
3. Слова в переносном значении (изобразительно-выразительные средства): *кольца жизни, отпечатки лет.*
4. вводные конструкции: (бесспорно №19), (кажется №10)
5. фразеологизм: потянув руку помощи
6. повторы (предложение №3)

Вариант A 57 тестовое задание
Вариант B 57 тестовое задание
Вариант C 57 тестовое задание
Вариант D 57 тестовое задание

Исходя из текста, объясните подчёркнутое выражение, раскрыв значение слова ***жуткий***.

Подстандарт: 9 кл. 2.1.1. Комментирует значение незнакомых слов и выражений в соответствии с контекстом.

Верный ответ:
Жуткий *– страшный, ужасный, ужасающий, чудовищный; тягостный, вызывающий чувство ужаса, очень плохой.*

Жутких лет войны *– страшные годы (время, период) военных событий, несущие смерть, разруху, голод, страдания.*

Вариант A 58 тестовое задание
Вариант B 58 тестовое задание
Вариант C 58 тестовое задание
Вариант D 58 тестовое задание

Заполните таблицу, исходя из предложений №16-20.

Проблема	*Решение проблемы*
Что значит прожить жизнь достойно?	

Подстандарт: 6 кл. 2.2.1. Подчёркивает важные моменты с целью выразить основную мысль текста.
9 кл. 2.2.3. Оценивает выдвинутые мысли текста.

Верный ответ: *Сохранить себя, выстоять в невзгодах и испытаниях, остаться порядочным человеком, не предать, вовремя протянуть руку помощи ближнему (№20)*

Вариант A 59 тестовое задание
Вариант B 59 тестовое задание
Вариант C 59 тестовое задание
Вариант D 59 тестовое задание

59. Используя предложения №12-16, заполните диаграмму Эйлера-Венна, сравнив жизнь человека с жизнью дерева.
Подстандарт: 8 кл. 2.2.3. Сравнивает и связывает факты и события текста с реальной жизнью.
Предполагаемый ответ:

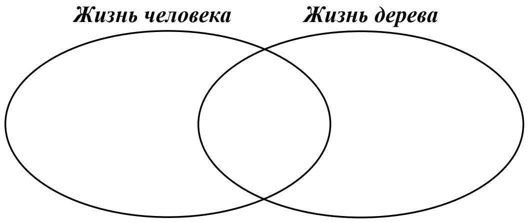

Жизнь человека: *мечтал, воевал, ссорился, отчаивался, ленился, ревновал, писал, искал славы, завидовал*
Жизнь дерева: *не совершает ошибок, не отчаивается, нет впустую прожитых лет, меняется листва, наращивается новое кольцо,*

неустанно работает, изготавливает кислород, листву, древесину;
Общее: *Страдают, свидетельствуют о важных этапах жизни, жизнь отражена в кольцах*

Вариант A 60 тестовое задание
Вариант B 60 тестовое задание
Вариант C 60 тестовое задание
Вариант D 60 тестовое задание
Ознакомьтесь с цитатой И. Тютчева “*Учись у них – у дуба и берёзы...*”. Какую мысль из текста (своими словами) подтверждает данное выражение? Аргументируйте свой ответ примерами из текста.
Подстандарт: 7 кл. 2.2.1. Обосновывает своё отношение к содержанию текста дополнительной информацией и фактами.
9 кл. 3.1.2. Обосновывает свои сформированные мысли и суждения, связывая их с жизнью.
Верный ответ:
Мысль (своими словами): *Для человека должна стать примером жизнь деревьев. (Человек должен учиться жизни у деревьев.) (Дерево должно стать примером правильной жизни для человека.)*
Аргумент (из текста):
№ 12. Жизнь дерева завидно цельная: каждый год меняется листва, корни делают своё важное дело; наращивается новое кольцо ствола;
№13. В дереве не было впустую прожитых лет;
№14. Дерево неустанно работает: изготавливает из солнца кислород, листву, древесину;
№15. Дерево тоже страдает, как человек, но оно никогда не отчаивается, не совершает ошибок.
№19. Жизнь дерева совершенна.

English

Listen to the passage and answer questions 1 – 6.

John Hetrick, a retired engineer, received an official right in 1953 for a set of safety airbags for automotive vehicles.

An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick to design modern airbags, one of the most important advances in automobile safety.

The idea of airbags came to him immediately after he and his family had a car accident. As they were trying to avoid both rocks and fences on the road, Hetrick and his wife were trying to protect their three-year-old daughter from getting injured. After the accident he was afraid of losing his daughter. Hetrick decided to create something that can protect people from injuries during a car accident. When Hetrick returned home, he started making designs for his “safety airbags”. His early airbag designs inspired others in the automotive industry to work on this safety feature of cars. Today his company, Key Safety Systems, designs and produces airbags, seatbelts, and other safety systems.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı
The passage is mainly about ... .
A) various safety system products
B) the creation of safety airbags
C) Key Safety Systems Company
D) the countryside of Pennsylvania
E) the ways of drawing designs
Alt-standart: 7-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada mətndə əsasən nədən bəhs olunduğu soruşulur. Burada verilmiş* ***“Key Safety Systems Company”****,* ***“various safety system products”****,* ***“the countryside of Pennsylvania”*** *və* ***“the ways of drawing designs”*** *fikirləri barədə mətndə məlumat verilsə də, mətn təhlükəsiz hava yastıqları haqqındadır. Bu səbəbdən də, test*

*tapşırığının **doğru cavabı** “the creation of safety airbags” olan bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.

An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick … .

A) to buy safety airbags
B) to retire from his job
C) to design modern airbags
D) to clear rocks on the road
E) to repair his damaged car

Alt-standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümləni düzgün tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş yarımçıq cümlə mətndə **“An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick to design modern airbags, one of the most important advances in automobile safety.”** kimi olduğu üçün verilmiş fikirlərdən yalnız “to design modern airbags” cümləni tamamlayır. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı “to design modern airbags” olan bənddir.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Which statement is true according to the passage?

A) The idea of airbags came to J. Hetrick before the accident.
B) John Hetrick decided to help the engineers.
C) John Hetrick was a retired engineer.
D) During the accident Hetrick was alone in the car.
E) John tried to rescue his wife in the accident.

Alt-standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir və mətnə əsasən düzgün fikri seçmək tələb olunur. Verilən fikirlərdən **“John tried to rescue his wife in the accident.”** doğru deyil, çünki Con və həyat yoldaşı qəzada 3 yaşlı qızlarının həyatını xilas etməyə çalışırdılar. **“The idea of airbags came to J. Hetrick before the accident.”** fikri də doğru deyil, hava yastıqlarını düzəltmək ideyası onun ağlına qəzadan əvvəl deyil, sonra gəldi; **“During the accident Hetrick was alone in the car.”** fikri də doğru deyildir, çünki qəza zamanı Con Hetrik maşında tək deyildi, həyat yoldaşı və qızı da maşında idilər; **“John Hetrick decided to help the engineers.”** fikri də doğru deyil, çünki burada Con mühəndislərə kömək etməyə qərar verməmişdi. **“John Hetrick was a retired engineer.”** fikri isə tamamilə **doğrudur,** çünki mətnə əsasən Con Hetrik təqaüdə çıxmış mühəndis idi.*

Fulfil the tasks number 4 – 6 in the “Answer sheets”.

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

Write the correct answer to the question according to the passage.

What does the company Key Safety Systems design and produce today?

Alt-standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Verilmiş sualın doğru cavabı **“Today his company, Key Safety Systems, designs and produces airbags, seatbelts, and other safety systems.”** cümləsində verilmişdir. Test tapşırığının **doğru cavabı** “airbags, seatbelts and other safety systems”-dır.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

Complete the sentence according to the passage.

After the accident Hetrick was afraid of … .

Alt-standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş cümləni dinləmə mətninə əsasən tamamlamaq tələb olunur. Bu yarımçıq cümlə mətndə* ***"After the accident he was afraid of losing his daughter."*** *kimi verilmişdir. Buna görə də test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"losing his daughter"-dır.*

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı Write one adjective from the passage that describes the word "*advances*".

Alt-standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş* ***"advances"*** *ismini təsvir edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətndə verilmiş "An accident during a Sunday afternoon trip to the Pennsylvania countryside caused John Hetrick to design modern airbags, one of* ***the most important*** *advances in automobile safety" cümləsinə əsasən, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"(the most)****important****" sifətidir.*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.

Kate … to a new house three years ago, but she … the roads yet.

A) was moving, didn't learn
B) is moving, hadn't learned
C) has moved, hasn't learned
D) moved, hasn't learned
E) moved, doesn't learn

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin zaman formaları

İzah: *Bu test tapşırığında feilin düzgün zaman formasını tapmaq tələb olunur. Burada verilmiş tabesiz mürəkkəb cümlənin I hissəsində "ago" zaman zərfliyi, II hissəsində isə "yet" zaman zərfliyi var,* ***"is moving, hadn't learned", "has moved, hasn't learned", "was moving, didn't learn"*** *və* ***"moved, doesn't learn"*** *bəndlərində feillər zaman zərflərinə uyğun işlədilmədiyi üçün onlar yanlış cavablardır. Test tapşırığının doğru cavabı* ***"moved, hasn't learned"*** *olan bənddir.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

Choose the correct pair of synonyms.

A) easy – difficult B) right – left
C) weak – strong
D) various – different
E) sweet – bitter

Alt-standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

Bölmə: Sinonimlər (sözün mənası)

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cütlüklərdən sinonim olanları seçmək tələb olunur. Bu cütlüklər içərisindən* ***"right-left"*** *– "sağ-sol",* ***"easy-difficult"*** *– "asan-çətin",* ***"sweet-bitter"*** *– "şirin-acı",* ***"weak-strong"*** *– "zəif-güclü" mənalarını ifadə edən antonim sifətlərdir,* ***"various-different"*** *sifətlərinin hər ikisi isə "müxtəlif" demək olduğu üçün test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"various-different" cütlüyü olan bənddir.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 21 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.

The manager wants us … the work quickly.

A) to do B) do C) did
D) does E) have done

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

Bölmə: Feilin şəxssiz formaları. Mürəkkəb tamamlıq

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni feilin müvafiq forması ilə tamamlamaq tələb olunur. Cümlədə olan* ***"to want"*** *feilindən*

*sonra mürəkkəb tamamlığın II hissəsi "to"hissəcikli məsdər olmalıdır. Ona görə də test tapşırığının doğru cavabı **"to do"** feili olan bənddir.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variant 16 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
This is ... movie than we saw the day before yesterday.
A) most interesting
B) the most interesting
C) an interesting
D) a more interesting
E) interesting

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Sifət
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq sifəti seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, ingilis dilində cümlədə "than" bağlayıcısı sifətin müqayisə dərəcəsində olmasını tələb edir. Buna görə də **"interesting"**, **"an interesting"**, **"most interesting"**, **"the most interesting"** olan bəndlər yalnışdır. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "a more interesting" sifəti olan bənddir.*

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Choose the correct Passive Voice version of the sentence.
The villagers had sold all the apples by this time last autumn.
A) By this time last autumn all the apples have been sold.
B) All the apples are sold by this time last autumn.
C) The villagers have sold all the apples by this time last autumn.
D) The villagers were sold all the apples by this time last autumn.
E) All the apples had been sold by this time last autumn.

Alt-standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: Məchul növ
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə düzgün variantını tapmaq tələb olunur. Məlum növdə olan cümlənin tamamlığı **"All the apples"** məchul növdə mübtəda, hərəkətin icraçısı olan **"The villagers"** isə məchul növdə **"by"** sözönü ilə işlənərək cümlənin tamamlığı olur. Verilmiş cümlə keçmiş bitmiş zamanda olduğu üçün məchul növün keçmiş bitmiş zamanda strukturu **"had been + participle 2"**-dur. Beləliklə **doğru cavab** "All the apples had been sold by this time last autumn." cümləsi olan bənddir.*

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Choose the correct exclamatory sentences.
1. What an interesting questions are they!
2. What an interesting question it is!
3. How interesting the question is!
4. How interesting questions are they!

A) 1, 2 B) 3, 4 C) 2, 3
D) 1, 3 E) 2, 4

Alt-standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: Nida cümlələri
İzah: *Bu test tapşırığında doğru nida cümlələrini seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, **"what"** ilə başlayan nida cümlələrində **"what"** -dan sonra isim və ya sifət- isim birləşməsi və sonra isə verilən cümlənin mübtədası və xəbəri gəlir. **"How"** ilə başlayan nida cümlələrində isə **"How"**-dan sonra sifət və ya zərf gəlir və cümlə mübtəda və xəbərlə tamamlana bilər. **"1. What an interesting questions are they!"**, **"4. How interesting questions are they!"** olan bəndlər səhv cavablardır. Çünki, bu nida cümlələrində xəbər mübtədadan əvvəl gəlmişdir. Beləliklə, verilmiş cümlələrdən yalnız **"2. What an interesting question it is! 3. How interesting the question is!"** doğrudur.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
It is very noisy, I … hear what you are talking about.
A) can't B) have
C) had to D) am not able
E) should to

Alt-standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Feil. Modal feillər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq modal feil ilə tamamlamaq tələb olunur. Variantlarda verilən* ***"have"*** *və* ***"am not able"*** *"to" hissəcikli məsdərlə işləndiyinə görə doğru cavab ola bilməz,* ***"had to"*** *modal feilində zaman uzlaşması pozulduğu üçün,* ***"should to"*** *birləşməsində "should" modal feili "to" hissəciksiz məsdər tələb etdiyi üçün səhvdir. Cümlə indiki zamanda olduğuna görə, həm də məntiqi tərcüməsinə görə - "Bura çox səs-küylüdür, sənin nə haqqında danışdığını eşidə bilmirəm." test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"can't" modal feili olan bənddir.*

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 22 saylı test tapşırığı
C variantı 22 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Make up a sentence.
1. interact
2. more quickly
3. with each other
4. people
5. can
6. using the internet

A) 4, 5, 1, 3, 2, 6
B) 4, 5, 3, 1, 6, 2
C) 6, 4, 3, 5, 2, 1
D) 6, 3, 4, 2, 5, 1
E) 1, 5, 2, 3, 4, 6

Alt-standart: 5-4.1.1. Verilmiş sözləri məna və qrammatik cəhətdən əlaqələndirərək cümlələr qurur.
Bölmə: Cümlə düzəltmə
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sözləri müvafiq ardıcıllıqla düzməklə cümlə qurmaq tələb olunur. Verilmiş sözlərin doğru ardıcıllığı 4, 5, 1, 3, 2, 6 kimidir və bu ardıcıllıq olan bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır***.

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

Choose the line of nouns in the singular.

A) eye, chair, building
B) children, candy, paper
C) ears, grape, iron
D) scissors, brush, pasta
E) notebook, wind, shoes

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: İsim
İzah: *Bu test tapşırığında təkdə verilmiş isimlərin cərgəsini seçmək tələb olunur.* ***"ears, grape, iron"***, ***"children, candy, paper"***, ***"notebook, wind, shoes"*** *və* ***"scissors, brush, pasta"*** *cərgələrində müvafiq olaraq "ears", "children", "shoes", "scissors" isimləri cəmdə olduğu üçün həmin cərgələr test tapşırığının doğru cavabı deyil. Yalnız* ***"eye, chair, building"*** *cərgəsində bütün isimlər təkdədir. Ona görə də, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"eye, chair, building"isimlərinin olduğu bənddir.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 22 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
– *Pete plays tennis like a professional.*
– …
1. Neither does Carol.
2. So does Carol.
3. Carol doesn't either.
4. Carol does, too.

A) 1, 3 B) 2, 3 C) 1, 2
D) 1, 4 E) 2, 4

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Bağlayıcı
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq bağlayıcılar ilə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümlə təsdiqdə olduğu üçün* ***"Neither does Carol."***, ***"Carol doesn't either."*** *qısa cavabları test tapşırığının doğru cavabı deyildirlər. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru***

***cavabı** "So does Carol.", "Carol does, too." qısa cavabları olan bənddir.*

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
... was the printer invented by?
A) When B) Where
C) How long
D) Who E) Why

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Sual cümlələri
İzah: *Verilən cümlədə düzgün sual sözünü tapıb cümləni tamamlamaq tələb olunur. Sual cümləsi sözönülü tamamlığın sualı olduğu üçün test tapşırığının **doğru cavabı** "Who" olan bənddir.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
... Zambezi River is ... fourth-longest river in Africa.
A) A, – B) –, the
C) The, the D) The, –
E) A, the

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Artikl
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq artikllərlə tamamlamaq tələb olunur. İngilis dilində çay, dəniz, okean, kanal adları qarşısında, sıra sayı və ya sifətin üstünlük dərəcəsi ilə təyin olunan ismin qarşısında **"the"** müəyyənlik artiklı işlənir: **"Zambezi River "** burada çay adıdır və "the" müəyyənlik artikli ilə işlənməlidir, "fourth-longest river" birləşməsində isə "fourth" sıra sayından əvvəl **"the"** müəyyənlik artiklı işlənir. Buna görə də test tapşırığının **doğru cavabı** "The, the" verilən bənddir.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
The Whites arrived in London ... plane yesterday.
A) with B) on C) by
D) – E) in

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Sözönü
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə buraxılmış sözönüləri əlavə etməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. Verilən cümlədən məlum olur ki, **"Uaytlar dünən Londona təyyarə ilə gəldilər"**. Nəqliyyat vasitələrinin adlarının qarşısında artikl və ya yiyəlik əvəzliyi yoxdursa "by" sözönü işlənir. Ona görə də, **"plane"** sözündən əvvəl **"by"** sözönü işlənməlidir. Beləliklə test tapşırığının **doğru** cavabı "by" sözönü olan bənddir.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 21 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Choose the correct conjunction.
Tom is English ... he lives in France.
A) because B) but C) if
D) as E) so

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Bağlayıcı
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq bağlayıcı ilə tamamlamaq tələb olunur. Bunun üçün cümlənin mənasını anlamaq lazımdır: "Tom ingilisdir amma o Fransada yaşayır." Verilən bağlayıcılar içərisində yalnız **"but"** həm qrammatik, həm də məna cəhətdən uyöundur, çünki digər bağlayıcılar məna cəhətdən uyğun deyillər. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "but" olan bənddir.*

A variantı 21 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
The salt and the sugar ... on the table.
A) is B) are
C) wasn't D) was
E) hasn't been

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Mübtəda ilə xəbərin uzlaşması
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin mübtədasını xəbəri ilə uzlaşdırmaq üçün uyğun feil formalarını seçmək tələb olunur. Cümlənin mübtədası* ***"and"*** *"bağlayıcısı ilə bağlanan iki isim olduğu üçün cümlənin xəbəri də onunla uzlaşmalı və cəmdə olmalıdır. Verilmiş feillərdən* ***"was", "is", "wasn't", "hasn't been"*** *feilləri təkdə olduğu üçün səhvdir. Beləliklə, test tapşırığının* **doğru cavabı** *"are" olan bənddir.*

A variantı 22 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 21 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant.
… has been there.
1. Both of them
2. All of them
3. Each of them
4. One of them

A) 2, 4 B) 1, 4 C) 1, 3
D) 1, 2 E) 3, 4

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Əvəzlik
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə boşluğu müvafiq əvəzliklərlə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümlədə əsasən cümlənin xəbərinin təkdə "has" olmasına fikir vermək lazımdır. 1-ci və 2-ci əvəzlik birləşmələri* ***"both of them"*** *və* ***"all of them"*** *cümlənin xəbərini cəmdə tələb etdiyinə görə səhv cavablardır. 3-cü və 4-cü* ***"Each of them"*** *və* ***"one of them"*** *birləşmələr isə cümlənin xəbərinin təkdə olmasını tələb edir. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı 3-cü və 4-cü birləşmələr olan bənddir.*

Read the passage and answer questions 23 – 30.

1. The blues is a type of music developed in the USA in the early 20th century. It has got lots of influences of African music. In the early 20th century a lot of people from Europe and other continents began to move to North America. Many African workers were also brought from the southern states to work in North America. African workers kept their musical traditions and while working they would sing work-related songs. So African music was combined with the folk music of the Europeans and new styles of music were produced. Blues music originated from these musical styles.

2. Blues music was created by African Americans as a form of self-expression and protest against racism and discrimination. It became well-known in northern cities of America such as Chicago and Detroit. Then Blues music quickly spread to other parts of the United States and it became popular worldwide.

3. The most famous blues musicians Ray Charles, B.B. King, Muddy Waters and Robert Johnson had an important influence on the development of blues music. They helped to shape its sound and style. Now blues music is considered to be one of the most popular genres of music in the world.

A variantı 23 saylı test tapşırığı
B variantı 26 saylı test tapşırığı
C variantı 26 saylı test tapşırığı
D variantı 24 saylı test tapşırığı

Choose the correct answer to the question according to the passage.
How were new styles of music created?
A) by supporting discrimination
B) by singing American folk songs
C) by moving to northern cities of Africa
D) by changing style of American music
E) by mixing African and European music

Alt-standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın düzgün cavabını tapmaq tələb olunur. Verilmiş sualdan aydın*

olur ki, yeni musiqi üslublarının necə yarandığını seçmək lazımdır. Mətnin I paraqrafında bu sualın cavabını tapmaq mümkündür: ***"So, African music was combined with the folk music of the Europeans and new styles of music were produced."*** *Bu cümlələrdən aydın olur ki, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"by mixing African and European music" olan bənddir.*

A variantı 24 saylı test tapşırığı
B variantı 24 saylı test tapşırığı
C variantı 24 saylı test tapşırığı
D variantı 23 saylı test tapşırığı

The passage is mainly about ... .

A) music genres in the world
B) the life of the workers in the USA
C) the southern states of the USA
D) the history of a kind of music
E) famous American singers

Alt-standart: 7-3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnin əsasən nədən bəhs etdiyi soruşulur. Verilmiş variantlardan* ***"the southern states of the USA", "the life of the workers in the USA", "famous American singers"*** *və* ***"music genres in the world"*** *fikirləri mətndə verilsə də, mətnin əsas məzmununu təşkil etmirlər. Mətn, əsasən, bir musiqi növünün tarixindən bəhs etdiyi üçün test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"the history of a kind of music" olan bənddir.*

A variantı 25 saylı test tapşırığı
B variantı 23 saylı test tapşırığı
C variantı 23 saylı test tapşırığı
D variantı 26 saylı test tapşırığı

Which statement is true according to the passage?

A) The blues appeared in the USA at the beginning of the 19th century.
B) African music greatly influenced the blues music.
C) Many people moved from North America to Europe.
D) Detroit was the city where the blues was first created.
E) Muddy Waters was the founder of the blues.

Alt-standart: 8-3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnə əsasən düzgün fikirləri seçmək tələb olunur. Mətni diqqətlə oxuduqdan sonra görürük ki,* ***"The blues appeared in the USA at the beginning of the 19th century.", "Many people moved from North America to Europe.", "Muddy Waters was the founder of the blues."*** *və* ***"Detroit was the city where the blues was first created."*** *fikirləri səhvdir.* ***"African music greatly influenced the blues music."*** *fikri isə mətndə öz əksini tapmışdır. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"African music greatly influenced the blues music." olan bənddir.*

A variantı 26 saylı test tapşırığı
B variantı 25 saylı test tapşırığı
C variantı 25 saylı test tapşırığı
D variantı 25 saylı test tapşırığı

Choose the correct variant to complete the sentence according to the passage.
African workers ... .

1. preserved their musical traditions
2. composed songs for the Europeans
3. were singing songs while working
4. were brought to southern states

A) 2, 3 B) 1, 3 C) 1, 2
D) 1, 4 E) 2, 4

Alt-standart: 8-3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümlənin düzgün sonluğunu tapmaq tələb olunur. Verilmiş yarımçıq cümləni tamamlamaq üçün mətnin I paraqrafının son cümlələrinə nəzər yetirmək lazımdır:* ***"African workers kept their musical traditions and while working they would sing work-related songs."*** *Buradan aydın olur ki, Afrikalı işçilər musiqi ənənələrini qoruyub saxlayıb və işləyərkən işlə-əlaqəli mahnılar oxuyardılar. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"preserved their musical traditions" və "were singing songs while working" olan bənddir.*

Fulfil the tasks number 27 – 30 in the "Answer sheets".

A variantı 27 saylı test tapşırığı
B variantı 27 saylı test tapşırığı
C variantı 27 saylı test tapşırığı
D variantı 27 saylı test tapşırığı

Write the close meaning of the word "*a noise*" from paragraph 3.

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada "a noise" sözünün paraqraf 3-də sinonimini tapıb, yazmaq tələb olunur. Bu test tapşırığının doğru cavabı "a sound" sözüdür.*

A variantı 28 saylı test tapşırığı
B variantı 28 saylı test tapşırığı
C variantı 28 saylı test tapşırığı
D variantı 28 saylı test tapşırığı

Which word from paragraph 1 best fits the following definition "*to gradually grow or become bigger, more advanced, stronger, etc.*"?

Alt-standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada izahı verilmiş sözü paraqraf 1-də tapıb, yazmaq tələb olunur. İzahı verilən söz "to develop" feilidir.*

A variantı 29 saylı test tapşırığı
B variantı 29 saylı test tapşırığı
C variantı 29 saylı test tapşırığı
D variantı 29 saylı test tapşırığı

Complete the sentence by changing at least 2 words according to the passage.

The most popular blues musicians had … .

Alt-standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır; 9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada verilmiş cümləni mətnə əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni "a* ***significant effect*** *on the development of blues music" şəklində tamamlamaq mümkündür.*

A variantı 30 saylı test tapşırığı
B variantı 30 saylı test tapşırığı
C variantı 30 saylı test tapşırığı
D variantı 30 saylı test tapşırığı

Answer the question by expressing your opinion. Write at least three sentences.

What kind of music is popular in your country and why?

İzah: *Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:*

"There are various kinds of music which are popular in our country. For example, pop music and rap. The young mainly listen to these kinds of music because they motivate them and they enjoy these kinds of music."

Rus dili (xarici dil kimi)

Прослушайте текст и выполните задания 1 – 6.

Азербайджанский город Шеки расположен в живописном горном районе. Шеки считается одним из самых старых поселений на Кавказе. Многие находки на его территории имеют возраст более 2500 лет. Название города произошло от названия древнего племени. Рядом с Шеки, в одном из самых красивых мест страны, находится курорт Мархал.

Шеки является крупным ремесленным центром. Он издавна славился как город мастеров, ремесленников и торговцев. Сюда часто приезжали купцы из стран Великого Шёлкового пути. В городе много исторических и архитектурных достопримечательностей. Гордостью древнего Шеки является величественный Дворец Шекинских ханов. Он построен в XVIII веке без единого гвоздя. Туристам здесь интересно также посмотреть многочисленные караван-сараи, дом Шекихановых, мечеть Джума. Им интересны также средневековые бани и расположенная

недалеко от города крепость Гялярсян Гёрярсян.

В Шеки есть свой драматический театр, исторический музей, дом-музей азербайджанского писателя и философа Ахундзаде. Шеки – родина многих известных деятелей культуры и науки. Исторический центр города и Дворец Шекинских ханов включены в Список Всемирного наследия ЮНЕСКО.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Определите верный ответ на вопрос *“Что является гордостью древнего Шеки?”*.

A) Мечеть Джума.
B) Многочисленные караван-сараи.
C) Дворец Шекинских ханов.
D) Средневековые бани.
E) Дом Шекихановых.

Alt-standart: 6-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki yeni informasiyanı müəyyən edir.

İzah: *Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Sualın doğru cavabı dinləmə mətnində **“Гордостью древнего Шеки является величественный Дворец Шекинских ханов”** cümləsində verilmişdir. Digər bəndlərdə verilən “**Мечеть Джума”, “Многочисленные караван-сараи”, “Средневековые бани”*** və ***“Дом Шекихановых*** *” yer adları haqqında mətndə bəhs olunsa da, lakin qədim Şəkinin fəxrinin Şəki xan sarayının olması xüsusilə vurğulanmışdır. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** “Дворец Шекинских ханов” olan bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 1saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Определите ***неверное*** утверждение по тексту.

A) В живописном горном районе расположен древний город Шеки.
B) Шеки издавна славился как город мастеров, ремесленников и торговцев.
C) Родиной многих известных деятелей науки и культуры является Шеки.
D) На территории Шеки многие находки имеют возраст менее 2500 лет.
E) В городе Шеки находится драматический театр.

Alt-standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.

İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir və mətnə əsasən **yanlış fikri** seçmək tələb olunur. Verilən fikirlərdən biri “**В живописном горном районе расположен древний город Шеки**” sualın doğru cavabı deyil, çünki mətnə əsasən Qədim Şəki şəhəri dağlı mənzərəli rayonda yerləşir. “**Шеки издавна славился как город мастеров, ремесленников и торговцев**” fikri də sualın doğru cavabı deyil, çünki mətnə əsasən Şəki əvvəldən sənətkar, peşəkar və tacirlər şəhəri kimi tanınır. Digər bənddəki fikir də doğru deyil: “**Родиной многих известных деятелей науки и культуры является Шеки**”. Mətnə əsasən Şəki bir çox tanınmış elm və mədəniyyət xadimlərinin vətənidir, həmçinin də “**В городе Шеки находится драматический театр**” fikri olan bənd də tapşırığa əsasən doğru cavab deyil. Şəki şəhərində dramatik teatr yerləşir. Beləliklə, **“На территории Шеки многие находки имеют возраст менее 2500 лет”** fikri mətnə əsasən düzgün deyil, çünki mətnə əsasən, Şəki ərazisində tapıntıların yaşı 2500 ildən çoxdur. Beləliklə, test tapşırığının doğru cavabı “На территории Шеки многие находки имеют возраст менее 2500 лет” olan bənddir.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Определите основную мысль текста.

A) Туристам интересно посмотреть дом-музей азербайджанского писателя Ахундзаде.
B) Крепость Гялярсян Гёрярсян расположена недалеко от города.
C) Курорт Мархал расположен в одном из самых красивых мест нашей страны.
D) Купцы из стран Великого Шёлкового пути приезжали в город Шеки.
E) В древнем городе Шеки много исторических и архитектурных достопримечательностей.

Alt-standart: 7-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada mətnin əsas fikrini müəyyən etmək tələb olunur. Bəndlərdə verilən* ***"Туристам интересно посмотреть дом-музей азербайджанского писателя Ахундзаде", "Курорт Мархал расположен в одном из самых красивых мест нашей страны", "Купцы из стран Великого Шёлкового пути приезжали в город Шеки"*** *və* ***"Крепость Гялярсян Гёрярсян расположена недалеко от города"*** *fikirləri barədə mətndə məlumat verilsə də, mətnin əsas fikri Şəki şəhərində çoxlu tarixi və memarlıq abidələrinin və görkəmli yerlərinin olmasıdır. Bu səbəbdən də, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"В древнем городе Шеки много исторических и архитектурных достопримечательностей" olan bənddir.*

Выполните задания номер 4 – 6 на "Листе ответов".

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı
Дополните предложение словами из текста.
Дворец Шекинских ханов построен в XVIII веке … .
Alt-standart: 10-1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır..
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş cümləni dinləmə mətninə əsasən tamamlamaq tələb olunur. Bu yarımçıq cümlə mətndə* ***"Он (Дворец Шекинских ханов) построен в XVIII веке без единого гвоздя"*** *kimi verilmişdir. Buna görə də test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"без единого гвоздя"-dır.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı
Напишите ответ на вопрос «*От чего произошло название города Шеки?*»
Alt-standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Burada verilmiş suala mətnə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Sualın cavabı mətndə "Название города произошло от названия древнего племени" cümləsində öz əksini tapmışdır Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"от названия древнего племени"*-dir

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı
Напишите одно прилагательное из текста, которое характеризует слово «*музей*».

Alt-standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Bu test tapşırığında "музей" ismini təsvir edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətndə verilmiş "****В Шеки есть свой драматический театр, исторический музей, дом-музей азербайджанского писателя и философа Ахундзаде****" cümləsinə əsasən, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"исторический" sifətidir.*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 21 saylı test tapşırığı
D variantı 22 saylı test tapşırığı
Укажите пары синонимов.
1. часто – нередко
2. рано – поздно
3. ласково – глубоко
4. быстро – скоро
5. вежливо – грубо
A) 2, 4, 5 B) 3, 4 C) 1, 2, 5
D) 1, 3 E) 1, 4

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Sinonimlər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sinonim cütlükləri seçmək tələb olunur. Buarada verilmiş cütlüklər zərflərlə ifadə olunmuşdur. Bu zərflər içərisindən "****часто****"* və ***"нередко"*** *"tez-tez";* ***"быстро"*** və *"****скоро****" zərflər isə "sürətli" mənalarını verir. Digər cütlüklərdə olan sözlər isə müxtəlif mənaları ifadə edir. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *1 və 4 olan bənddir.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

В переносном значении употреблены выделенные слова в словосочетаниях:

1. *золотая* цепочка
2. *золотое* сердце
3. *золотое* кольцо
4. *золотые* руки
5. *золотой* браслет

A) 1, 2 B) 3, 4 C) 2, 4
D) 1, 5 E) 3, 5

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələri leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Leksika. Sözlərin mənası.
İzah: *Bu test tapşırığında kursiv ilə verilmiş sözlərin məcazi mənada istifadə olunduğu bəndləri seçmək tələb olunur. "**Золотая** **цепочка**"(qızıl sep), "**золотое** **кольцо**" (qızıl üzük) və "**золотой** **браслет**" (qızıl bilərzik) söz birləşmələrində "qızıl" sifəti həqiqi mənada işlənib. **"Золотое** **сердце"** və **"золотые** **руки"** söz birləşmələrində isə **"**золотое**"** sözü məcazi mənada işlənilmişdir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** 2 və 4 olan bənddir.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.
Моя подруга недавно приехала ... Англии.

A) из B) по C) у
D) к E) в

Alt-standart: *8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.*
Bölmə: Sözönü
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə buraxılmış sözönünü əlavə etməklə cümləni tamamlamaq tələb olunur. "Моя подруга недавно приехала ... Англии" cümləsini tamamlamaq üçün sözönüdən sonra gələn sözə sual (откуда?) vermək lazımdır. Bu zaman hala görə "**из**" sözönünün işlənməsi məqsədəuyğundur. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "из" sözönü olan bənddir.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Укажите логическое соответствие.
Не одевайтесь тепло! На улице очень жарко.

A) Не нужно покупать лёгкие вещи.
B) Можно одеться потеплее.
C) Надо взять с собой тёплые вещи.
D) Необходимо надеть тёплые вещи.
E) Нужно надеть лёгкие вещи.

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Məntiq
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləyə "**Не одевайтесь тепло! На улице очень жарко**" leksik-semantik mənasına əsasən uyğun olan cümləni seçmək tələb olunur. "**Не нужно покупать лёгкие вещи**" (Yüngül əşya almaq lazım deyil), "**Можно одеться потеплее**" (İsti geyinmək olar), "**Надо взять с собой тёплые вещи"** (Özünlə isti əşyalar götürmək lazımdır), "**Необходимо надеть тёплые вещи**" (İsti geyinmək lazımdır) bəndləri məntiqi baxımdan verilmiş cümləyə uyğun deyil. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "**Нужно надеть лёгкие вещи**" (Yüngül geyinmək lazımdır) cümləsi olan bənddir.*

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Буква *е* ***не пишется*** в слове

A) р...гион
B) торж...ство
C) акс...ома
D) произв...дение
E) м...мориал

Alt-standart: 6-4.1.3. Sözləri orfoqrafiya qaydalarına uyğun yazır.
Bölmə: Orfoqrafiya
İzah: *Bu test tapşırığında orfoqrafiya qaydalarına uyğun olaraq "**е**" hərfi ilə yazılmayan söz seçilməlidir. "**Р...гион**", "**торж...ство**", "**произв...дение**" və "**м...мориал**" sözlərində "е" hərfi, "**акс...ома**" sözündə isə "и" hərfi buraxılıb. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "акс...ома" olan bənddir.*

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Выберите правильный вариант.
Песня
1. весёлая, эстрадная
2. активная, тесная
3. популярная, новая
4. щедрая, искусная

A) 3, 4 B) 1, 4 C) 2, 4
D) 2, 3 E) 1, 3

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Leksika. Sözlərin uyğunlaşması
İzah: *Bu test tapşırığında "песня" sözünün işlənə bildiyi sifətləri seçmək tələb olunur. Verilmiş sözlərə nəzər saldıqda görürük ki, "**активная, тесная**", "**щедрая, искусная**" sifətləri "песня" sözü ilə işlənə bilməz. "**Весёлая, эстрадная**" və "**популярная, новая**" sözləri isə "песня" sözü ilə istifadə edilə bilər. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** 1 və 3 olan bənddir.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 21 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

В каком слове звуков больше, чем букв?
A) дыня B) объект
C) апрель D) знание
E) сюжет

Alt-standart: 5 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Fonetika
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sözlərdən səs sayının hərf sayından çox olduğu sözü seçmək tələb olunur. "**Дыня**" sözündə 4 hərf, 4 səs, "**объект**" – 6 hərf, 6 səs, "**апрель**" – 6 hərf, 5 səs, "**сюжет**" – 5 hərf, 5 səs var. "**Знание**" sözündə 6 hərf, 7 səs var, çünki **е** hərfi saitdən sonra gələrsə iki səs bildirir: [й'э]. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "знание" olan bənddir.*

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 22 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 21 saylı test tapşırığı

Ответьте на вопрос.
– Бабушка приготовила вчера обед?
– ...

A) Да, бабушка приготовит обед завтра.
B) Бабушка приготовила бы позавчера обед.
C) Конечно, бабушка приготовила сегодня обед.
D) Да, послезавтра бабушка не приготовит обед.
E) Да, бабушка приготовила вчера обед.

Alt-standart: 5-1.1.1. Müraciətlər zamanı sadə sualları cavablandırır.
Bölmə: Dialoq.
İzah: *Bu test tapşırığında dialoqu qurmaq üçün bir suala cavab vermək lazımdır. "**Да, бабушка приготовит обед завтра**" (Bəli, nənə sabah naharı hazırlayacaq), "**Бабушка приготовила бы позавчера обед**"(Nənə, naharı srağagün hazırlaya bilərdi), "**Конечно, бабушка приготовила сегодня обед**" (Əlbəttə, nənə bu gün naharı hazırlayıb) və "**Да, послезавтра бабушка не приготовит обед**" (Bəli, birigün nənə naharı hazırlamayacaq) fikirləri verilmiş sualın cavabı deyil. Sualın cavabı "**Да, бабушка приготовила вчера обед**" (Bəli, nənə naharı dünən hazırladı) cümləsidir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "Да, бабушка приготовила вчера обед" olan bənddir.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Составьте текст.
1. Она является родиной талантливых поэтов и писателей.
2. Именно здесь жили и творили известные музыканты и композиторы.
3. Поэтому этот город издавна называли "Консерваторией Кавказа".
4. В Шуше есть свои музыкально-творческие традиции.

A) 1, 3, 2, 4 B) 3, 1, 2, 4
C) 2, 1, 3, 4 D) 4, 1, 2, 3
E) 1, 4, 3, 2

Alt-standart: 7-3.1.3. Mətnin tərkib hissələri arasındakı məntiqi ardıcılığı müəyyən edir.
Bölmə: Sintaksis
İzah: *Bu test tapşırığında mətnin tərkib hissələri arasındakı məntiqi ardıcıllığı müəyyən etmək tələb olunur. Verilmiş cümlələrə nəzər saldıqda "**В Шуше есть свои музыкально-творческие традиции**" (Şuşanın öz musiqi-yaradıcılıq ənənələri var) cümləsinin birinci işlənilməsi məqsədəuyğun sayılır. Daha sonra "**Она является родиной талантливых поэтов и писателей**" (O, istedadlı şair və yazıçıların vətənidir); **"Именно здесь жили и творили известные музыканты и композиторы"** (Məhz burada tanınmış musiqiçi və bəstəkarlar yaşayıb və yaradıblar) **və "Поэтому этот город издавна называли "Консерваторией Кавказа**" (Ona görə də bu şəhəri "Qafkaz konservatoriyası" adlandırırdılar) cümlələrin verilməsi düzgün olardı. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** 4, 1, 2, 3 ardıcıllığı olan bənddir.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı
Выберите правильный вариант.
Сказки показывают различия между добр… и плох… поступками, помогают развивать фантази… .
A) -ым, -им, -ей
B) -ые, -ие, -ями
C) -ого, -ого, -и
D) -ыми, -ими, -ю
E) -ых, -их, -я
Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Qrammatika (hal şəkilçiləri)
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sözləri tamamlamaq üçün müvafiq şəkilçiləri seçmək tələb olunur. Sözlər "**между добр… и плох… поступками**" cəmdə və "творительный" halda olduğu üçün "ыми, -ими" şəkilçiləri istifadə olunur. "**Фантази…**" sözü isə "винительный" halda və təkdə olduğu üçün "-ю" şəkilçisini qəbul edir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "-ыми, -ими, -ю" ardıcıllığı olan bənddir.*

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı
Укажите пару антонимов.
A) тяжёлый – сложный
B) жестокий – крепкий
C) радостно – грустно
D) польза – здоровье
E) лениться – мешать
Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Leksikologiya (Antonimlər)
İzah: *Bu test tapşırığında antonim cütlükləri seçmək tələb olunur. "**Тяжёлый**"**–сложный**" (çətin-mürəkkəb), "**жестокий – крепкий**" (qəddar-bərk), "**польза – здоровье**" (fayda-sağlamlıq) və "**лениться – мешать**" (ərinmək-mane olmaq) cütlükləri antonim sözlər deyil. Bu səbəbdən də, test tapşırığının **doğru cavabı** "**радостно – грустно**"* (şən-kədərli) *cütlüyü olan bənddir.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı
Какое слово объяснено ***неверно***?
A) восстановить – привести в прежнее состояние
B) экспортировать – ввозить из-за границы
C) молчать – перестать говорить
D) решить – обдумать и прийти к какому-нибудь выводу
E) утверждать – настойчиво доказывать что-нибудь
Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Leksika. Sözlərin izahı
İzah: *Bu test tapşırığında leksik mənası düzgün verilməyən sözü müəyyən etmək tələb olunur. "**Восстановить – привести в прежнее состояние**" (bərpa etmək - əvvəlki vəziyyətə gətirmək), "**молчать – перестать говорить**" (susmaq – danışmamaq), "**решить – обдумать и прийти к какому-нибудь выводу**" (həll etmək – fikirləşmək və hər hansı bir nəticəyə gəlmək) və "**утверждать – настойчиво доказывать что-нибудь**" (təsdiq etmək – təkidlə nəyisə sübut etmək) bəndlərində izahlar düzgün verilmişdir. "**Экспортировать**" sözü isə "ввозить из-за границы" – "idxal*

*etmək, xaricdən gətirmək" mənasında verilsə də, bu sözün düzgün izahı deyil. "**Экспортировать**" sözünün mənası "xarici ölkələrə göndərmək, ixrac etmək"-dir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "экспортировать – ввозить из-за границы" olan bənddir.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Укажите ***лишнее*** слово.

A) сыр B) ужин
C) творог D) сметана
E) масло

Alt-standart: 5-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Məntiq
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sözlərdən leksik-semantik mənasına əsasən artıq olanı seçmək tələb olunur. Verilmiş sözlərin leksik mənalarına nəzər saldıqda, "**творог, сметана, масло, сыр**" isimləri qida məhsullarına aid olduğunu görürük. "**Ужин**" (şam yeməyi) isə qida məhsullarına aid olmadığı üçün, test tapşırığının **doğru cavabı** "ужин" olan bənddir.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 22 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Укажите ***неверный*** вариант.

A) богатая история
B) большие глаза
C) важная встреча
D) удивительные растения
E) длинный имя

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Qrammatika, sözün formaları
İzah: *Bu test tapşırığında yanlış söz birləşməsini tapmaq tələb olunur. "**Богатая история**", "**большие глаза**", "**важная встреча**" və "**удивительные растения**" söz birləşmələri qrammatik cəhətdən doğrudur. **"Длинный имя"** söz birləşməsində isə "имя" sözü orta cinsə aid olduğu halda "длинный" sifəti kişi cinsinə aiddir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "длинный имя" olan bənddir.*

A variantı 21 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Дополните предложение.
Богатая история и древняя культура Азербайджана ... привлекали туристов из ... стран мира.

A) часто, необходимых
B) всегда, различных
C) медленно, трудных
D) вдали, важных
E) постоянно, старых

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir; 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Cümlənin mənaca tamamlanması
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq sözləri seçmək tələb olunur. Verilmiş cümləni: "Богатая история и древняя культура Азербайджана ... привлекали туристов из ... стран мира" leksik-qrammatik cəhətdən "всегда, различных" sözlərilə tamamlaya bilərik: **привлекали (как?) всегда** və **стран (каких?) различных.** Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "всегда, различных" ardıcıllığı olan bənddir.*

A variantı 22 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Выделенные в предложении "***Из** уютного **магазинчика** мы вышли **на** шумную **улицу***" слова отвечают на вопросы

A) куда? как? B) как? что?
C) что? где?
D) откуда? куда? E) где? когда?

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-ssemantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Nitq hissələri və onlara verilən suallar
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlədə "**из магазинчика"** və **"на улицу"** sözlərinin hansı suallara cavab verdiyi soruşulur. Fərqləndirilmiş sözlər müvafiq olaraq bu suallara cavab verir: из магазинчика – откуда?, на улицу - куда? Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** **"**откуда? куда?" qeyd olunduğu bənddir.*

Прочитайте текст и выполните задания 23 – 30.

Первый уличный светофор появился в Лондоне в 1868 году. Его изобрёл английский инженер Джон Найт. До этого существовал светофор, который применялся для регулирования железнодорожных перевозок.

Первый светофор установили перед зданием английского парламента. Он был механическим: цветные сигналы менялись в нём с помощью ремней. Для этого возле светофора дежурил специальный полицейский.

Прежде чем ввести светофор в действие, в газетах Лондона были опубликованы подробные правила. Благодаря этим правилам люди впервые узнали, что означает зелёный цвет, что – красный. Вскоре стали использовать газовый фонарь, чтобы изменения цветов были видны и в тёмное время суток. Но фонарь однажды взорвался и ранил находившегося недалеко полицейского. С тех пор история светофора прервалась почти на полвека.

Новое рождение автоматического регулятора уличного движения состоялось в 1914 году в США: сначала в Кливленде, а позже – в Чикаго и Нью-Йорке. Светофоры были на этот раз электрическими. Как и лондонские, они имели лишь два сигнала – красный и зелёный. Жёлтый цвет в светофорах появился только в 1918 году.

В России первый светофор был установлен в 1924 году в Москве. Длительное время эти устройства были ручными, но с развитием техники постепенно стали использовать автоматическое управление.

A variantı 23 saylı test tapşırığı
B variantı 24 saylı test tapşırığı
C variantı 24 saylı test tapşırığı
D variantı 25 saylı test tapşırığı

Укажите основную мысль текста.
A) Богатая история создания светофора.
B) Установление первых светофоров в Москве.
C) Уличный светофор в Англии.
D) Появление электрических светофоров.
E) Применение ручных устройств в России.

Alt-standart: 7-3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnin əsasən nədən bəhs etdiyi soruşulur. Verilmiş variantlardan* ***"Установление первых светофоров в Москве", "Уличный светофор в Англии", "Появление электрических светофоров"*** *və* ***"Применение ручных устройств в России"*** *fikirləri mətndə verilsə də, mətnin əsas məzmununu ifadə etmirlər. Mətndə, əsasən, işıqforun yaranmasının zəngin tarixindən bəhs edildiyi üçün test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"Богатая история создания светофора" olan bənddir.*

A variantı 24 saylı test tapşırığı
B variantı 25 saylı test tapşırığı
C variantı 23 saylı test tapşırığı
D variantı 26 saylı test tapşırığı

Дополните предложение информацией из текста.
Правила по использованию светофора ... .
A) были предложены английским инженером Найтом
B) были опубликованы в лондонских газетах
C) впервые были объявлены в 1914 году
D) впервые были установлены в Чикаго
E) были напечатаны в газетах Нью-Йорка

Alt-standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən cümlənin düzgün sonluğunu tapmaq tələb olunur. Verilmiş yarımçıq cümləni tamamlamaq üçün mətnin III abzasına nəzər yetirmək lazımdır:* ***"Прежде чем ввести светофор в действие, в газетах Лондона были опубликованы подробные правила".*** *Buradan aydın olur ki, işıqfordan istifadə qaydaları London qəzetlərində çap olunmuşdur. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"были опубликованы в лондонских газетах" olan bənddir.*

A variantı 25 saylı test tapşırığı
B variantı 26 saylı test tapşırığı
C variantı 26 saylı test tapşırığı
D variantı 23 saylı test tapşırığı

Определите правильный ответ на вопрос "*Для чего газовый фонарь стали использовать в Лондоне?*".

A) Для того чтобы перейти на автоматическое управление.
B) Для того чтобы в светофорах появился красный цвет.
C) Для того чтобы и ночью были видны изменения цветов в светофоре.
D) Для того чтобы менять цветные сигналы с помощью ремней.
E) Для того чтобы регулировать железнодорожные перевозки.

Alt-standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın doğru cavabını tapmaq tələb olunur. Verilmiş sualda Londonda qaz fənərinin nə üçün istifadə edildiyi soruşulur. Mətndə bu sualın cavabı **"Вскоре стали использовать газовый фонарь, чтобы изменения цветов были видны и в тёмное время суток"** cümləsində verilmişdir:. Bu cümlədən aydın olur ki, test tapşırığının **doğru cavabı** "Для того чтобы и ночью были видны изменения цветов в светофоре" olan bənddir.*

A variantı 26 saylı test tapşırığı
B variantı 23 saylı test tapşırığı
C variantı 25 saylı test tapşırığı
D variantı 24 saylı test tapşırığı

Какое утверждение ***не соответствует*** содержанию текста?

A) К концу XIX века в уличных светофорах появился жёлтый цвет.
B) Светофоры, установленные в американских городах, были электрическими.
C) Почти на полвека была прервана история светофора.
D) В Англии перед зданием парламента был установлен первый светофор.
E) В США состоялось новое рождение автоматического регулятора уличного движения.

Alt-standart: 8-3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş yanlış fikri təyin etmək tələb olunur. Bəndlərdə qeyd olunan "**Светофоры, установленные в американских городах, были электрическими**", "**Почти на полвека была прервана история светофора**", "**В Англии перед зданием парламента был установлен первый светофор**" və "**В США состоялось новое рождение автоматического регулятора уличного движения**" fikirləri mətndə verilmişdir. **"К концу XIX века в уличных светофорах появился жёлтый цвет"** fikri isə yanlışdır, çünki işıqforda sarı rəng XX əsrin əvvəllərində meydana gəlmişdir. Beləliklə, test tapşırığının **doğru cavabı** "К концу XIX века в уличных светофорах появился жёлтый цвет" olan bənddir.*

Выполните задания номер 27 – 30 на "Листе ответов".

A variantı 27 saylı test tapşırığı
B variantı 27 saylı test tapşırığı
C variantı 27 saylı test tapşırığı
D variantı 27 saylı test tapşırığı

Напишите синоним слова "*близко*" из текста.

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələri leksik-semantik mənasını fərqləndirir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada "**близко**" sözünün mətndəki sinonimini tapıb yazmaq tələb olunur. Bu test tapşırığının **doğru cavabı** "недалеко" sözüdür.*

A variantı 28 saylı test tapşırığı
B variantı 28 saylı test tapşırığı
C variantı 28 saylı test tapşırığı
D variantı 28 saylı test tapşırığı

Выпишите из текста слово, которое означает "*специалист с высшим техническим образованием*".

Alt-standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada izahı verilmiş sözü mətndə tapıb, yazmaq tələb olunur. Test tapşırığının **doğru cavabı** "инженер" sözüdür.*

A variantı 29 saylı test tapşırığı
B variantı 29 saylı test tapşırığı
C variantı 29 saylı test tapşırığı
D variantı 29 saylı test tapşırığı

Дополните предложение информацией из текста, заменив в ответе не менее двух слов.
Чтобы цветные сигналы менялись, специальный полицейский ... .

Alt-standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır; 9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.

İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və yazılı cavab tələb edir. Burada verilmiş cümləni mətnə əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni "Чтобы цветные сигналы менялись, специальный полицейский находился рядом со светофором" şəklində tamamlamaq mümkündür.*

A variantı 30 saylı test tapşırığı
B variantı 30 saylı test tapşırığı
C variantı 30 saylı test tapşırığı
D variantı 30 saylı test tapşırığı

Ответьте на вопрос, выразив своё мнение не менее чем в 3-х предложениях.
Для чего нужны правила дорожного движения?

Alt-standart: 7- 4.1.2. Müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir. 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır. 10-4.1.3. Cümlələri və abzasları düzgün əlaqələndirmək üçün bağlayıcı vasitələrdən istifadə edir.

İzah: *Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:*

"Знание правил дорожного движения играет в жизни людей важную роль. Пешеходы должны знать эти правила, тогда они смогут спокойно переходить дорогу. Водители также должны знать правила и быть очень внимательными на дорогах".

Le français

Écoutez le texte et répondez aux exercices de 1 à 6.

La mode est un sujet très important en France. La mode française avait toujours une grande influence sur les vêtements dans d'autres pays européens. Il n'y a rien d'étonnant qu'en France travaillaient des couturiers connus. Le nom de "Coco Chanel" est surtout connu, parce que cette modéliste a changé l'image de femme au XXe siècle. Les vêtements des femmes étaient longtemps assez lourds et longs. Coco Chanel a fait des vêtements plus simples pour femmes. Elle a pris les éléments des vêtements masculins et cet habillement est devenu plus pratique et sévère, mais aussi plus élégant. Son principe le plus important était « le luxe et la simplicité » qui a fait de ces vêtements en vogue chez toutes les femmes. La couleur préférée de Coco Chanel était le noir et jusqu'aujourd'hui, la petite robe noire de Coco Chanel reste toujours à la mode. Une autre innovation de cette modéliste était un petit sac, pratique et élégant

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Choisissez l'idée correcte.
A) Coco Chanel a fait des vêtements pour les hommes d'affaires.
B) Coco Chanel est une couturière la plus connue.
C) Coco Chanel préférait toutes les couleurs.
D) Les vêtements faits par Coco Chanel n'étaient pas pratiques.
E) Coco Chanel est connue seulement en France.

Alt-standart: 10- 1.1.2. Dinlədiyi mətndəki fakt və hadisələri qruplaşdırır, ümumiləşdirmələr aparır.
İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən doğru fikrin seçilməsi tələb olunur. Bəndlərdəki verilən cümlələr "**Coco Chanel a fait des vêtements pour les hommes d'affaires**.", "**Coco Chanel est connue seulement en France.**", "**Coco Chanel préférait toutes les couleurs.**", "**Les vêtements faits par Coco Chanel n'étaient pas pratiques.**" bəndləri mətnin məzmununu əhatə etmədiyi üçün doğru cavab hesab olunmur. Təhlildən belə naticəyə gəlmək olar ki, tapşırığın* ***doğru cavabı "Coco Chanel est une couturière la plus connue"*** *olan bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne réponse.
Quel vêtement est encore à la mode d'après le texte ?
A) La robe noire de Coco Chanel
B) Toutes les robes de Coco Chanel
C) Le sac élégant fait par cette modéliste
D) Tous les vêtements pour femmes
E) Tous les habits pour hommes

Alt-standart: 6 - 1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.
İzah: *Dinləmə mətni əsasında qurulmuş test tapşırığında hansı geyimin hələ də dəbdə olduğu soruşulur. Mətndən aydın olur ki, Koko Şanelin qara rəngli parçadan hazırladığı don hələ də öz dəbini qoruyub saxlayır. Beləliklə, "**La robe noire de Coco Chanel**" fikrinin qeyd olunduğu bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır.***

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Dans le texte il s'agit … .
A) de l'histoire de la mode dans le monde
B) de la robe noire d'une modéliste française
C) des vêtements pour hommes
D) de l'innovation de la mode française dans le monde
E) des vêtements de femme vendus dans des boutiques connues

Alt-standart: 7 - 1.1.2. Dinlədiyi mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Mətndə söhbətin nədən getdiyi soruşulur. Cavab bəndlərində "**des vêtements de femme vendus dans des boutiques connues**", "**des vêtements pour hommes**", "**de l'histoire de la mode dans le monde**" və "**de la robe noire d'une modéliste française**" fikirləri barədə bəzi məlumatlar verilib. Lakin mətndə əsasən fransız dəbinin gətirdiyi yeniliklər, yeni geyimlər, yeni tərzlərdən bəhs olunur. Beləliklə, "**de l'innovation de la mode française dans le monde**" verilmiş bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır.***

Faites les exercices de 4 à 6 sur "La feuille de réponses".

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

Complétez par écrit.
Coco Chanel a changé … .

Alt-standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Dinləmə mətninə əsasən cümləni tamamlamaq tələb olunur. Burada verilmiş yarımçıq cümlə mətndə "**Le nom de "Coco Chanel" est surtout connu, parce que cette modéliste a changé l'image de femme au XXe siècle**" kimidir. Bu səbəbdən cümlənin leksik məzmununa uyğun olaraq test tapşırığında "**l'image de femme au XXe siècle**"* və yaxud *"**l'image de femme**" yazılan cavablardan hər biri* ***doğrudur.***

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

Répondez par écrit.
Quel principe était important pour Coco Chanel?

Alt-standart: 6-1.1.1. Müraciətlər zamanı sualları cavablandırır.
İzah: *Bu test tapşırığında dinləmə mətninə əsasən cavab yazmaq tələb olunur. Sualın doğru cavabı “* ***Son principe le plus important était «le luxe et la simplicité» qui a fait de ces vêtements en vogue chez toutes les femmes.*** *” cümləsində verilmişdir. Buna görə də test tapşırığında “****le luxe et la simplicité****” ifadəsi və ya “****Son principe le plus important était «le luxe et la simplicité»****” cümləsi* ***doğru cavablardır.***

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

Écrivez un adjectif qui caractérise le mot « *un sac* ».

Alt-standart: 7-1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Bu test tapşırığı dinləmə mətninə aiddir. Mətnə əsasən “****un sac****” (çanta) ismini təyin edən, əlamətini təsvir edən sifəti yazmaq tələb olunur. Mətndəki “* ***Une autre innovation de cette modéliste était un petit sac, pratique et élégant.*** *” cümləsinə əsasən test tapşırığında “****petit*** *”(kiçik), “****pratique****” (əlverişli, rahat) və ya “****élégant****”(gözəl) sifətlərindən hər biri* ***doğru cavabdır.***

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 21 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
Si vous … d’accord, on ira chez des amis pour écouter de la musique.

A) allez
B) êtes
C) avez
D) faites
E) pouvez

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Feilin zaman formaları
İzah: *Bu test tapşırığında “****si****” (əgər, -sa[2]) bağlayıcısından sonra zaman uzlaşmasını seçmək tələb olunur. Cümlədə işlənmiş “****aller****” feili gələcək zamanda “****ira****” olduğuna görə indiki zamanda olan feili seçmək lazımdır. Verilmiş ifadə “****être d’accord****” (razı olmaq/qalmaq) olduğuna və şəxs əvəzliyi 2-ci şəxsin cəmində işləndiyinə görə burada “****êtes****” qeyd olunan bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır.***

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 22 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Choisissez le nom féminin.

A) vendeuse
B) stylo
C) logement
D) fermier
E) danseur

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: İsim
İzah: *Bu test tapşırığında qadın cinsli ismi seçmək tələb olunur. Burada “****stylo****” (avtoqələm), “****danseur****” (rəqqas), “****fermier****” (fermer), “****logement****” (mənzil) olan bəndlər kişi cinsli isimlərdir, “****vendeuse****” (satıcı qadın) olan bənd* ***doğru cavabdır.***

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 21 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Choisissez la voix passive de la phrase donnée.
Les enfants ramassent les fruits.

A) Les enfants ramassent beaucoup de fruits.
B) Les fruits étaient ramassés par les enfants.
C) Les fruits ont été ramassé par les enfants.
D) Les enfants aiment les fruits délicieux.
E) Les fruits sont ramassés par les enfants.

Alt-standart: 9-4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: Məchul növ
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə olan doğru cavabını seçmək tələb olunur. Cümləni məlum növdən məchul növə çevirərkən vasitəsiz tamamlıq mübtədaya çevrilir, mübtəda isə məchul növün tamamlığına çevrilir. Məlum növdə verilmiş cümlə indiki zamanda olduğu üçün məchul növdə "**être**" feili də indiki zamanda işlənməlidir. Beləliklə, "**Les fruits sont ramassés par les enfants.**" cümləsinin qeyd olunduğu bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır.***

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 22 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Choisissez les noms des fruits.
A) orange, fraise, cerise
B) radis, fleur, aubergine
C) haricot, banane, sucre
D) carotte, girafe, abricot
E) pomme, coq, tomate

Alt-standart: 6- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Leksika
İzah: *Bu test tapşırığında meyvə adları olan bəndi seçmək tələb olunur. Burada "**orange, fraise, cerise**" (portağal, çiyələk, albalı) qeyd olunan bənd **doğru cavabdır.***

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
Il a beaucoup travaillé ces derniers temps … il a bien passé ses examens.
A) si B) comme C) qui
D) et E) dont

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Bağlayıcılar
İzah: *Bu test tapşırığı bağlayıcılar bölməsinə aid olmaqla faktoloji biliklərə əsaslanır. Bağlayıcılar iki qrupa bölünür, tabelilik və tabesizlik bağlayıcıları. Burada iki müstəqil cümləni bir-birinə bağlamaq üçün birləşdirmə bağlayıcısı tələb olunur. Beləliklə, "**et**" (və) tabesizlik bağlayıcısı qeyd olunan bənd **doğru cavabdır.***

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
– … d'enfants avez-vous?
A) Comment B) Quand
C) Combien D) Où
E) Quelle

Alt-standart: 8 - 3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Cümlənin mənaca növləri (sual cümləsi,inkar cümləsi vəs.). Cümlə üzvlərinin sualları
İzah: *Test tapşırığında verilən cavabın mənasına uyğun sual sözünü seçmək tələb olunur. "Combien" (neçə, nə qədər) ismin önündə"**de**" ilə işləndiyinə görə "Combien" qeyd olunan bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır.***

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne préposition.
Mes cousins sont en vacances … Portugal … la fin de l'été.
A) en, depuis
B) à, pendant
C) dans, vers
D) pour, vers
E) au, jusqu'à

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Sözönülər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni buraxılmış sözönülərlə tamamlamaq tələb olunur. "**Portugal**" kişi cinsli və samitlə başlayan ölkə adı olduğu üçün onun qarşısında yer mənasında "**au**", "**la fin de l'été**" (yayın sonu) zaman mənalı ifadə olduğu üçün "**jusqu'à**" (kimi, -dək, qədər) sözönü işlənəcək. Bu tapşırıqda "**au, jusqu'à**" qeyd olunan bənd **doğru cavabdır.***

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
C'est l'hiver. Elza … chaudement pour sortir de la maison.
A) se promène
B) s'intéresse
C) se couche
D) se lève
E) s'habille

Alt-standart: 6 - 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Feil. Pronominal feillər
İzah: *Bu test tapşırığında cümlənin mənasına uyğun pronominal feili seçmək tələb olunur. Cümlənin məzmununa uyğun verilmiş "**s'habille**" (geyinir) bəndi test tapşırığının **doğru cavabıdır**.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Complétez le dialogue.
– Bonjour, Pierre, comment ça va?
– …
1. Comme ci, comme ça.
2. Ça va tout doucement.
3. Ça ne me fatigue pas.
4. Merci, et vous-même?
5. Ça, ce n'est pas intéressant.

A) 2, 4, 5 B) 1, 2, 4
C) 1, 3 D) 2, 5
E) 3, 4, 5

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Cümləni və ya mətni tamamlama
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş dialoqdakı suala uyğun olan cavablarla tamamlamaq tələb olunur.*
*Beləliklə, "**-Bonjour, Pierre, comment ça va?**" (-Salam, Pyer, necəsən?) sualının leksik mənasına uyğun "**Comme ci, comme ça.**", "**Ça va tout doucement.**", "**Merci, et vous-même?**" cavabları **(1,2,4)** olan bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
Le grand-père a montré <u>à Christophe</u> un vieux cahier de musique.
A) les B) lui C) le
D) la E) leur

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Əvəzlik
İzah: *Bu test tapşırığında altından xətt çəkilmiş sözü müvafiq əvəzliklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş "**Le grand-père a montré <u>à Christophe</u> un vieux cahier de musique.**" (Baba Kristofa köhnə bir musiqi dəftəri göstərdi) cümləsinin mənasından asılı olaraq vasitəli tamamlıq rolunda işlənən əvəzlik seçmək lazımdır. "**<u>à Christophe</u>**" tək halda olduğuna görə "**lui**" (ona) vasitəli tamamlıq kimi işlənən əvəzliyin qeyd olunduğu bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır.***

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
À deux heures, ils sont sortis … musée et ils se sont dirigés … l'école.
A) à, de B) de, de
C) de la, pour D) à la, de la
E) du, vers

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Artikllər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq artikl və sözönü ilə tamamlamaq tələb olunur. Fransız dilində isimlərin qarşısında həm qeyri-müəyyən, həm də müəyyənlik bildirən artikllər işlənir. Verilmiş hər iki söz sayılan isimdir, birinci söz "**musée**" (muzey) kişi cinsli isimdir, "**sortir**" (çıxmaq) feili burada çıxışlıq hal tələb edir və samitlə başlayan "**musée**" sözünün qarşısında "**du**" və "**l'école**" sözünün qarşısında "**vers**" (tərəf, yaxın) sözönü tələb edən "**se diriger**"*

*(yönəlmək, istiqamət almaq, getmək) feili işləndiyi üçün "**du, vers**" qeyd olunan bənd tapşırığın **doğru cavabıdır.***

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 21 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Choisissez les adverbes dérivés.
A) appartement, instrument
B) médicament, monument
C) gouvernement, difficilement
D) enseignement, développement
E) sérieusement, activement

Alt-standart: 6-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir
Bölmə: Zərf (mənaca növləri)
İzah: *Bu test tapşırığında düzəltmə zərflər olan bəndi seçmək tələb olunur. Qeyd olunan bənddə "**sérieusement, activement**" qadın cinsli sifətlərə tərzi-hərəkət zərfləri düzəldən(-**ment**) suffiksini artırmaqla əmələ gəlmişdir. Buna görə də "**sérieusement, activement**" bəndi test tapşırığının **doğru cavabıdır.***

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 22 saylı test tapşırığı

Choisissez la série avec le verbe impersonnel.
A) Il fait du ski sur la neige.
B) Il neige en hiver.
C) Il fait du tennis.
D) La neige est blanche.
E) Les enfants aiment la neige.

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələrin qrammatik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Şəxssiz feillər və şəxssiz cümlələr
İzah: *Test tapşırığında şəxssiz cümləni seçmək tələb olunur. Şəxssiz cümlələrin mübtədası "**il**" üçüncü şəxs əvəzliyi ilə ifadə olunur, amma bu əvəzlik heç bir real şəxs və ya əşya bildirmir. Bu əvəzlik qrammatik baxımdan formal mübtəda funksiyasını yerinə yetirir. Şəxssiz cümlələrin xəbəri həmişə üçüncü şəxsin təkində olur. Verilmiş test tapşırığında "**Il neige en hiver**" (Qışda qar yağır) bəndi test tapşırığının **doğru cavabıdır**.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
Il faut que nous … ensemble.
A) étions allés
B) sommes allés
C) irions
D) allions
E) irons

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Feilin şəkilləri
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni feilin arzu şəkli ilə tamamlamaq lazımdır. Vaciblik bildirən "**Il faut que**" ifadəsi arzu şəklində olan feil tələb etdiyinə və mübtəda 1-ci şəxsin cəm halında olduğuna görə "**aller**" feili "**allions**" formasında olur və qeyd olunan bu bənd test tapşırığının **doğru cavabıdır**.*

A variantı 21 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
… table est grande.
A) Ses
B) Cet
C) Cette
D) Ce
E) Ces

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Determinativlər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq işarə sifəti ilə tamamlamaq tələb olunur. Burada "**table**" (stol) sözü qadın cinsli isim olduğu üçün "**Cette**" (bu) işarə sifətinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın **doğru cavabıdır**.*

A variantı 22 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne série.
Il y a un restaurant au ... étage de cet immeuble.
A) cinquième
B) douze
C) seconde
D) dix-neuf
E) première

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Saylar
İzah: *Test tapşırığında ismin önündə işlənən düzgün sıra sayını seçmək tələb olunur. "**étage**" (mərtəbə) sözü kişi cinsli isim olduğu üçün "**cinquième**" (beşinci) sıra sayı qeyd olunan bənd **doğru cavabdır.***

Lisez le texte et répondez aux exercices de 23 à 30.

Le Noël est une fête très familiale en France. On décore un arbre de Noël. Le sapin de Noël est le signe d'une nature vivante malgré l'hiver à partir du XVIe siècle et on l'installe dans la maison. Le sapin est décoré de nombreuses boules de Noël colorées.

La table est couverte de repas délicieux. Foie gras, dinde aux marrons, huîtres, bûche de Noël, noix, figues et chocolats font partie du menu. Le repas peut durer plusieurs heures et se terminer au milieu de la nuit.

La tradition du Père Noël s'apparaît au XVIIe siècle. Les enfants attendent avec impatience les cadeaux du Père Noël. Ils laissent parfois une carte de Noël avec un gentil mot et une tasse de café. Le Père Noël s'arrête à chaque maison où vit un enfant et passe par la cheminée pour déposer les cadeaux. On dit qu'il ne repasse jamais par les maisons où il a été surpris par les enfants. Alors, les enfants doivent bien dormir et essayer de se réveiller tard.

A variantı 23 saylı test tapşırığı
B variantı 24 saylı test tapşırığı
C variantı 25 saylı test tapşırığı
D variantı 25 saylı test tapşırığı

Quel mot peut remplacer *Ils* souligné dans le texte.
A) De nombreuses boules
B) Les cadeaux
C) Les enfants
D) Les maisons
E) De repas délicieux

Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətinə görə fərqləndirir.
İzah: *Bu test tapşırığında fərqləndirilmiş "**Ils**" şəxs əvəzliyinin mətndəki hansı sözü əvəz etdiyini müəyyən etmək lazımdır, bunun üçün əvvəlki cümləyə diqqət edilməlidir. "**Les enfants attendent avec impatience les cadeaux du Père Noël**" Bu cümlədən göründüyü kimi "**Les enfants**" verilmiş bənd **doğru cavabdır.***

A variantı 24 saylı test tapşırığı
B variantı 23 saylı test tapşırığı
C variantı 24 saylı test tapşırığı
D variantı 26 saylı test tapşırığı

Choisissez la bonne réponse.
– Qu'est-ce que symbolise l'arbre de Noël?
A) la nature vivante malgré l'hiver
B) les cadeaux de Noël
C) des arbres fruitiers
D) l'arrivée du printemps
E) des boules colorées

Alt-standart: 5-3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətnə əsasən verilən sualın düzgün cavabını müəyyən etmək tələb olunur. Mətndə qış fəslinin olmasına baxmayaraq şam ağacının canlı təbiətin göstəricisi olduğu təsvir edilib, buna görə "**la nature vivante malgré l'hiver**" olan bənd **doğru cavabdır**.*

A variantı 25 saylı test tapşırığı
B variantı 26 saylı test tapşırığı
C variantı 23 saylı test tapşırığı
D variantı 23 saylı test tapşırığı

Choisissez l'idée principale du texte.
A) Le menu de Noël
B) Les festivals français
C) La fête de Noël
D) Les repas français
E) L'histoire de Noël

Alt-standart: 7-3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Mətndə söhbətin nədən getdiyini müəyyən etmək tələb olunur. Burada "**Le menu de Noël**", "**Les repas français**", "**Les festivals français**" və "**L'histoire de Noël**" barədə məlumat verilsə də, mətnin əsas fikri Fransada böyük bir coşqu ilə qeyd olunan Milad bayramından bəhs olunmasıdır. Bu səbəbdən "**La fête de Noël**" bəndi test tapşırığının **doğru cavabıdır.***

A variantı 26 saylı test tapşırığı
B variantı 25 saylı test tapşırığı
C variantı 26 saylı test tapşırığı
D variantı 24 saylı test tapşırığı

Choisissez l'idée ***fausse***.
A) On prépare beaucoup de repas pendant le Noël.
B) Le Père Noël entre à la maison par la fenêtre.
C) Les enfants doivent essayer de se réveiller tard.
D) Les enfants attendent les cadeaux du Père Noël.
E) Le Père Noël donne des cadeaux aux enfants.

Alt-standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir və mətnə əsasən səhv fikrin seçilməsi tələb olunur. Mətndə Şaxta Babanın hədiyyə qoymaq üçün evlərə bacadan daxil olduğu deyilir, lakin bəndlərin birində onun pəncərədən daxil olduğu verilib, bu səbəbdən "**Le Père Noël entre à la maison par la fenêtre.**" cümləsi olan bənd **doğru cavabdır.***

Faites les exercices de 27 à 30 sur "La feuille de réponses".

A variantı 27 saylı test tapşırığı
B variantı 27 saylı test tapşırığı
C variantı 27 saylı test tapşırığı
D variantı 27 saylı test tapşırığı

Choisissez dans le texte le mot qui a le même sens que « *tâcher de* ».
Alt-standart: 8-3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik- semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. "**tâcher de** " feilinin mətndəki sinonimini yazmaq tələb olunur. Tapşırığın **doğru cavabı** "**essayer de**" feilidir.*

A variantı 28 saylı test tapşırığı
B variantı 28 saylı test tapşırığı
C variantı 28 saylı test tapşırığı
D variantı 28 saylı test tapşırığı

C'est une chose sur laquelle on écrit la liste des repas.
Qu'est-ce que c'est ?
Alt-standart: 5- 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Oxu mətnindən izahı verilən sözü tapmaq tələb olunur. **Doğru cavab: un menu** və yaxud **le menu** sözüdür.*

A variantı 29 saylı test tapşırığı
B variantı 29 saylı test tapşırığı
C variantı 29 saylı test tapşırığı
D variantı 29 saylı test tapşırığı

Complétez la phrase en utilisant au moins 2 mots qui ne figurent pas dans le texte.
La table est couverte de … .
Alt-standart: 8-3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.
9-3.1.4. Oxuduğu mətnin məzmununa münasibət bildirir.
İzah: *Bu test tapşırığı oxu mətninə aiddir. Cümləni mətnin məzmununa əsasən ən azı 2 sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümləni "**bons plats**", "**bonnes nourritures**" şəklində tamamlamaq mümkündür.*

A variantı 30 saylı test tapşırığı
B variantı 30 saylı test tapşırığı
C variantı 30 saylı test tapşırığı
D variantı 30 saylı test tapşırığı

Répondez à la question en exprimant votre opinion au moins en 3 phrases.
Pourquoi les enfants aiment le Noël ?

Alt-standart: 9- 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
İzah: *Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrindən yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:*
Parce qu'ils passent une bonne journée avec leur famille. Ils s'amusent beaucoup. Ils reçoivent des cadeaux de fête.

Deutsch

Hören Sie den Text und antworten Sie auf die Fragen 1 – 6.

Bis ins 15. Jahrhundert konnten nur wenige Menschen lesen und schreiben. Bereits vor fast 600 Jahren entwickelte der damalige Goldschmied Johannes Gutenberg den Buchdruck. Noch heute wird seine Erfindung als eine der bedeutendsten in der Geschichte der Menschheit angesehen. Im Buchdruck verwendet man eine Vorlage, von der man sehr viele Blätter abdrucken kann. Vorher musste man Bücher von Hand abschreiben. Das war sehr aufwendig. Meist erledigten diese schwierige Arbeit Mönche in den Klöstern. Aber Gutenbergs Erfindung hat alles vereinfacht. Er erfand den Druck aus einzelnen Buchstabenstempeln, die man Lettern nannte. Kurze Zeit später stellte Gutenberg so die erste Druckfassung der Bibel her.

Bücher konnten sich erfolgreich verbreiten, weil sie kostengünstig, schnell und in großer Stückzahl hergestellt werden konnten. Der Buchdruck ermöglichte es, Bücher und Schriften, wie Reiseberichte, später Zeitungen und Zeitschriften schneller und in größeren Auflagen zu vervielfältigen. Außerdem ermöglichte es die schnellere Wissensvermittlung an viele Menschen, damit wurde Wissen zum Allgemeingut.

Der Buchdruck markierte zusammen mit der Reformation Martin Luthers eine Revolution in der Sprache und Schrift.

A variantı 1 saylı test tapşırığı
B variantı 1 saylı test tapşırığı
C variantı 1 saylı test tapşırığı
D variantı 1 saylı test tapşırığı

Was ist im Text ***nicht*** gegeben?
A) Bis 15. Jahrhundert konnten nur wenige Menschen lesen und schreiben.
B) Der Buchdruck ist eine der bedeutendsten Erfindungen der Welt.
C) Vor dem Erfinden des Drucks musste man Bücher von Hand abschreiben.
D) Gutenberg erfand den Druck aus einzelnen Lettern.
E) Martin Luther übersetzte die Bibel ins Deutsche.

Alt-standart: 6 – 1.1.2. Dinlədiyi mətndəki yeni informasiyanı müəyyən edir.
İzah: *Bu test tapşırığında dinləmə mətnində verilməyən fikri seçmək tələb olunur. Mətndə İncil kitabının nəşr olunması haqqında danışılır, amma kim tərəfindən alman dilinə tərcüm olunmasına dair heç bir məlumat verilmir. Buna əsasən tapşırığın* ***doğru cavabı*** *"* ***Martin Luther übersetzte die Bibel ins Deutsche*** *" fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 2 saylı test tapşırığı
B variantı 3 saylı test tapşırığı
C variantı 3 saylı test tapşırığı
D variantı 2 saylı test tapşırığı

Worum handelt es sich im Text?
A) Um die Geschichte der Menschheit
B) Um die Erfindung von Gutenberg
C) Um die deutschen Zeitschriften
D) Um die Tätigkeit von Martin Luther
E) Um die Schriftprobleme im Druck

Alt-standart: 7 – 1.1.2. Dinlədiyi mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Dinləyib-anlama bacarığını yoxlayan bu test tapşırığında mətndə söhbətin nədən getdiyi soruşulur. Mətndə Y. Qutenberqin kəşf etdiyi kitab çapından bəhs olunur. Mətnə əsasən "**Um die Erfindung von Gutenberg**" fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın **doğru cavabıdır**.*

A variantı 3 saylı test tapşırığı
B variantı 2 saylı test tapşırığı
C variantı 2 saylı test tapşırığı
D variantı 3 saylı test tapşırığı

Finden Sie richtige Antwort auf die gestellte Frage.
Wann konnten sich die Bücher erfolgreich verbreiten?
A) Nach dem Druck der ersten Zeitung
B) Nach dem Abschreiben der Bibel
C) Nach der Bibelübersetzung
D) Nach dem Erfinden des Buchdrucks
E) Nach der Revolution in der Sprache

Alt-standart: 8 – 1.1.2. Dinlədiyi mətnin məzmununu hissələrə ayırır.
İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualın doğru cavabının müəyyən edilməsi tələb olunur. Mətndə qeyd olunur ki, kitab çapı kəşf olunduqdan sonra kitablar daha asan, sürətli və çox sayda istehsal olunur. Kitab çapının kəşfinə qədər kitablar əl ilə yazılırdı. Bu kəşfdən sonra isə kitablar uğurla yayılmağa başlayır. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı** "**Nach dem Erfinden des Buchdrucks**" fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

Erfüllen Sie die Aufgaben 4 – 6 " auf dem Blatt für die Antworten " .

A variantı 4 saylı test tapşırığı
B variantı 4 saylı test tapşırığı
C variantı 4 saylı test tapşırığı
D variantı 4 saylı test tapşırığı

Schreiben Sie ein Adjektiv, welches das Merkmal des Wortes „*Arbeit*" bezeichnet.
Alt-standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında mətndə istifadə olunan „Arbeit" sözünün əlamətini göstərən sifəti yazmaq tələb olunur. Tapşırığın **doğru cavabı** mətində bir yerdə istifadə olunan "**schwierig**" sifətidir.*

A variantı 5 saylı test tapşırığı
B variantı 5 saylı test tapşırığı
C variantı 5 saylı test tapşırığı
D variantı 5 saylı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz nach dem Text.
Bereits vor fast 600 Jahren … .
Alt-standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş fikri tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən cümləni "1. **entwickelte Gutenberg den Buchdruck. 2. entwickelte der damalige Goldschmied den Buchdruck**" şəklində tamamlamaq olar.*

A variantı 6 saylı test tapşırığı
B variantı 6 saylı test tapşırığı
C variantı 6 saylı test tapşırığı
D variantı 6 saylı test tapşırığı

Schreiben Sie richtige Antwort auf die gestellte Frage.
Womit markierte der Buchdruck eine Revolution in der Sprache und Schrift?
Alt-standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.
İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualı cavablandırmaq tələb olunur. Sualda kitab çapının dildə və yazıda nə ilə xarakterizə olunması soruşulur. Mətnə əsasən bu sualı aşağıdakı kimi cavablandırmaq olar: "1. **mit der Reformation Martin Luthers. 2. mit der Reformation von Martin Luther**".*

A variantı 7 saylı test tapşırığı
B variantı 22 saylı test tapşırığı
C variantı 16 saylı test tapşırığı
D variantı 8 saylı test tapşırığı

Wählen Sie das entsprechende Fragewort des unterstrichenen Wortes aus.
M. Ä. Sabir schrieb viele satirische Gedichte.

A) Wer? B) Wovon?
C) Welche? D) Worüber?
E) Was?

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Əvəzlik (sual)
İzah: *Bu test tapşırığında altından xətt çəkilmiş sözün sual əvəzliyini təyin etmək tələb olunur. Cümlədəki "schrieb" (schreiben) feili ismin Akkusativ (təsirlik) halını tələb edir. Alman dilində cansız isimlərin sual əvəzliyi "was" qrammatik qaydanın tələbinə uyğun olaraq ismin təsirlik halında da olduğu kimi (was) qalır. Sual əvəzliklərinin tək və cəm forması eyni olduğuna görə tapşırığın* ***doğru cavabı*** *"Was" sual sözünün qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 8 saylı test tapşırığı
B variantı 11 saylı test tapşırığı
C variantı 21 saylı test tapşırığı
D variantı 16 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Der Student fährt nicht mit dem Auto, … nimmt den Bus.

A) aber
B) sondern
C) und
D) dann
E) als

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Bağlayıcı
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq bağlayıcı ilə tamamlamaq tələb olunur. Verilmiş cümlə "Der Student fährt nicht mit dem Auto, ... nimmt den Bus" Azərbaycan dilinə "Tələbə maşınla deyil, avtobusla gedir" kimi tərcümə olunur. Bağlayıcılarla bağlı qrammatik qaydaya əsasən tabesiz iki cümlənin mübtədaları eyni, xəbərləri müxtəlif olarsa, „nicht ... sondern" strukturundan istifadə edilir. Beləliklə, test tapşırığının* ***doğru cavabı*** *"****sondern****" bağlayıcısının qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 9 saylı test tapşırığı
B variantı 10 saylı test tapşırığı
C variantı 10 saylı test tapşırığı
D variantı 18 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
100, 119, 1000, 1983

A) einhundert, neunzig, tausend, hundertneundreiundachtzig
B) einhundert, einhundertneunzehn, eintausend, eintausendneunhundertdreiundachtzig
C) hundert, hundertneun, tausend, neunzehnhundertdreiundachtzig
D) zehnhundert, hundertneunzehn, eintausend, neunzehntausenddreiundachtzig
E) hundert, hundertneun, tausend, einhundertneunzehndreiundachtzig

Alt-standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantikmənasını fərqləndirir.
Bölmə: Say
İzah: *Verilmiş test tapşırığında miqdar saylarının (100, 119, 1000, 1983) düzgün yazılışının qeyd olunduğu bəndi seçmək tələb olunur. Miqar saylarının yazılışına əsasən tapşırığın* ***doğru cavabı*** *"einhundert, einhundertneunzehn, eintausend, eintausendneunhundertdreiundachtzig" qeyd olunan bənddir.*

A variantı 10 saylı test tapşırığı
B variantı 8 saylı test tapşırığı
C variantı 9 saylı test tapşırığı
D variantı 7 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
1. *Julia schreibt ihrer Freundin ... Brief.*
2. *Peter hat eine neue Wohnung. Er braucht ... Fernseher.*

A) einen, das B) einen, einen
C) den, einem
D) ein, der E) dem, einen

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Artikl
İzah: *Verilmiş test tapşırığında müvafiq artiklləri seçmək tələb olunur. Belə ki, test tapşırığındakı kişi cinsli "Brief-məktub", "Fernseher-televizor" sözlər ismin Akkusativ (təsirlik) halında işlənmişdir. Bildiyimiz kimi, əşyanın adı ilk dəfə çəkilərkən qeyri-müəyyən artikl ilə işlənilir. Buna əsasən tapşırığın* ***doğru cavabı „einen, einen"*** *qeyri-müəyyən artikllərin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 11 saylı test tapşırığı
B variantı 13 saylı test tapşırığı
C variantı 18 saylı test tapşırığı
D variantı 15 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Ich ... Ihnen nicht sagen, dass das Gerät nächste Woche fertig ist.
A) möchtet B) dürft
C) kann D) sollst
E) weiß

Alt-standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Modal feillər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq modal feillə tamamlamaq tələb olunur. Bildiyimiz kimi, bəzi modal feillər I, II və III şəxsin təkində kökündən dəyişir, I və III şəxsin təkində və cəmində şəkilçi qəbul etmirlər. "Möchtet" və "dürft" modal feilləri II şəxsin cəmində "sollst" isə II şəxsin təkində işlənilib. "weiß (wissen)" feili modal feil deyildir. "Kann" isə "können" modal feilinin I şəxsin təkində kökündən dəyişmiş formasıdır. Beləliklə, "**kann**" qeyd olunan bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır***.

A variantı 12 saylı test tapşırığı
B variantı 12 saylı test tapşırığı
C variantı 14 saylı test tapşırığı
D variantı 17 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Die Rechnung ... von mir ... .
A) wurden ... bezahlt
B) wurde ... bezahlen
C) ist ... bezahlen
D) wurde ... bezahlt
E) wird ... bezahlen

Alt-standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: Məchul növ
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümlənin məchul növdə tamamlamaq tələb olunur. Präteritum (Imperfekt) zaman formasında feilin məchul növünü düzəltmək üçün "wurde + Partizip II" strukturundan istifadə olunur. Beləliklə, tapşırığın* ***doğru cavabı "wurde ... bezahlt"*** *qeyd olunan bənddir.*

A variantı 13 saylı test tapşırığı
B variantı 20 saylı test tapşırığı
C variantı 7 saylı test tapşırığı
D variantı 20 saylı test tapşırığı

Welche Reihe bildet einen Fragesatz?
1. holst
2. den Gast
3. mit dem
4. ab
5. Taxi
6. du
A) 2, 1, 4, 3, 5, 6
B) 1, 4, 3, 5, 2, 6
C) 6, 1, 2, 3, 4, 5
D) 6, 2, 1, 3, 5, 4
E) 1, 6, 2, 3, 5, 4

Alt-standart: 5 – 4.1.1. Verilmiş sözləri məna və qrammatik cəhətdən əlaqələndirərək cümlələr qurur.
Bölmə: Cümlədüzəltmə
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş sözləri ardıcıl sıralamaqla cümlə qurmaq tələb olunur. Verilmiş sözlərin düzgün ardıcıllığı* ***1, 6, 2, 3, 5, 4 (Holst du den Gast mit dem Taxi ab?)*** *kimidir və bu ardıcıllıq olan bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır***.

A variantı 14 saylı test tapşırığı
B variantı 19 saylı test tapşırığı
C variantı 15 saylı test tapşırığı
D variantı 21 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Wenn sein Auto kaputt ..., ... er zu Fuß.
A) sind-geht B) war-geht
C) ist-geht D) wurde-geht
E) ist-ging

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Feilin zaman formaları
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni müvafiq zaman formasında feilləri şəxslər üzrə təsrifləndirməklə tamamlamaq tələb olunur. Bildiyimiz kimi, „sein" köməkçi feili III şəxsin təkində indiki zamanda „ist", „gehen" feili isə „geht" olur. Qrammatik qaydaya əsasən mübtəda hansı şəxsdə olarsa, xəbər də ona uyğun uzlaşır. Buna əsasən "**ist-geht**"qeyd olunan bənd tapşırığın **doğru cavabıdır**.*

A variantı 15 saylı test tapşırığı
B variantı 9 saylı test tapşırığı
C variantı 12 saylı test tapşırığı
D variantı 9 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Meine Freundin Sabine hat mich gefragt, ob ich mich ... Musik interessiere.
A) für B) von C) mit
D) vor E) um

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Feilin idarəsi
İzah: *Bu test tapşırığı feilin idarəsi bölməsinə aiddir. Verilmiş cümlədəki "sich interessieren"qayıdış feili "für" sözönü ilə işlənilir və ismin Akkusativ (təsirlik) halını tələb edir. Buna əsasən tapşırığın **doğru cavabı** „**für**" sözönünün qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 16 saylı test tapşırığı
B variantı 21 saylı test tapşırığı
C variantı 22 saylı test tapşırığı
D variantı 12 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
Ich bin da ... . Komm doch auch herauf!
A) oben B) hinunter
C) links D) unten
E) rechts

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Zərf

İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş fikri düzgün tamamlamaq tələb olunur. Tapşırıqdakı fikirlər müvafiq olaraq aşağıdakı kimi tərcümə olunur "Mən buradayam ... . Sən də yuxarı gəl!". Bu fikrə əsasən müraciət edən şəxsin yuxarıda olduğu aydın olur. Beləliklə, tapşırığın **doğru cavabı** "**oben**" yer zərfinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 17 saylı test tapşırığı
B variantı 15 saylı test tapşırığı
C variantı 11 saylı test tapşırığı
D variantı 13 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
Ich habe Grippe und muss heißen ... trinken.
A) Kompott
B) Wasser C) Tee
D) Limonade E) Cola

Alt-standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantikmənasını fərqləndirir.
Bölmə: Leksika
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş boşluğa müvafiq sözü seçmək tələb olunur. Tapşırıqdakı "Mən qripəm və isti ... içməliyəm" cümləsindən aydın aydın olur ki, qrip olan şəxs isti nəsə içməli olduğu bildirir. Verilmiş variantlardan ilkin olaraq düşünmək olar ki, bir neçə variant uyğun gələ bilər. Amma daha dəqiq və doğru varinatı seçmək üçün qrammatik qaydaya da dəqiq əməl etmək lazımdır. Məlumdur ki, alman dilində isimlər üç cins (qadın, kişi və orta) kateqosiyasına bölünür. Hər cins müvafiq (die, der və das) artikllərlə fərqləndirilir. Cümlədəki "trinken" (içmək) feili ismin Akkusativ (təsirlik) halını tələb etdiyi üçün kişi cinsli isimlərin artikli "der"qrammatik qaydaya əsasən "den" formasına keçdiyi halda, "die" və "das" artiklləri dəyişməz qalır. Bununla əlaqədar olaraq, sifətin qüvvətli (artiklsiz) hallanması qaydasına əsasən "heiß" sifəti ismin təsirlik halında "-en" şəkilçisi qəbul edir. Bu qrammatik qaydalara əsasən tapşırığın **doğru cavabı** "**Tee**" sözünün qeyd olunduğu bənddir. Digər isimlər qadın və ya orta cinsdə olduğu üçün yanlış bəndlərdir.*

A variantı 18 saylı test tapşırığı
B variantı 7 saylı test tapşırığı
C variantı 13 saylı test tapşırığı
D variantı 14 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
– Was kostet das Buch?
– ... kostet 20 Euro.
A) Er B) Ihr C) Es
D) Sie E) Ihm

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: Əvəzlik
İzah: *Bu tapşırıq əvəzlik bölməsinə aiddir. Qrammatik qaydaya əsasən kişi cinsli isimlər "er", qadın cinsli isimlər "sie" və orta cinsli isimlər isə "es" əvəzlikləri ilə ifadə olunurlar. Test tapşırığında verilmiş "das Buch-kitab" orta cinsli isim olduğuna görə tapşırığının* ***doğru cavabı "es"*** *əvəzliyinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 19 saylı test tapşırığı
B variantı 14 saylı test tapşırığı
C variantı 17 saylı test tapşırığı
D variantı 11 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
Es macht mir Spaß, ...
A) Sie kennen lernen
B) Hausaufgaben machen
C) den Text übersetzen
D) Sport treiben
E) Tennis zu spielen

Alt-standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: Məsdər
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş cümləni tamamlamaq üçün müvafiq məsdər formasını seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, bir cümlədə iki əsas feil işlədiləndə ikinci feilin məsdər formasının qarşısında "zu" işlədilir. Modal feillər və az sayda feillər"zu"suz işlədilir, digər hallarda isə "zu" işlədilir. "Spaß machen" ifadəsi də "zu" ilə hissəciyini tələb edir. Buna əsasən test tapşırığının* ***doğru cavabı "Tennis zu spielen"*** *bəndinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 20 saylı test tapşırığı
B variantı 18 saylı test tapşırığı
C variantı 8 saylı test tapşırığı
D variantı 19 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die Substantive im Plural aus.
A) Abende, Schönheit
B) Lampe, Züge
C) Küche, Mappe
D) Lehrerinnen, Häuser
E) Hase, Straßen

Alt-standart: 8 – 3.1.1. Söz və ifadələri qrammatik-semantik xüsusiyyətlərinə görə fərqləndirir.
Bölmə: İsim
İzah: *Verilmiş test tapşırığında ismin cəm halında olan sözləri seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, alman dilində ismin cəm forması həm cəm şəkilçiləri ilə, həm də şəkilçisiz düzəlir. Test tapşırığında „Lehrerinnen – die Lehrerin; Häuser – das Haus" sözlərinin cəm formasıdır. Ona görə də tapşırığın* ***doğru cavabı "Lehrerinnen, Häuser"*** *isimlərinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 21 saylı test tapşırığı
B variantı 17 saylı test tapşırığı
C variantı 20 saylı test tapşırığı
D variantı 22 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die richtige Variante aus.
– Wie findest du dieses Auto?
– Dieses Modell gefällt mir… .
A) keine B) kein
C) nirgendwo
D) niemand E) nicht

Alt-standart: 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır.
Bölmə: İnkar sözlər
İzah: *Bu test tapşırığında düzgün inkar sözünü seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, isimləri inkar etmək üçün "kein(e)", sifəti, sözönü və ümumi fikri inkar etdikdə sə "nicht" inkar sözündən istifadə edilir. Bu cümlədə də ümumi fikir inkar olunduğuna görə tapşırığın* ***doğru cavabı "nicht"*** *inkar sözünün qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 22 saylı test tapşırığı
B variantı 16 saylı test tapşırığı
C variantı 19 saylı test tapşırığı
D variantı 10 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die entsprechende Variante aus.
Die Küche ist ... . Das Arbeitszimmer ist ... als die Küche. Das Wohnzimmer ist ... .

A) breit, breiter, am breitesten
B) am breitesten, breite, breiter
C) die breiteste, breitesten, breiter
D) breiter, breit, breitestes
E) breit, am breitesten, breitere

Alt-standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
Bölmə: Sifət
İzah: *Bu test tapşırığında sifətin hər üç (adi, müqayisə və üstünlük) dərəcəsinin düzgün qeyd olunduğu bəndi seçmək tələb olunur. Bildiyimiz kimi, sifət adi dərəcədə dəyişmir, müqayisə dərəcəsində qaydalı sifətlər "-er" şəkilçisi qəbul etdiyi halda, qaydasız sifətlər isə kökündən dəyişir. Qaydalı sifətlərin üstünlük dərcəsi "am" hissəciyi və "-sten" şəkilçisi vasitəsi ilə, qaydasız sifətlər isə kökündən dəyişməklə yanaşı, "am" hissəciyi və "-sten" şəkilçisi ilə düzəlir. "Breit" qaydalı sifət olduğu üçün "**breit, breiter, am breitesten**" bəndi test tapşırığının **doğru cavabıdır**.*

Lesen Sie den Text und antworten Sie auf die Fragen 23 – 30.

Zeitdokumente beweisen nur, dass Ludwig van Beethoven nicht am 17. Dezember 1770 in Bonn zur Welt gekommen ist. Beethoven stammte aus einer Musikerfamilie. Sein Großvater, der auch Musiker war, förderte Ludwigs Ausbildung. Als Kind lernte er Klavier, Orgel und Violine spielen. Mit zwölf Jahren komponierte er Werke und spielte Orgel in der Bonner Hofkapelle. Zu Beginn seiner Karriere war er ein Pianist. Seine Stärke war das freie Improvisieren auf dem Klavier. Nach seinem Studium an der Universität Bonn zog er 1792 nach Wien, wo er bis zu seinem Lebensende blieb.

Die schwierige Seite des Lebens von Beethoven war sein Schwerhören. Mit 27 Jahren begann Beethoven schwer zu hören. Trotzdem hat er sich auf das Komponieren konzentriert und berühmte Musikwerke geschafft. Beethoven war ein sehr genauer Komponist, der seine Werke ständig verbesserte. Mit seinen Sinfonien und Klavierwerken, die hauptsächlich in Wien entstanden, gehört er zu den berühmten Komponisten der Wiener Klassik.

Beethovens Werke sind sehr dramatisch, wie zum Beispiel der berühmte Anfang der fünften Sinfonie. Er war der erste Komponist, der seine Musik dramaturgisch aufbaute. Viele Werke Beethovens enden mit einem großen Finale. Dadurch unterscheiden sich seine Werke. Das Überraschungsmoment ist typisch für seine Musik. Aus dem Anfang eines Stücks kann man nicht erkennen, wie die Musik weitergeht. Beethoven machte gern Überraschungen in seinen Werken.

A variantı 23 saylı test tapşırığı
B variantı 23 saylı test tapşırığı
C variantı 24 saylı test tapşırığı
D variantı 24 saylı test tapşırığı

Wählen Sie die ***falsche*** Variante aus.

A) Der Großvater von Ludwig van Beethoven war Musiker.
B) Als Ludwig van Beethoven klein war, lernte er Musikinstrumente spielen.
C) Im Jahre 1792 zog Ludwig van Beethoven nach Wien.
D) Ludwig van Beethoven wohnte bis zu seinem Lebensende in Wien.
E) Ludwig van Beethoven wurde am 17. Dezember 1770 geboren.

Alt-standart: 8 – 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.
İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş **yanlış** fikri təyin etmək tələb olunur. Mətndə qeyd olunur ki, tarixi sənədlər sübut edir ki, Ludviq van Bethoven 17 dekabr 1770-*

ci ildə dünyaya ***gəlməyib****. Bu fikrə əsasən tapşırığın* ***doğru cavabı*** *"****Ludwig van Beethoven wurde am 17. Dezember 1770 geboren****" fikrinin qeyd olunduğu bənddir.*

A variantı 24 saylı test tapşırığı
B variantı 26 saylı test tapşırığı
C variantı 23 saylı test tapşırığı
D variantı 26 saylı test tapşırığı

Worüber wird im Text gesprochen?
A) Über die Ausbildung im 18. Jahrhundert
B) Über die Eltern von Ludwig van Beethoven
C) Über das Talent eines berühmten Komponisten
D) Über die Dokumente von Ludwig van Beethoven
E) Über die Bonner Universität und Hofkapelle

Alt-standart: 7 – 3.1.4. Mətndəki əsas fikri müəyyən edir.
İzah: *Oxuyub-anlama bacarığını yoxlayan bu test tapşırığında mətndə söhbətin nədən getdiyi soruşulur. Mətni diqqətlə oxuduqda söhbətin tanınmış alman bəstəkarı Ludviq van Bethoveninin istedadından bəhs olunduğu məlum olur. Beləliklə, "****Über das Talent eines berühmten Komponisten****" fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın* ***doğru cavabıdır****.*

A variantı 25 saylı test tapşırığı
B variantı 24 saylı test tapşırığı
C variantı 25 saylı test tapşırığı
D variantı 23 saylı test tapşırığı

Finden Sie richtige Antwort.
Wodurch unterscheiden sich Beethovens Werke?
A) Durch anstrengende Einführung
B) Durch ein lustiges Ende
C) Durch einen unbemerkten Anfang
D) Durch ein großes Finale
E) Durch eine erwartete Reihenfolge

Alt-standart: 7 – 3.1.4. Mətnin məzmununa uyğun suallara cavab verir.
İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş sualın doğru cavabını təyin etmək tələb olunur. Mətndən aydın olur ki, Ludviq van Bethovenin çox əsərləri böyük bir finalla bitir. Buna əsasən „****Durch ein großes Finale****" fikrinin qeyd olunduğu bənd tapşırığın* ***doğru cavabıdır****.*

A variantı 26 saylı test tapşırığı
B variantı 25 saylı test tapşırığı
C variantı 26 saylı test tapşırığı
D variantı 25 saylı test tapşırığı

Wählen Sie den richtigen Satz aus.
A) Beethoven hat sein ganzes Leben in Bonn verbracht.
B) Als Beethoven 12 Jahre alt war, komponierte er Werke.
C) Das Schwerhören störte Beethoven immer beim Komponieren.
D) Beethoven hatte von Geburt an schwere Hörprobleme.
E) Mit 12 Jahren spielte Beethoven Orgel in der Wiener Hofkapelle.

Alt-standart: 8- 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.
İzah: *Bu test tapşırığında verilmiş fikirlər arasından mətnə əsasən doğru fikri seçmək tələb olunur. Mətndən aydın olur ki, Ludviq van Bethoven 12 yaxşı olanda əsərlər bəstələyib. Buna əsasən "****Als Beethoven 12 Jahre alt war, komponierte er Werke****" fikrinin qeyd olunduğu bənd test tapşırığının* ***doğru cavabıdır****.*

Erfüllen Sie die Aufgaben 27 – 30 " auf dem Blatt für die Antworten ".

A variantı 27 saylı test tapşırığı
B variantı 27 saylı test tapşırığı
C variantı 27 saylı test tapşırığı
D variantı 27 saylı test tapşırığı

Welches Wort aus dem Text entspricht zur Definition *"das Gefühl nach einem unerwarteten Ereignis"*?

Alt-standart: 6 – 3.1.1. Söz və ifadələrin leksik-semantik mənasını fərqləndirir.
İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında „Gözlənilməz hadisədən sonrakı hiss" kimi izahı verilmiş sözü mətndə tapmaq tələb olunur. Tapşırıqda verilmiş izaha mətndəki „****Überraschung****" sözü uyğun gəlir.*

A variantı 28 saylı test tapşırığı
B variantı 28 saylı test tapşırığı
C variantı 28 saylı test tapşırığı
D variantı 28 saylı test tapşırığı

Finden Sie im Text das Synonym zum Wort *"bekannt"*.

Alt-standart: 7 – 1.1.1. Müraciətlərə uyğun tapşırıqları icra edir.

İzah: *Açıq tipli bu test tapşırığında verilmiş sifətin mətndəki sinonimini yazmaq tələb olunur. Tapşırığın doğru cavabı mətndə bir yerdə istifadə olunan "**berühmt**" sifətidir.*

A variantı 29 saylı test tapşırığı
B variantı 29 saylı test tapşırığı
C variantı 29 saylı test tapşırığı
D variantı 29 saylı test tapşırığı

Ergänzen Sie den Satz mit eigenen Wörtern. Verändern Sie mindestens 2 Wörter.

Obwohl Ludwig van Beethoven schwer hörte, … .

Alt-standart: 8 – 3.1.4. Mətndəki əsas fakt və hadisələri seçir, qruplaşdırır.

İzah: *Bu test tapşırığında mətnə əsasən verilmiş fikri ən azı iki sözü dəyişməklə tamamlamaq tələb olunur. Mətnə əsasən bu fikri* ***„... komponierte er gute Werke/Musik; konnte er gute Werke/Musik komponieren"*** *şəklində tamamlamaq mümkündür.*

A variantı 30 saylı test tapşırığı
B variantı 30 saylı test tapşırığı
C variantı 30 saylı test tapşırığı
D variantı 30 saylı test tapşırığı

Beantworten Sie die Frage und äußern Sie Ihre Meinung mindestens mit 3 Sätzen.

Hören die Jugendlichen heute die Werke von Beethoven? Wie denken Sie daran?

Alt-standart: 7 – 4.1.2. Müxtəlif əşya və hadisələri təsvir edir. 9 – 4.1.3. Müxtəlif konstruksiyalı cümlələri düzgün yazır. 10 – 4.1.3. Cümlələri və abzasları düzgün əlaqələndirmək üçün bağlayıcı vasitələrdən istifadə edir. 11 – 3.1.4. Mətndəki fakt və hadisələri real həyatla əlaqələndirərək şərh edir.

İzah: *Bu açıq tipli suala öz fikrini ifadə etməklə ən azı üç cümlə ilə cavab yazmaq tələb olunur. Cavab yazarkən birləşdirici vasitələrin köməyi ilə fikirləri əlaqəli və ardıcıl şəkildə ifadə etmək, fikirlər arasında məntiqi rabitəni təmin etmək, müxtəlif qrammatik forma və strukturlardan (sadə və mürəkkəb cümlələr) düzgün və yerində istifadə etməklə zaman uzlaşmasını gözləmək və mövzuya uyğun söz və söz birləşmələrini yerində və düzgün şəkildə istifadə etmək tələb olunur. Bu suala nümunə cavab aşağıdakı kimi ola bilər:*

*"**Es gibt viele Menschen, die gern klassische Musik hören. Ich und meine Schulfreunde hören moderne und auch klassische Musik. Deshalb denke ich, dass heutige Jugendlichen auch gern die Musikwerke von Ludwig van Beethoven hören.**"*